

Keyifli Okumalar Dileriz

Binlerce kategoride milyonlarca PDF e-kitap, ders kitapları, dergiler ve romanlara platformumuz üzerinden ücretsiz ulaşabilirsiniz.

RESMİ WEB SİTEMİZ

<https://rantey.org>

Yedek ve Duyuru Kanallarımız

Sitemize erişim engeli gelmesi veya adres değişikliği durumunda aşağıdaki kanallardan güncel giriş adresine erişebilirsiniz:

- Telegram: <https://t.me/birkitapbir>
- WhatsApp Kanalımız : <https://whatsapp.com/channel/0029VbDHv8uE50Us4lvMoc0Y>

YONCA KIZ

Ayşegül Çocuk Kitaplığı
Telif roman dizisi: No. 1

Kemal BİLBAŞAR

YONCA KIZ

SÜMER YAYINEVİ

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://rantey.org>
Nuruosmaniye Cad., 8 - 4 — İstanbul

GURBETÇİLER

KALE... kasabası, killi yamaçlar arasında yükselen bir peribacası azmanının üzerine kurulmuş, taş yığınınından oluşan bir Ortaçağ kalesidir. Kasabayı, ahlattan başka ağaç yetiştirmeyen ovaya, sarp dönemeçli taştan yapılmış bir köprü bağlar. Yeni ve Yakınçağlar bu sarp yolu aşıp kasabaya ulaşamamıştır. Evlerin yapı biçimi, dar sokakları, insanların giyimleri, yaşayışları, gelenekleri hep geçmiş çağların düzenindedir. Buraya gelen bir yabancı, taştan köprüyü tırmanıp kale kapısından içeri girince kendisini başka bir çağda yaşıyor sanır. Sanki bin yıl önce birkaç yüz insan veba, ya da başka bir salgın yüzünden buraya tıkmış, kalmıştır. Kale'nin demir kapısı sürme-

lenmiş, zamanın akrebi - yelkovanı durdurulmuş, kasaba yüz yıllar boyunca uyutulmuştur.

Kale'nin sokaklarında insana rastlanmaz, çirkeflerde tüyleri kirli tavuklar eşelenir, duvar diplerinde derisi kemiğine yapışmış köpekler güneşlenir.

Kasabanın erkekleri para kazanmak için uzak şehirlere çalışmaya giderler, fakat kadınlarla çacuklar kaleden dışarı çıkmazlar, güneşle birlikte dokuma tezgâhlarının başına oturup gün kavuşasıya dek mekik atar, tarak vurur, masur sararlar. Bu yüzden evlerin açık kapılarından, pencerelerinden, ardı kesilmeyen çıkırık, tezgâh sesleri kaldırımlara dökülür. Kasabanın nabız vuruşudur bu tezgâh sesleri; kansız düşmüş, helecanlı, sinirli bir nabız vuruşu...

Kadınlar, her an sırtlarına görünmez bir kırbaç inecekmiş gibi telâş ve korkuyla tezgâhı çalıştırırlar. Korkuları sebepsiz değildir, bilirler ki, tezgâh takırdamazsa ocak tütmez, tencere kaynamaz olur.

Buranın çocukları başka yerin çocukları gibi oyunlar oynamasını bilmezler ama, masur sarmasını, mekik atmasını, tarak kulanmasını çok iyi becerirler. Bu işleri bilerek dünyaya gelirler sanki. Küçük yaştan analarına dokuma işlerinde yardım ederler, masur sararlar, tezgâhı boş bulduklarında oturup mekik atarlar.

Ayda üç kez üç ayrı korna sesi bir an kasaba-

daki ıkırıkları ve tezgâhları susturur. Aksekili'nin yeşil cibi cırlak cırlak, Madranlı'nın kamyoneti bora-zan gibi korna çalarlar, Buldanlı'nın YOLKESE'niyse, «Entarisi ala benziyor» türküsünce korna öttürerek kasabanın yokuşuna tırmanır. Korna sesi dar sokak-larda yankılanınca ıkırıklar, tezgâhlar bir an soluk-larını tutarlar, kadınlar, kızlar başörtülerini arkaya atarak, boyunlarını uzatıp korna sesine kulak verir-ler. 'Velinimet'lerinin geldiğini korna sesinden tanı-yanlar, telâşla yerlerinden fırlarlar. Kadın, kızan, bir ay durup, dinlenmeden dokudukları bezleri dürmeye başlarlar. Kendi 'velinimet'lerinin gelmediğini fark eden komşular, sıkıntıyla, öfkeyle tırağı asılıp daha bir hırsıyla tezgâhını çalıştırırken, ötekiler kucakları-nı dokuma toplarıyla doldururlar, çarşının yolunu tu-tarlar.

avuşun kahvesinde kerevette bağdaş kurarak bekleyen, ya Aksekili'nin **altın dişli kâtibidir**, ya Mad-ranlı'nın **Efe Süleyman**'ıdır, ya da Buldanlı'nın **Kam-bur Hacı**'sıdır. Topları getirenler, armağan sunar gi-bi dokularını ağanın adamına verirler. Yerine iplik i-lelerini alırlar. Altın dişli, ağalarının selâmını iletir, hakkınız bu kadarken bu kadarmış, der. Kızların kan-sız yanaklarını iki parmağıyla kızartasıya sıkmadan parayı avuçlarına saymaz. Parayı alanlar, ağaya da, kâtibe de hayır dua ederler, onları kirli bir ıkına sarıp koyunlarına sokarlar.

Efe Süleyman, bağıırıp çağırmadan, efeliğini göstermeden paralarını vermez fukaraların. Kambur Hacı da hesabı gördükten sonra çocuklara birer avuç leblebi şekeri dağıtır mutlaka.

HIKÂYESİNİ anlatacağımız Yonca Kız, bu kasabada, kış sonu, her yer karla örtülü olduğu bir sıra dünyaya geldi. Kale'nin uçurumu üzerinde penceresinden ova görünen şu nohut oda, bakla sofa, taş yığını evde...

Anasının adı Gonca olduğundan, babası Mehmet Torlak:

«Nola kızımın adı da Yonca ola,» dedi. «Dört yapraklı yonca gibi bize uğur getirir inşallah!»

Ezan okuyarak kızının kulağına üç kez: «Yonca! Yonca! Yonca!» diye seslendi:

Gonca Ana, kasabanın bütün kadınları gibi lohusa yatağında üç gün yattı. Dördüncü günü yatağını dürdü, kaldırdı. Lohusalık günlerinde kocasının çalıştığı tezgâh başına geçti, çocukluğundan beri alışkın olduğu mekiğe, tarağa yapıştı: «Trak tak - trak tak,» diye ezelî çilesini doldurmaya başladı.

Yonca Kız'ın kırkı içinde kasabaya hükümet adamları geldiler. Kale'nin her yanını ölçtüler, biçtiler. Kil-

li toprak üzerine kurulmuş olan kasabanın uçuruma doğru kaydığını söylediler. Sarp yolun öbür yakasına, Ahlatlı Ova'nın başladığı yere yeni bir kasaba kuracaklarını, hükümetin Kale'deki ev sayısınca ev yaptıracığını, oraya göçüleceğini, bağ, bahçe kurmaları için para dağıtılacağını bildirdiler.

Önce buna kimse inanmadı. Fakat karlar kalkıp ortalık yeşerince, hükümet adamlarının dediği çıktı. Sarp yolun öbür yakasına adını bilmedikleri dev gibi makineler geldi. Şantiyeler kuruldu. İnşaatı üzerine alan müteahhidin adamları, çavuşun kahvesinde şimdiye dek görmedikleri yüksek gündelikle kasabadan işçi, usta tuttular. İlk kez o bahar, Kale'nin erkekleri uzak şehirlere gitmediler, müteahhidin inşaatında çalıştılar.

Torlak Mehmet, başlarına konan bu devlet kışını, Yonca Kız'ın uğurundan biliyordu. Akşamları işten dönüp pencere önüne oturduğunda, kundağa sarılı kızını kucağına alıyor:

«Yonca kızım, Yonca kızım, uğuru, kısmeti bolca kızım!» diye okşuyordu Yonca Kız'ı.

Yonca Kız'ın kara kara saçları, güvem gibi gözleri, ufacık ağzı vardı. Mehmet Torlak, elinden gelse kızını yüreğinin içine sokacaktı.

Ne var ki, Yonca Kız'ın uğuru üç yıl sürdü. Yonca Kız ayaklanıp dileninceye ve kalenin karşısına ye-

ni bir kasaba kuruluncaya dek kursakları üç yıl sıcak aş yüzü gördü. Her bayram sırtlarına birer yeni entari, ayaklarına birer yeni lastik kundura alabildiler. Kızların, oğlanların yanakları elma gibi kızardı, kadınların kara gözlerine fer geldi. Şimdi çıkık seslerine neşeli türküler, sevdalı şarkılar katılıyordu:

**«Kalenin bedenleri
Çevirin gidenleri...»**

Evlerin kapıları, pencereleri takılıp, sıvaları, boyları tamamlanınca müteahhit şantiyeleri söktü, dev makineler homurdanarak çekilip gittiler.

Önce, hükümet adamlarının gelip evleri dağıtacağı söylendi. Herkes düğün, bayram etti. Hele gayri, fukara Kale'liler de yeni yeni evlere göçecek, hayvan besleyecek, insan gibi yaşayacaklardı. Ama sevinçleri, bayramları uzun sürmedi. Kötü haber ortalığa yayılıverdi: Ancak yirmi yılda yirmibin lira ödebilenler, yeni evlere göçebileceklerdi. Bir anda kasabanın çıkık seslerine karışan neşeli türküler, sevdalı şarkılar kesiliverdi. Her eve bir hüznün, bir suskunluk çöktü. Derenin öbür yakasında, evleri renk renk ışıldayan kasaba, bir anda onlar için ulaşılmaz bir diyar oluvermişti. Kale duvarlarından çıkıp derenin sarp yolundan aşmak, o güzel evlerde insan gibi yaşamak, gayri hiç birine nasip olamayacaktı. De-

ğil yirmi yılda, yüzyirmi yılda ödeyemezlerdi onca parayı.

Müteahhit gideli, geçimlerinin de suyu kesilmişti. Şimdi kızanlar eski yıllarda olduğu gibi, «Ana, ana gı, ekmek!» diye vızıldıyorlardı.

Mehmet Torlak, dördüne basan Yonca Kız'ın öpüp kokladığı kırmızı yanacıklarının solduğunu görmek istemiyordu. Bir akşam kızını dizine aldığı anda;

«Onca kızım, Yonca kızım, uğuru, kısmeti bolca kızım, hele İzmir'e varıp sağlam bir iş tutayım, gelip Gonca Ananla seni oraya götüreceğim,» dedi.

Yonca Kız, babasından hiç ayrılmamıştı. İlk kez dünyada Kale'den başka bir ülke olduğunu duyuyordu. Babasının yabana gitmesini önlemek ister gibi sımsıkı sarıldı boynuna.

«İzmir nere buba? Çok ırak mı?» diye sordu.

Mehmet Torlak, kızının yanağından öptü, pencereden akşam güneşinin camlarını tutuşturduğu insansız yeni kasabayı gösterdi.

«Yook,» dedi. «Şu gözüken kasabadan daha kolay varılır oraya.»

Mehmet Torlak, torbaları çıkınları sırtlarında kasabanın bir alay erkeğiyle birlikte gitti gurbete.

Yonca Kız, gidenler gözden kaybolasıya babasına mendil salladı. Anası, yeniyle gözünü kurulaya-

rak kocasının gidişine burnunu çekti, ağladı. Sonra ana kız, Mehmet'in yokluğu sırasında kendilerini doyuracak tezgâhın, çıkırığın başına oturdular. O gün bugün evde mekik, masur sesi hiç eksilmedi.

Mehmet Torlak'dan da hiçbir haber çıkmadı. Ne mektup geldi, ne de bir selâm.

Aydan aya Aksekili'nin cırlak yeşil cipi geldiğinde, Gonca Ana'yla Yonca Kız bir haber vardır diye umuda kapılıyorlardı. Ama dokularını götürdüklerinde altın dişli kâtip:

«Bubandan bir haber yok daha, Yonca Kız,» diye umutlarını boşa çıkarıyordu. Sonra Altın Dişli, sözü değiştirmek istermiş gibi, iki parmağıyla yanağını sıkarak:

«Büyüdüğün zaman emme de yaman olecen, biliyon mu Yonca Kız?» diyordu.

Oysa hiç ummadıkları bir gün çıka geldi Mehmet Torlak. Hem de Aksekili'nin cırlak yeşil cipiyle. Yeşil cip geldiğinde Altın Dişli, dokuları alıp gideli henüz on gün olmamıştı. Daha çilelerin yarısını bez etmemişlerdi. O sıra Yonca Kız, Kale kapısının dibindeki çeşmeden küçük bakraçla su almaya gitmişti. Sarp yolun alt yanından yeşil cipin motor gürültüsünü duyunca, Yonca Kız şaşırdı. Parmağı ağzında kalakaldı. Mehmet Torlak, evdekilerini ansızın bastır-mak istediğinden şoföre korna çaldırmamıştı. Yeşil

cip yokuşu ağır ağır tırmandı, çeşmenin başına varınca durdu.

Altın dişli kâtip, üstü alüminyum kaplı yeşil cipin penceresinden başını çıkardı:

«Yonca Kız, gel de bi'yanak ver hale! Bak kimi gettim sana!» diye ünledi.

Yonca Kız'ın yüreği çarpıyordu. Bir şey diyemiyor, iki yanına sallanarak parmağını emiyordu. Her zaman kendilerine iplik getiren, para getiren bu tılsımlı arabanın içinden bu kez ne çıkacaktı acep?

Derken cipin art kapısı itildi. Üzerinde tavus resimleri bulunan teneke kaplı, küçük bir sandığı koltuğuna kıstırmış olarak, babası çıkıverdi ortaya. Yonca Kız babasını görünce:

«Bubacııı!» diye bağırdı, bir sıçrayışta kendisini babasının kucağına attı.

«En sonu yabandan geldin bizi almaya, he mi?» dedi. Kollarını dolamış, yanağını babasının sakallı yanaklarına sürüyordu. Babasının sert sakalları içini gıcıklıyordu.

Mehmet Torlak da onun kırmızılığını yitirmiş yanaklarını koklayıp öpüyordu:

«Onca kızım, Yonca kızım; uğuru, kademi bolca kızım, he vallaha da sizi yabana götürmeye geldim,» diyordu.

Altın dişli kâtip sabırsızlandı:

«Koklaşmayı bırak da git işini gör herif. Akşama ancak döneriz,» dedi.

Şimdi Kale'nin tüm çıkırıkları, tezgâhları sus pus olmuştu. Mehmet Torlak, tavuslu sandığı koltuğunda, Yonca Kız'ı kucağında, sokaklardan geçerken her evden başı örtülü kadınlar karşı çıkıyor:

«Hoş geldin, Mehmet'im, bizimkinden bi'haber gettin mi?» diye soruyorlardı.

Mehmet'in geldiği müjdesini Gonca Ana'ya çoktan ulaştırmışlardı. Baba kız onu, gözlerinin yaşını yeniyle siler, burnunu çeker buldular. Ama bu kez fakirin yüreği sevincinden hop kalkıyor, hop iniyordu. Kansız yüzüne can gelmişti Gonca Ana'nın.

Mehmet Torlak, getirdiği tavuslu sandıktan Gonca Ana'ya güllü fistan, Yonca Kız'a kırmızı güllü pabuç çıkardı, verdi. Yonca Kız'ın ayağına güllü pabuçları kendi eliyle giydirdi.

«Onca kızım, Yonca kızım, kaderi, kısmeti bolca kızım, uğurunu kademini gösterdin gine. Dünyada Karun'dan zengin bir teyzeoğlumuz varmış da, habarımız yokmuş. Şükür buluştuk. Ve de bundan böyle sırtımız yere gelmez bizim,» dedi.

Karısına döndü:

«Hadi davran Gonca Ana!» dedi. «Pılını pırtını

topla, hemen şinci göçüyoruz İzmir'e. Emmioğlumuz vakit kaybetmeden çoluğu çocuğu alıp dönesin! diye buyurmuştur. Altın dişli kâtip de sabırsızlanır.»

Gonca Ana ne yapacağını, ne diyeceğini bilemedi. Onca dilediği, düşlerinde gördüğü yabana essah-tan göçecekler miydi? Ömrünü harcadığı Kale'yi şu zebil evi bırakıp gidecekler miydi? İçine bir eziklik yayıldı. Kökünden sökülen dal gibi sallandı bir kez. Gözlerinin yaşı sicim oldu, aktı. Yuvası yıkılmış gibi, kolu kanadı tüm kırıldı.

Teyzeoğlu: «Bi'inne bile getirmenize hacet yoktur» dediğinden, Mehmet Torlak evde neleri var, neleri yoksa komşulara dağıttı. Komşular hayır dua ederek eşyaları alırlarken ahret sorusu soruyorlar, yabanın neresine gideceklerini, orada ne edeceklerini, kimin yanında kalacaklarını öğrenmeye çalışıyorlardı.

Gonca Ana, yeni güllü entarisini sırtına geçirip bohçasını dürdükten sonra, komşularıyla sarmaşıp helâllaştı. Hepsi ağlaşıp helâllik getirdiler.

«Bizi hatırdan çıkarman!»

«Bayramda seyranda olsun bir selâm gönderin!» dediler.

Burada kalacakmış gibi babasının kucağından inmeyen Yonca Kız'ı her biri ayrı ayrı öptüler, tavuslu sandığı, bohçayı taşıyarak gurbetçileri Aksekili'nin yeşil cipine dek uğurladılar. Gurbetçilerin peşinden

gelen gök gözlü Zelha Ana, Altın Dişli'nin katına varıp:

«İznin olursa, Torlak'ların evine ben göçeyim ağa!» dedi. «Bundan böyle Aksekili ağamın çulhası ben olayım ki, tezgâhın sesi kesilmesin!»

Altın Dişli, Torlak'tan aldığı anahtarı gök gözlü Zelha'ya vermeden iyice bir süzdü kadını. Gücünü, hamaratlığını ölçtü:

«Al inahtarı, emme, iki ay sınarım seni. Ve de Gonca Ana'dan geri kaldın mı, gözünün yaşına bakmam, evden çıkartırım!» dedi.

Gurbetçiler bir kez daha komşularla helâllaştılar, cipe yerleştiler. Motor homurdandı, araba cırlak. cırlak korna öttürerek, sarp yoldan aşağıya yöneldi.

Babasının kucağında oturan Yonca Kız, geride kalanlara, arabanın penceresinden el salladı. Gonca Ana durmadan yeniyle gözlerini kuruladı, burnunu çekti. Kale üzerindeki nohut oda, bakla sofa, taş yığını ev kaybolasıya baktı geriye.

GURBET YOLUNDA

KALE'NİN üç gurbetçisi, Aksekili'nin yeşil ci-piyle, gün kavuştuğu sıra il merkezine ulaştılar. Şeh-re girerken Yonca Kız, babasının kucağında uyuyor-du. Gonca Ana, dünyada bunca büyük kasaba, bunca yüksek evler bulunacağını sanmadığından korkuya benzer bir hayretle çevresine bakınıyordu. Yeşil cip yanlarından geçerken, büyük yapıların üzerlerine yı-kılacağından, altında ezileceklerinden korkuyordu.

Araba camekânlı bir mağazanın önünde durdu. Camekânın içi güllü basmalar, türlü giyeceklerle do-luydu.

Mehmet Torlak:

«Kalk kızım, geldik,» diye uyardı Yonca Kız'ı.

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://rantey.org>

Bohalarını, sandıklarını alıp indiler. Altın Dişli, içeri varıp ağasına, Torlakgili getirdiğini duyurdu.

Aksekili ağa:

«İçeri getir, gelsinler!» dedi.

Gonca Ana, ömrü boyunca hizmet ettiği Aksekili ağayı ilk kez o gün gördü. Ağa, dükkânın bölmesi içinde, demirden yeşil bir kasanın yanında, halı üzerine oturmuştu. Gonca Ana, Aksekili'yi ağalığa yaraşır heybette buldu; göbekli, gerdanlıydı ağa. Tombalak kıllı elinin parmaklarında kocaman yüzükler vardı.

Aksekili ağa, Gonca Ana'nın hatırını sordu. Babasının kucağında mahmurluğunu alamamış, esneyen Yonca Kız'ın yanağını okşadı, yeleşinin cebinden bir gümüş lira çıkarıp küçük avcuna sıkıştırdı:

«Bununla şeker alırsın gendine güzel kızım,» dedi. Sonra Altın Dişli'ye döndü, geceyi geçirmek üzere konukları ardiyeye götürmesini söyledi. Ardiyede pamuk çuvalları bulunduğunu hatırlayınca:

«Cuvara içmen, değil mi bizim oğlan?» diye sordu.

«İçmen!» dedi Mehmet Torlak.

«Aman içme o kötü şeyi!» dedi, Aksekili ağa. «Tutuşdu mu, kav gibi yanar pamuk kısmı.»

Ardiyede yatak, yorgan vardı, geceyi rahat geçirirlerdi orda. Yarın sabaha kâtip, kendilerini garaja götürüp, yolcu ederdi.

Mehmet Torlak:

«Sağol ağa!» diyecek oldu, ağa eliyle sözünü kesti Mehmet'in. Teklif mi vardı, Mehmet efendi bunca yıllık adamıydı. Bundan böyle akraba da sayılırlardı. İbrahim beyin hatırı büyüktü. İbrahim beyin yeğeni, ağanın da yeğeniydi. Babası rahmetli Şakir ağa büyütmüş, adam etmişti kendisini.

Aksekili ağa, elinin tersiyle ağzını sildi:

«Yarın er gidersiniz, belki görüşemeyiz,» dedi. «İzmir'e varanda deyzeoğluna çok çok selâm idersin! Gözlerinden öptü ağa, dersin. Siparişlerini her zaman emir bellediğimi söylersin! Seni çok göresi gelmiş ya, şu sıra işden hiç vakti yoğmuş, dersin! Lâkin fuar zamanı, kısmet olursa, ziyaretine geliceemiş, dersin! Hizmetkârın getireceği sepeti de bi zahmet, deyzeoğluna iletiverirsin gayri! Kusura bakmasın çoban armağanı.»

Aksekili ağa, kâtibin kolundan tuttu:

«Hadi götür misafirleri! Kebap - ekmek almayı unutma. Mehmet efendigile! Kızıma da leblebi şekeri al Hafız'dan!» dedi. Yonca Kız'ın yanağını bir kez daha okşadı.

Ardiye, mağazanın karşısındaki hanın içindeydi. Gündüzün dağ köylüleri hayvanlarını buraya bağladıklarından, hanın avlusu fışkı kokuyordu.

Altın Dişli, ardiyenin kocaman kilidini açtı. Zin-

ciri çözdü, kapıyı itti. Gıcırdayarak açıldı kapı. Ardiye büyük bir yerdi. Bir yana içi pamuk dolu haralar yığılmıştı, bir yana top top kaput bezleri. Ardiyenin bir ucunda yüksek bir kerevet vardı. Üzerinde yataklar, yorganlar dürülü duruyordu. Yonca Kız'la Gonca Ana, Altın Dişli, duvarda bir düğmeyi çıltatınca, tavandan sarkan toparlak camların hemen yandığını, hayretle gördüler. Altın Dişli, yiyecek öteberi almaya gidince Mehmet Torlak:

«Alantrik lambası derler bunlara,» diye açıkladı. «Gazyağı, fitil heç ilâzım değil. Kulağını büktün mü yanar. Bi'daha büktün mü, aha böyle söner.»

Mehmet Torlak, elektriği söndürdü, bir daha yak-tı. Kolunu boynuna dolamış, bir duvardaki düğmeye, bir tavandaki lambaya bakan kucağındaki kızına:

«Hadi, sen de bük kulağını hele!» dedi. Yonca Kız, parmakları yanar korkusuyla düğmeye el dokunduramıyordu. Ama ilk kez bir oyun heyecanına da kaptırmıştı kendini. Düğmeyi habire çeviresi geliyordu içinden.

Babası:

«Hadi de, korkma kızım!» diye cesaret verince düğmeye yapıştı. Gözünü lambaya dikti, çıt! diye çevirdi düğmeyi, lamba söndü; içerisi zifirî karanlık oldu. Bir daha çevirdi, lambalar hemen yandı. Gene söndürdü, gene yak-tı. Pek keyfine gitmişti. Kıkır kıkır gülüyordu. Bir kez daha sınıadı. Çıt! söndü, çıt!

yandı lambalar. Yonca Kız kendini daldırmış, habire düğmeyi çeviriyordu.

«Yetti gayri güzel kızım!» dedi, Mehmet. «Kâtip ağa görür de, birşey der bize.»

Gonca Ana, ne yapacağını, ne edeceğini bilemez bir halde ardiyenin ortasında dikiliyordu. Bereket kocası:

«Durma, Gonca Ana, çık şu kerevete, yatakları yazıver!» dedi de, kadın şaşkınlıktan kurtuldu.

Altın Dişli, Aksekili'nin sipariş ettiği yiyecekleri getirdi:

«Soğutmadan yeyin şunları!» dedi. Gitmeden ayakyolunun yerini tarif etti. Yatarken kapıyı ardından sürmelemelerini tenbihledi.

Altın Dişli gidince, Gonca Ana'nın serdiği yatağın üzerine bağdaş kurup oturdular. Mehmet, yiyeceklerin sarılı kâğıdı açtı. İçinden ortası yarılmış, arasına şiş köfte, soğan, maydonoz doldurulmuş pamuk gibi beyaz ekmekler çıktı. Yonca Kız'la Gonca Ana hiç böyle ekmek görmemişlerdi. Kebaplar da emme güzel kokuyordu.

Mehmet Torlak:

«Büyük şehirlerin ekmeği hep böyle olur. Bundan böyle gara ekmek yüzü heç görmeyeceksiniz,» dedi.

Yonca Kız ekmeği ısırıldı. Ne yumuşaktı, ne de

kolay çiğneniyordu. Köfte dedikleri yiyecek de çok lezzetli birşeydi.

Mehmet Torlak, ağzı ekmek dolu:

«İzmir'in ekmeği de, kebabı da burdan üstündür. Helbet üstün olacak. Ora, burdan büyük şehir.» diye boğuk boğuk İzmir'i anlatmaya başladı. Durup dinlenmeden ballandıra ballandıra anlatıyordu. Yemeklerini bitirdikleri zaman bile anlatmasını tüketmemişti. Yonca Kız, anasının dizine yatmış, iri gözlerle babasını dinliyordu. Gök gözlü Zehra Ana'dan da tatlı anlatıyordu babası:

İzmir'in öyle büyük bir çarşısı vardı ki, içinde adam kaybolurdu. Apartman derler öyle büyük evler yapmışlardı ki, başını kaldırıp yukarısına bakanda kasketi düşerdi başından adamın. Öyle tütün mağazaları vardı ki, paydoslarda karınca düğünü var sanırdın. Üzerlerinden bir hoş kokular saçılarak dağılırlardı şehrin sokaklarına. İzmir'in önünde deniz derler büyük, durgun bir su vardı ki, gündüzleri mavi mavi ışıldardı. İçinde geceleri kıyıların beyaz ışıklı lambaları yıkanırdı. Bu suyun alt yanından büyük büyük tekneler, bacalarından duman tüte tüte gelirlerdi durmadan İzmir'e. Papur denen bu tekneler denizin taştan duvarı içine girer, kıyıya yanaşırlar, zincirlerini şingirdataarak yük boşaltır, yük alırlardı. Her yanı çiçek, çimen bezeli Cumhuriyet Alanı'nda, bir kayanın üzerine, demirden atına binmiş Atatürk du-

urdu. Koluyla gnbatısını gösterirdi hep, 'Varacağınız yer aha ora!' der gibi.

Mehmet Torlak, neden sonra kızının da, Gonca Ana'nın da uyuyakaldıklarını gördü, gülümsedi. Başını salladı, üzerlerini örttü, kendi de yanlarına uzandı.

Ertesi günü altın dişli ktiple mağazanın hizmetkârı erkenden geldiler, hizmetkr elinde Aksekili'nin deyzeoğlu İbrahim Bey'e yolladığı sepeti tutuyordu.

Gonca Ana yatakları drd, yerleştirdi. Tez elden hazırlanıp, çıktılar. Altın Dişli, ardiyenin kapısına koca kilidi astı, iyice kapanıp kapanmadığını yokladı.

O gün şehrin pazarı olduğundan hanın avlusu hayvan doluydu. Sokaklarda, caddelerde pazarcılar bağışıyorlardı. Yonca Kız bunca insanı hiş birarada görmemişti. Kaynaşan insan kalabalığına, yolun kenarında yükselen büyük binalara ürkek gözlerle bakıyordu. Bunlar Zelha Ana'nın anlattığı peri padişahının sarayları mıydı ki? Bu cameknlar dolusu giyecekler, bu türlü türlü avadanlıklar, bu rengrenk şekerler, bu raflara sıralanmış uzun uzun ekmekler, buseler dolusu sarı - kırmızı meyveler, bu vızır vızır dolaşan arabalar kimindi? Kale içinde doğmuş, tez gh başında yetişmiş kck aklı bu soruya karşılık bulamıyordu. Garajda büyük büyük otobüsleri g-

rünce, Zelha Ana'nın, her masalda adı geçen devin ülkesine gelmiş olduklarına eyiden eyiye aklı yattı. Bu büyük arabalar da devin arabaları olmalıydı.

Oysa Altın Dişli, kendilerini bu arabaların en büyüğüne bindirdi. Kırmızı otobüsün içerisi yolcu doluydu. Aksekili'nin hizmetkârı sepeti, eşyaları otobüsün filelerine yerleştirdi. Kebapçıdan kebab ekmek, gevrekçiden ipe dizilmiş gevrek aldı geldi. Gevrekleri de filelerin demirine bağladı. Altın Dişli, Mehmet Torlak'a zarfın içinde on günlük doku hesabını verdi. Helâllaştı, tokalaştı, selâmet diledi. İki parmağıyla alnını cama yapıştırmış dışarısını seyreden Yonca Kız'ın yanağını sıktıktan sonra otobüsten atladı. Hizmetkârla birlik gittiler.

Yonca Kız, parmağı ağzında, garaj meydanını dolduran renk renk, koca koca otobüslere bakıyordu. Bu arabaların tekerleri ne kocamandı. Altında kalsa karınca gibi ezilirdi insan. Ne de çok yolcu alıyorlardı. Kadın, erkek, gelen giriyordu bunlara. Gelen giriyordu da bir türlü dolmak bilmiyorlardı.

Yonce Kız, birden kendi arabalarının ön kapısından, kasketine gül sokulmuş birinin bindiğini, kara tekerin önüne oturduğunu gördü. Kasketine gül sokulu adam art kapıdan:

«Hadi, İzmir! İzmir!» diye bağırان delikanlıya seslendi:

«Ört kapıyı, Amat!» dedi. «Yetti kafa şişirdiğin!»

Yonca Kız, delikanlının art kapıyı çarparak ört-tüğünü gördü.

Delikanlı:

«Tamam şoför ağam!» diye seslenince, otobüsün altından öyle bir homurtu koptu, öyle bir patırtı yükseldi ki, Yonca Kız, Zelha Ana'nın devi, yeri göğü sarsarak gelir sandı. Can kaygısıyla camdan çekilip babasının boynuna atıldı.

Mehmet Torlak, kuzu okşar gibi kızının başını okşadı:

«Korkma yavrum. Korkma, Yonca Kız.» dedi. «Otobüs böyle haykıracak ki yolumuzdan açılsınlar. Kolay mı, Yonca Kız, İzmir'e varıyo.»

Az sonra araba sarsıldı, kalktı. Şoför şimdi de uzun uzun korna öttürüyordu. Otobüs garajdan çıkıp mağazaların arasından geçmeye başlayınca, Yonca Kız yeniden cama yapıştı. Türölü eşyalarla, renk renk basmalarla öbek öbek pabuçlarla dolu vitrinler birbirini kovalıyordu. Sonra kapısında resimler asılı sinemanın, bayrak sallanan hükümet konağının önünden geçtiler. Artık Yonca Kız, motorun gürültüsünü de, korna sesini de duymaz olmuştu.

Şehrin dışına çıktıklarında otobüs Yonca Kız'ın şimdiye dek görmediği koca koca ağaçların arasından geçti. Sonra bağlar, bahçeler, yeşil taralar arasına vurdu. Renk renk çiçekler açmış, kırlarda kuzu-

lar, inekler otliyordu. Yoldan sırtlarına büyük çuval-lar yüklenmiş develer geçiyordu. Yonca Kız, çiçekli kırlara, beyaz kuzulara, kahverengi ineklere el çırparak bakıyor, dünyada böyle güzelliklerin bulunabil-mesine şaşıyordu. Herhal masal ülkesindeydiler. Du-daklarını sarkıtmış ağızlarından köpükler saçarak ge-çen uzun boyunlu garip hayvanları görünce Zelha Ana'nın anlattığı masal ülkesinde olduklarına eyice inandı.

Yonca Kız, yorulup uyuyasıya pencere önünde dikildi. Gözlerini kısarak dışarısını seyretti. Mehmet Torlak, kızının uyuyakaldığını fark edince onu kuca-ğına aldı. Yonca Kız rüyasında çiçekli, yeşil çayırlar-da kuzuları kovalıyor, ağız köpürmüş garip hayvan-ların sırtında dolaşıyordu.

Yonca Kız uyuduğu süre otobüs birçok kasaba-lardan geçti, çamlık tepelerden aştı. Dönemeçli yol-lardan, yamaçları zeytin, incir ağaçlarıyla bezenmiş vadilere indi. En sonu düze ulaştı. Ovanın her yanı sürülmüş, tırmıklanmış tarlalarının arasından geçerk-en, topraktan anlayan yolcular heyecanlanıyor:

«Hey maşallah! Toprağın gözeli de böyle olur,» diyorlardı.

Otobüs bir yol kavşağına yaklaştığında duraladı. Atlılar, arabalılarla traktörlüler yolu tıkamışlardı. Şo-senin üzerinde büyük bir kalabalık kaynaşıyor, da-vullar vuruluyor, zurnalar vıyaklıyordu.

«Köyden gelin almaya gelmişler,» dedi bir yolcu. Şoför, kasketinden gülünü çekti, kokladı.

«Geline bakmak sevap, on dakika mola!» diye haykırdı.

Motorun gürültüsü kesilince davul - zurna sesi otobüsün içini tüm doldurdu.

Davul - zurna sesine Yonca Kız'ın uyandığını gören babası:

«Onca kızım, Yonca kızım, uğuru kısmeti bolca kızım, hele kalk biz de gelini görelim. Kaderli yüzünü göster de uğur getir yeni evlilere!» dedi.

Otobüsten indiler. Kalabalığı yarararak gelinin yanına kadar sokuldular. Yonca Kız, babasının kucağından rahatça görebiliyordu. Gelin, at üzerinde, kadifeler giymiş, başını örtmüştü. Yanakları al al, bir esmer güzeliydi. Boylu poslu bir delikanlı olan damadın ayağında kilot pantolon vardı. Gelinin adı Kezban, damadın adı Ali'ydi. Damat, ip halat bükmesini bilen bir urgancı ustasıymış. Bu ustalığı yüzünden babası Kezban'ı Ali'ye vermiş.

Yonca Kız, gelinin yüzünden ayıramıyordu gözlerini. Kanı kaynamıştı bir kez, kabil olsa kucağına çıkıp oturacaktı.

Damat Ali, Kezban gelinin attan inmesine yardım ediyordu şimdi. Kezban'ın helecanından her yanı tır tır titriyordu. Yonca Kız, elinde sini tutan yenge

kadının, gelinle damada yaklaştığını gördü. Sininin içinde bir somun köy ekmeği vardı. Urgancı Ali, siniden somunu aldı, dizine bastırarak ikiye böldü, yarısını Kezban geline verdi. Kezban gelin ekmekten bir sokum kopardı, yenge kadının tuttuğu sinideki tuz çanağına bandı ağzına attı. Urgancı Ali de Kezban'ın yaptığını yaptı. Bundan böyle eşler, köy geleneğince birbirlerine acı, tatlı her nimeti, her mihneti bölüşmeye söz vermiş oluyorlardı. Sonra Urgancı Ali tabancasını çekip havaya ateşledi. Patlayan tabanca sesiyle Yonca Kız bir kere sıçradı, babasının boynuna sımsıkı yapıştı.

Şimdi gelinle damadın hısımları, akrabası ve tanışları durmadan gökyüzüne tabanca sıkıyorlar, birbirleriyle yarışıyorlardı. Otobüs yolcuları ürküp açılmışlardı. Urgancı Ali, Kezban gelinin kolundan tutarak yolun sağında duran çevreler, yağlıklarla donanmış küçük otobüse doğru götürdü. Onların ardından Urgancı Ali'nin hısımları, davetlisi arabaya tüm doldular. Az sonra gelin otobüsü korna çalarak kalabalığın arasından geçti, gitti. Kezban gelinin anası gözünün yaşını başörtüsüyle sildi. Hısımları, akrabası bir süre el sallayarak arabanın ardından baktıktan sonra traktörlere, arabalara, hayvanlara binip köyün yolunu tuttular. Şose açılmış olduğundan, şoför korna öttürerek yolcuları otobüse çağırdı.

GURBETÇİLER, KILIĞI KIYAFETİ DEĞİŞTİRİYORLAR

KALE'NİN gurbetçileri, İzmir'e ikindi üstü vardılar.

Otobüs, bayram yerinde yolcuların bir kısmını indirmek için durduğunda Yonca Kız, gözün alabildiğine yayılan İzmir'i, deniz denen büyük mavi aynayı gördü. Mehmet Torlak eliyle vapurları, yanaştıkları yeri, demir atın sırtında Atatürk'ün durduğu alanı, garajın semtini gösterdi.

«Biz, dee şurda ince z otobostan,» dedi.

Otobüs yeniden hareket etti.

Varyant yoldan aşağı indiler. Saat kulesinin önünden geçtiler, sağlı sollu büyük binaların yükseldiği

geniş caddelerden dolanarak garaja ulaştılar. Mehmet Torlak, Yonca Kız'la tavuslu sandığı aldı, Gonca Ana da bohçayla sepeti sırtladı. Garajdan ıkarlarken Mehmet Torlak:

«Şura Kültürpark,» dedi. «Bir gün seni, fıstık yiyen maymunları; yeşil, mavi tüylü cennet kuşlarını göstermeye getiririm, Yonca kızım.»

Mehmet Torlak, teyzeoğlunun mağazasına bir kez gitmişti. İbrahim Bey'i çoğu zaman fabrikada görmüştü. Mağazanın adını bliiyordu ya, nerden gidildiğini unutmıştı. İnsan sora sora Çin'i, Maçın'i bile bulabilirdi.

Mağazayı bulasıya kadar geniş caddelerde epeyi dolaştılar. Gonca Ana mağazaların vitrinlerine bakmaktan taşıdığı yükün ağırlığını fark etmedi. Kocasının hakkı vardı. İzmir'in mağazaları, binaları yanında kendi il merkezindekiler ocuk oyuncağı kalırdı.

Teyzeoğlunun mağazası, yol boyunca gördükleri mağazaların tümünden büyüktü. İki cemeknı vardı. Cemeknların içinde kolunda tl kumaşlar tutan çıplak, soyunmuş güzel kadınlar hiç kımıldamadan duruyordu.

Gonca Ana kendini tutamadı:

«Amanın şunlara bakın hele! Herkesin içinde böyle cıvıldak dolanmaya utanma mı bunlar?» diyecek oldu.

Mehmet Torlak:

«De sus!» dedi. «Bilir bilmez konuşma! Bizi yabancı bellecekler, kınayacaklar.»

Mağazadan içeri girecekleri zaman Mehmet Torlak korktuğuna uğradı. Tezgâhtarın biri koştu, yollarını kesti, alayla:

«Dur bakalım hemşerim!» dedi. «Yanlış geldin galiba. Burası Tahtakale hamamı değil. Bohçayla, sepetle nereye giriyorsunuz böyle?»

Mehmet Torlak:

«Senden birşey soruldu mu? Ne üstüne vazife? Deyzeoğlum İbrahim beyi görmeye senden mi izin alacağım?» dedi, karısına dönüp, «Yörü!» diye buyurdu.

Tezgâhtar, Mehmet'i yine göğüsledi. Ama, bu kez kuşkulu sordu:

«Dur hele! İbrahim Bey neyin olur senin, hemşerim?»

Mehmet Torlak ters ters:

«Deyzeoğlum, dedik a. Kardaş çocuklarıyız İbrahim Bey'le. Analarımız aynı atanın kızları.» dedi.

Tezgâhtar dudağını büzdü. Mehmet'i tepeden, tırnağa süzdü:

«Adın ne senin?» diye sordu.

Mehmet Torlak dayanamadı, parladı:

«Adımı nidecesin herif? Canderme misin nesin sen? Adımdan ne sana?»

Tezgâhtar yumuşak bir sesle:

«Beyefendiye kim geldi derim, adını bilmezsem?» dedi.

Mehmet Torlak biraz yatıştı.

«Deyzeoğlun Mehmet gelmiş dersin, Mehmet Torlak.»

Tezgâhtar, böyle birşeye ihtimal vermezmiş gibi, gurbetçileri ayrı ayrı bir kez daha süzdü. Sonra omuzlarını silkeleyip:

«Şöyle geçin, oturun bakalım hele! Varıp bir danışayım,» dedi.

Tezgâhtar gurbetçilere içerde, kasanın yanında sıralanmış koltuklarda yer gösterdi. Mehmet Torlak'la karısı eşyalarını yere bırakıp koltukların ucuna iliştiriler. İçerideki müşterilerin, tezgâhtarların alaycı bakışları Mehmet'e diken gibi batıyordu. Durmadan terliyor, boyuna kızının saçlarını okşuyordu. Yonca Kız parmağı ağzında vitrindeki mankenlere, kollarından dökülen tül kumaşlara bakıyordu.

Tezgâhtar yukarı kata çıktı. Yazıhanenin kapısını vuracağı sırada kapı açıldı. İbrahim Bey, fabrikasına sipariş veren iki dışarlıklı müşteriyi uğurluyordu.

«Merak etmeyin,» dedi, ellerini sıkarken. «Siparişleriniz en geç bu ay sonunda hazır olur.»

İbrahim Bey müşterilerini merdiven başına kadar uğurladı. Sonra kenara çekilmiş, ellerini saygıyla kavuşturmuş tezgâhtara sordu:

«Ne istiyorsun?»

Tezgâhtar, Beyefendi'yi kızdırmaktan sakınarak: «Mehmet Torlak adında bir bay geldi, sizi görmek istiyor.» dedi. «Köylü kılıklı biri Teyzeoğlunuz olduğunu söylüyor» diyecekti, demedi. Beyefendinin kaşları çatıldığı için çekindi. «Yanında bir kadınla küçük bir kız var,» dedi. Sepetle, bohçayla gelmişler diyecekti; demedi, sustu.

İbrahim Bey parmağının ucunu kemirerek bir an düşündü, sonra:

«Peki, getir; gelsinler,» dedi. Yazıhanesine girdi. Tezgâhtar merdivenleri hızla indi.

«Beyefendi sizi istiyor, yürüyün gidelim!» dedi. Tezgâhtar, gurbetçilerin bohçayı, sepeti, sandığı sırtlamaya davrandıklarını görünce, önledi; paket edilen yeri gösterdi:

«Onları şuraya bırakın hele, giderken alırsınız,» dedi.

Mehmet Torlak'ın da sepetler, sandıklarla teyzeoğlunun katına çıkılamayacağını aklı kesmişti. Önce kendisi, sonra Gonca Ana eşyalarını gösterilen yere koydular. Mehmet Torlak, Yonca Kız'ı kucağına alarak tezgâhtarın ardına düştü.

Tezgâhtar, yazıhanenin kapısını açarak misafirleri içeri soktu.

Teyzeoğlu öyle bir masanın başında oturuyordu ki, Mehmet Torlak huzuruna çıktığı kaymakamla-

rın, valilerin odasında bile bir eşini görmemişti. Koltuklar, üst üste kitap yığılmış dolaplar, camlı küçük masalar, kül tabakları, her şey el dokundurulmamış gibi pırıl pırıldı. Bu eşyaların arasında oturan, kalemle birşeyler yazan teyzeoğlu validen de heybetli görünüyordu. Teyzeoğlunun bir 'hoş geldin' bile dememesi, başını kaldırıp bakmaması Mehmet Torlak'ın tezgâhtara karşı diklenen cesaretini de, hısımlıktan gelen sıcak duygularını da ezdi, parçaladı. Karısıyla birlikte kapının yanında dikile kaldı, içi daraldı. Ellerinden, alnından ter boşandı.

İbrahim bey, neden sonra kalemi elinden bıraktı, başını kaldırdı, kapının önünde dikilenleri ayrı ayrı, tepeden tırnağa süzdü. Bu, insanların ne işe yarayacaklarını ölçen bir işadaminin bakışlarıydı. Mehmet'le karısı bir kusurları varmış gibi, bu bakışların karşısında utançla gözlerini indirdiler. Yalnız Yonca Kız, masa başında oturan adama iri iri gözlerle bakıyordu. Bu adamın kır saçları neye yağlı gibi ışıldıyordu ki? Neye gömleği kâğıt gibi beyaz, gerindi? Neden o kırmızı çaputu, boynunun ortasından bağlayıp aşağıya sallandırmıştı. Çoputun üzerinde camları ışıldayan o koca iğneyi neye takmıştı? Niçin gözünün biri durmadan seğiriyor, avurdunun biri durmadan oynuyordu? Bunları pek merak ediyordu Yonca Kız.

İbrahim Bey, bir karara ulaşmış gibi ardına yaslandı:

«Hanımının adı ne, Mehmet?» diye sordu.

Mehmet, kızının entarisine alnındaki teri sildi, kendini askerlikte, teftiş amirinin karşısında sanıyordu. Serbest kalan kolunu hazırol durumunda pantolonuna yapıştırmıştı.

«Gonca Ana, derler beyim!» dedi, Mehmet Torlak, ağzından 'deyzeoğlu' yerine nasıl olup da 'beyim' sözünün çıktığına şaşıtı.

İbrahim Bey:

«Eyi bakmamışsın hanımına, Mehmet,» dedi, «pek çelimsiz görünüyor, işe dayanmaz diye korkarım.»

Mehmet Torlak, gene karısını neden savunmak zorunu duyduğunu anlamadan:

«Erkeksiz kalınca karı milleti tez kötüler, solar beyim.» dedi. «Çelimsizliğine bakma sen onun. Kale nin kadınları Tanrı'nın günü, şafaktan gün kavuşasıya bez dokur.» Boğazına bakılınca tez canlanır, diyecekti, diyemedi.

İbrahim Bey masadan kalktı, yanlarına geldi. Yonca Kız'ın gözleri İbrahim Bey'in kiravatındaki iğnedeydi. İğnenin camlarında habire beyaz, mavi ışıltılar yanıp sönüyordu. İbrahim Bey, Yonca Kız'ın çenesinden tuttu kaldırdı:

«Senin adın ne bakayım?» dedi, İbrahim Bey, Yonca Kız'ı iki örgü saçı, alnına dökülen kâkülü, iri

kahverengi gözleriyle tatlı, canayakın bulmuştu.

Yonca Kız, saçları yağlı gibi ışıldayan, bir gözü durmadan seğiren bu adamın, her dediğini yaptıran biri olduğunu sezmiş gibi direnmeden:

«Benim adım Yonca!» dedi.

İbrahim Bey'in yüzünde garip bir gülümseme belirdi.

«Sıkı dur da, evdeki kara kuzu yemesin seni, öyleyse!» dedi.

Mehmet Torlak; teyzeoğlu, kızıyla şakalaşıyor sandı da, gülüverdi. Oysa İbrahim Bey, 'Kara Kuzum benim' diye okşayıp şımarttığı tekne kazıntısını kastetmişti. İleri yaşlarda edinilen bütün çocuklar gibi, Şehvar da son derece şımarık, huysuz, geçimsizdi. Yonca Kız'ın onunla arkadaşlık edeceğini düşünmüştü babası.

İbrahim Bey yeniden yerine geçti oturdu, kalemini aldı. Kâğıtlara eğilirken kapının önünde el kavuşturup bekleyen tezgâhtara:

«Bunları al, çarşıda tepeden tırnağa giydir! Sonra eve götür, iyice yıkanıp paklansınlar, akşam gelince her şeyi tamam göreyim!» dedi.

Tezgâhtar:

«Başüstüne Beyefendi!» dedi, gurbetçileri önüne kattı, çıktılar.

TEZGÂHTAR gurbetçileri çarşıda, mağaza mağaza dolaştırdı. Her mağazada eski kılıklarından birazını daha bırakıp çıkıyorlardı. Her mağazada satıcılar İbrahim Bey'in adamıyla gelen müşterilere karşı, aşırı derecede saygı gösteriyorlardı. Ne var ki Mehmet, soyunup giyinirken mağaza sahibinin burun buruna verdiklerini, kendilerine bakarak fiskos ettiklerini, gülüştüklerini görüyordu. Birkaç saat içinde İbrahim Bey'in dediği biçimde tepeden tırnağa yepyeni giyinmişlerdi. Gonca Ana entarisi, mantosu, eşarbi, çorabı, iskarpiyiyle şehirli bir hanım olmuştu.

Ne var ki, yeni ayakkabısını yadırgıyor, onunla yere sıkı basamıyordu. Ona kalsa eski lastik ayakkabılarını ayağından çıkarmazdı. Yonca Kız, yeni kılıkları içinde anasını, babasını yadırgıyordu. Yabancı kişilere benzetiyordu onları. Babasına da gözü seçiren adamı gibi urbalar giydirmişler, onun boynuna da bir çaput bağlamışlardı. Fakat babasının boynuna bağlanan çaput, beyin çaputu gibi ısıldamıyordu. Üzerinde taşlı iğnesi de yoktu.

Yonca Kız'a çiçekli bir entari almış, fazladan üzerine kenarı dantelli küçük bir önlük giydirmişlerdi. Yonca Kız bunlara ses çıkarmamıştı ama, babasının Kale'ye gelirken getirdiği, kırmızı güllü pabuçlarını ıslıl ıslıl kara kunduralarla değiştirmeye kalktıklarında direnmiş, debelenmişti. Bir türlü onları ayağından çıkarmalarına razı olmamıştı. Satıcılar Yonca

Kız'ın inadıyla başedememişler, tezgâhtar da göz kararıyla bir kundura seçmek zorunda kalmıştı.

Tezgâhtarın ardı sıra kucaklarında paketlerle, İbrahim Bey'in mağazasında bıraktıkları eşyaları, sandığı almaya geldiklerinde, artık gurbetçilerin kim olduğunu öğrenen tezgâhtarlar, alaylı gülüşlerini gizlemeye çalışarak:

«Güle güle giyin urbalarınızı, amanın pek de yaşmış, sırtınızda paralansın!» dediler.

Mehmet Torlak utançla:

«Sağolun, Allah razı olsun!» dedi her birine. Sıkıntıdan da sırsıklam terledi.

Bir karuça çeviren tezgâhtar:

«Hadin buyurun, eve varalım!» deyince, eşyaları kaptıkları gibi çıktılar.

Fakat, Mehmet Torlak'ın da, karısının da yürekleri bir türlü ferahlayamadı. Karuçada giderlerken herkeslerin kendilerine baktığını, güldüğünü sanıyorlardı.

Halinden tek memnun olan Yonca Kız'dı. İçi kırmızı bezden, dışı kara deriden olan körüklü araba pek hoşuna gitmişti. Sağında solunda yuvarlak küçük aynalar vardı. Körüğün üst yanından püsküllü ton-gurdaklar sallanıyor, arabanın demirleri, iki yandaki fenerleri sarı sarı ışıldıyordu. Arabayı biri beyaz, biri doru iki beygir çekiyordu. Yonca Kız'ın, yalnız arada sırada hayvanlara, «deheyy!» diye kırbaç sa-

vuran adam keyfini kaçırıyordu. Hayvanlara acıyordu. Herifin suratı, çarşıda tezgâhtarın aldığı yeni kunduralar gibi kara, ısıll ısıldı. Gözleri ak ak, kanlı kanlıydı. Tezgâhtar, kırbaç şakladıkça Yonca Kız'ın gözlerini yumup omuzlarını kıştığını görünce:

«De, vurup durma hayvanlara! Acelemiz yok bizim, kelle götürmüyoruz. Kordan'dan çek ağır ağır!» dedi.

Arabacı, dizginleri gevşetip kırbacı yerine asarken;

«Peki beyim!» dedi.

Yonca Kız, Kordan boyunca halatlarla demir direklere bağlanmış şehrin yapıları kadar yüksek, yuvarlak pencereleri olan, bacasından duman tüten pa-purları gördü. Mehmet Torlak, tezgârtardan çekindiğinden ağzını açıp da şu da şudur diyemiyordu. Onun yerine tezgâhtar konuşuyordu. Ama onun sözlerinden de birşey anlamıyordu, Yonca Kız.

«Şu geminin bandırası İngiliz,» diyordu tezgâhtar. «Güneş hiç batmazmış o keferenin ülkesinde. Afrikalı, Asyalı hep ona çalışmış, bizim hep İbrahim Bey'e çalıştığımız gibi. Şimdilerde Kırılçe'nin de bozulmuş dümeni. Bizim arabacının cinsinden olan kara derili adamlar özgürlük için tüm bayrak açmışlar.»

Cumhuriyet Alanı'na gelmişlerdi. Tezgâhtar, arabacıya heykelin çevresinde tur atmasını söyledi.

Yonca Kız'la Gonca Ana, kayanın üstünde demirden ata binmiş Atatürk'ü gördüler. Atatürk kolunu uzatmış parmağıyla denize doğru inen güneşi gösteriyordu.

Tezgâhtar yine Yonca Kız'ın anlayamadığı birşeyler söylüyordu:

«Dumlupınar'da, düşmanı tepelediğinde Gazi Paşa, Mehmetçiklere gür sesiyle bağırdı: «Ordular, ilk hedefiniz Akdeniz'dir, ileri!» dedi. Mehmetçik dokuz günde Akdeniz'e ulaştı.»

Kara derili arabacı, heykele bakıp başını salladı, geriye dönüp:

«Mehmetçik hedefe ulaşmış madem, kolunu neye hâlâ indirmemiş Gazi Paşa?» diye sordu. Sonra karşılığını yine kendi verdi:

«Demek biz henüz onun dilediği hedefe ulaşamamışız,» dedi.

Yonca Kız, bu sözlerden birşey anlamıyor, sadece çevresinde dolandıkları heykele bakıyordu. Atatürk, atıyla gökyüzünde yürüyordu sanki. Birtakım adamlar, taşıdıkları halka halka çiçekleri beyaz kayanın dibine yerleştiriyorlardı. Bir çift beyaz kuş gelip Atatürk'ün başına kondu. Atatürk'ün, elini kaldırıp kuşları niye kovmadığına pek şaşıtı, Yonca Kız.

ARABA Kordon'dan ayrıldı. Büyük büyük evlerin, apartmanların arasına daldı. Tezgâhtarın tarifi üzeri-

ne üç beş sokak daha döndüler. En sonunda tezgâhtar.

«Şu iki yanında fener bulunan kapının önünde dur!» dedi, arabacıya.

Durdular.

Mehmet Torlak, teyzeoğlunun bunca büyük bir evde oturacağını hiç düşünmemişti. Hükümet konağı kadar büyük olan bu evin içinde, ne yaparlardı ki bir avuç insan?

Arabacı sepetleri, sandığı, paketleri indirmeye yardım etti. Yonca Kız, yabancı bir eve geldiklerini sezip içgüdüyle babasının kucağına tırmanmıştı. Kendilerini buraya getiren adamın, kapının yanında ki düğmeye bastığını az sonra kapının aralandığını, başında beyaz bir başlık, sırtında mavi elbiseler, önünde kendisine alınan önlüğe benzer kenarları fırırlı önlük bulunan şişman bir Arap kadının dışarı çıktığını gördü. Arap kadın güle söyleye adamla konuştuğu beyaz beyaz ışıldıyordu. Buranın insanları niye böyle kara deriliydi ki?

Tezgâhtar el etti, gurbetçiler kapıya doğru yürüdüler.

Tezgâhtar, şişman zenci kadını, «Bu Sultan Bacı'mızdır,» diye tanıttı. «Derisi karadır amma, yüreği pamuktan aktır ve de temizdir. İyilik için çarpan bir yüreği vardır. Bunlar da Beyefendi'nin hısmı.»

Sultan Bacı, alışkanlıkla dizlerini kırdı, gelenleri selâmladı.

«Hoşgeldiniz,» dedi. Yonca Kız'ın elini tutup okşadı. «Ne jiji şojuk bu böyle?»

Şişman kadının öyle ince, çocuksu bir sesi vardı ki, Yonca Kız şaştı kaldı. Bir bacının beyaz dişlerine, bir de eline dokunduğu yerlerin karaya bulanıp bulanmadığına bakıyordu.

«Senin adısı ne küşük hanım?» diye sordu, Sultan Bacı.

Yonca Kız'dan önce tezgâhtar karşılık verdi:

«Onun adı Yonca, Sultan Bacı,» dedi. Sonra İbrahim Bey'in sözlerini hatırlayıp:

«Gözkulak ol da, onu evdeki kuzuya yedirme,» diye ekledi.

Sultan Bacı, Yonca Kız'ın yanaklarını mıncıkladı.

«Aman hiş böyle güzel bir ad duymamıştım ayol. Kendi gibi adı da güzel maşallah! Amanın, yonjanın dört yapraklısı da dört yapraklısı bu. Kuzuya yedirilir mi hiç?»

Tezgâhtar gitmeye davrandı.

«Konuklar sana emanet, Sultan Bacı. Uzak yoldan geldiler. Yıkayıp temizlenmelerini emretti Beyefendi.»

Sultan Bacı yalancılıktan kaşlarını çatı.

«Haydi sen mağazana git! Ben ne yapacağımı

sizden mi öğreneceğim ayol? Arap bolelerimi kaldırma!»

Tezgâhtar, yapma bir korkuyla arabaya atladı:
«Tövbe, Sultan Bacı!» dedi.

Arabacı gülerek söze karıştı:

«Merak etme bey,» dedi tezgâhtara, «Kara derililerin yanında bolesi tutmaz kara derili karıların.»

Sultan Bacı'nın bu söze neden kızdığını, niye yerde atacak birşey aradığını, Yonca Kız anlayamadı bir türlü. Tüm yerler dört köşe, oluklu taşla döşeli tertemizdi; Sultan Bacı atacak birşey bulamadı. Arabacı, beyaz dişlerini göstererek kahkahayla gülüp, kırbacını şaklattı, sürdü hayvanları.

Sultan Bacı:

«Seni gözü korolasıca Arap seni!» diye, uzaklaşan arabanın ardından yumruğunu salladı.

Araba gözden kaybolunca, Sultan Bacı gurbetçileri içeri aldı, eşyaların taşınmasına yardım etti. Mehmet Torlak, yerlerin beyaz mermer döşeli olduğunu, aynalar gibi pırıl pırıl parladığını gördü. Kayıp düşmelerinden korktuğu için, kapının önünde dikildiler. Mehmet, sağına soluna bakınca, teyzeoğlunun zenginliğe şaşakaldı. İki yana hasır koltuklar, camlı masalar konmuştu. Koltukların yanında, dışarıdaki fenerlerin aynısı, süslü direklerin üzerine yerleştirilmiş fenerler vardı. Gündüz olduğu halde lambalar yanıyordu. Karşıda mermerden yontulmuş çip-

lak bir kadın heykelinin, omzundaki bir kaptan, küçük mermer havuza durmadan sular dökülüyordu. Sular havuza varınca kırmızı, mavi ışık olup saçılıyordu.

Yukarıya sağlı sollu iki merdivenle çıkılıyordu. Merdivenlerin ayak basılan yerlerine ince halılar serilmişti. Merdivenin başında sakalları kıvrır kıvrır iki zenci heykel, yukarıya çıkacaklara fenerle ışık tutuyordu. Duvarları gökyüzü gibi mavi mavi boyanmıştı. Karşılıklı iki duvarda iki büyük resim asılıydı. İki resimde de güneş batarken ağlarına pullu balıklar yakalanmış balıkçı kayıkları görülüyordu.

Sultan Bacı:

«Şu koltuklara oturup acıcık dinlenin. Hanımefendi'ye geldiğinizi haber vereyim!» dedi.

Şişman kalçalarını titreştirerek merdivenleri çıktı.

Mehmet Torlak da, karısı da koltuklara oturmayacağına cesaret edemediler. Konağın zenginliği altında ufalmış, boyunlarını kısmışlardı. Yonca Kız, çıplak kadın heykelinin omzundan, ayakları dibine dökülünce, suyun neden bir mavi, bir kırmızı olduğunu merak ediyordu, ama babasına soramıyordu.

Az sonra Sultan Bacı'yla birlikte; merdivenin yukarı başına biri genç, biri yaşlı iki kadın geldiler. Yonca Kız, merdivenin parmaklıkları arasından kendisine bakan küçük kızı gördü. Küçük kız, kendine

hiç benzemiyordu. Saçları örgülü değil, kıvrır kıvrırdı. Yüzünün rengi uçuktu, ama gözleri kendi gözleri gibi şıldır şıldırdı. Kızın sırtında süslü, kırmızı bir entari vardı. Etekleri kalkık kalkıktı. Bacakları, donu tüm meydandaydı. El kadar don geymişti kız.

Yaşlı kadın:

«Hoşgeldiniz evlâtlarım!» dedi. Mehmet'e sordu: «Bizim Melek'in oğlumun sen şinci? Bakındı şu Allahın işlerine..»

Yaşlı kadının Kale'li bacılar gibi sıcak konuşması, Mehmet'in de, Gonca Ana'nın da yüreğinde topaklanan yabancılik buzlarını o saat eritti.

«Hee!» dedi, Mehmet Torlak. «Emme anamın yüzünü heç görmedim ben. Beni, doğuranda ölmüş fakir.»

«Vah yavrum, vah Melek'im,» dedi yaşlı kadın gözlerini kurulayarak: «Bir yetim bırakmış göçmüş de, bilmezmişiz.»

Mehmet yüreklenmişti:

«Sen de İbrahim Bey'in anası Ayşe Deyze misin yoğsam?»

Ayşe Teyze, gözündeki gözlükleri düzledi.

«Benim, yavrum! Benim ya, nereden tanıdın sen beni?» diye sordu.

Mehmet ne diyeceğini bilemedi, mahcup mahcup gülümsedi:

«Çok iyi bir kadındır, Ayşe Teyze'n derdi, rahmetli bubam da, ordan bildim,» dedi.

Genç kadın konuşmalardan sıkılmış gibi birden atıldı:

«Kim gönderdi sizi buraya?»

Genç kadının konuşması Ayşe Teyze'nin konuşmasına benzemiyordu. Dili şehirlilerin dili gibiydi. Onun her şeyi, Ayşe Teyze'den bir başkaydı. Ayşe Teyze'nin başı örtülüydü, onunki açıktı. Saçının rengi sarıydı. Ayşe Teyze'nin sırtında bir hırka vardı, oysa pırıl pırıl ipekli süslü bir urba giymişti. Mehmet Torlak, İbrahim Bey'e karşı duyduğu çekingenliği bu kadının karşısında da duyuyordu. İbrahim Bey'in hanımı olmalıydı herhalde. Mehmet Torlak suç işlemiş gibi ürkek:

«Bizi, Bey gönderdi, Hanımefendi,» dedi, genç kadına.

Genç kadının kaşları çatıldı, Ayşe Teyze'ye:

«Benim neye haberim yok, olan bitenden?» diye çıkıştı.

Ayşe Teyze tatlı, aşağıdan alan bir sesle:

«Geçen aşam, İbrahimim sofrada söylemedi mi, kızım? Deyzeoğlumu buldum, yakında gelecek yanımıza, demedi miydi? Küçük bir kızı varmış, Şehvar da yalnızlıktan bunalıyo, kızımıza yoldaş olur, demedi miydi?»

Yonca Kız, Şehvar denen kızın parmaklık arasından çekildiğini, anasının eteğine asıldığını gördü:

«Anneciğim, o kız bizim eve gelmesin. İstemem ben onu! Onun örgülü saçları var,» dediğini duydu.

Yonca Kız'ın eli saçlarına gitti. Tüm Kale kızlarının saçı örgülüydü. Kötü olsa anaları onca kızın saçlarını örer miydi? Kızım neden öyle dediğine akıl erdiremedi. Yonca Kız, genç kadının Ayşe Teyze'ye karşılık vermeden, hışımla kızın elinden çektiğini, birlikte içeri gittiklerini gördü. O arada Ayşe Teyze, ardında Sultan Bacı olduğu halde merdivenleri inmiş, yanlarına gelmişti. Gelininin saygısızlığını unutturacak, gönül alacak sözler bulup söylemeye çalıştı. Gonca Anayı da, Yonca Kız'ı da sevip okşadı. Adlarını sordu, öğrendi. Mehmet'in sırtını sıvazlayarak, böyle güzel karısı, çocuğu olduğu için Tanrıya şükretmesini söyledi. Gurbetçileri alt katta, hizmetçiler için yaptırılmış odalardan birine kendisi götürdü, yerleştirdi. Burası penceresiz büyücek bir odaydı. İçerisi döşeli, dayalıydı. Büyük bir karyolası, dolabı, masası, sandalyeleri, duvarında aynasına varıncaya dek, her şeyi tamamdı. Hatta yere bir de kilim serilmişti.

Ayşe Teyze bir sandalyeye ilişti:

«Sen ananı hiç bilmedin demek, öyle mi Mehmet'im?» dedi.

«Hiç bilmedim Ayşe Deyze,» dedi Mehmet.

Ayşe Teyze, geçmiş günlere daldırdı gözlerini: «Bi' içim suydu senin anan, Mehmet'im,» dedi. «Biz

üç kız gardeştik. En güççüğümüz, en güzelimiz Melek anandı. Yonca Kız'ınki gibi iri iriydi gözleri. Saçları topuklarıncek inerdi. Buban kapımızda hizmetkârdı. Birbirlerini sevdiklerini bilmezdik. Gülcülerin Ahmet Bey'le sözleri kesildiğinde buban kaçırdı Melek'i. Melek gönül rızasıyla kaçtığından bubam evlâtlıktan reddetti onu. Adını andırmadı heç kimseye. Yerini, yurdunu bilemedik. Fakir, gençliğine doyamadan ölmüş de, habarımız yoğmuş.»

Ayşe Teyze gözünü kuruladı, kalktı. Sultan Bacı'ya, yataklara, yorganlara temiz çarşaflar geçirmesini, bir köşeye de Yonca Kız için Şehvar'ın eski karyolasını kurmasını tenbihledi.

«Şinci, banyoyu hazırla da, bi'temiz yunsunlar, paklansınlar, gardaşımın kuzuları,» dedi. Başının örtüsünü düzleyerek gitmeye davrandı. Oğlunun gelenler için ne tasarladığını bilmediğinden, bir kez daha sıvazladı Mehmet'in sırtını:

«Hele rahatınıza bakın, Mehmet'im!» dedi, çekildi.

Sultan Bacı, kokulu sabunlar, dürülü havlular, çarşaflar, içinde kıpır kıpır yapan balık bulunan sarı hamam tasları getirdi. Banyonun yerini gösterdi. Banyo, kapılarının karşısındaydı. Kırmızı işaretli musluktan sıcak, mavi işaretli musluktan soğuk su aktığını söyledi.

«Yonja kıjımı bu kez siz yıkayın! Sonra hep ben yıkayajak,» dedi, çekildi.

Yalnız kalınca uzun zaman soyunmadan karyolanın kenarına oturup kaldılar. Karı-kocanın değil konuşmaya, birbirlerinin yüzüne bakmaya cesaretleri yoktu. Yonca Kız, Bacı'nın getirdiği hamam tasının üzerine yumulmuştı. Ama o da, tasın içinde boyuna titreşip dolaşan yapma balığa, parmağını dokundurmaktan çekiniyordu.

Akşam İbrahim Bey'in kendilerini çağırıp, tefişten geçireceğini düşündüğünden, Mehmet Torlak istemeye istemeye kalktı, ceketini pantolonunu çıkardı.

BEY'İN HANIM'IN HUZURUNDA

SULTAN BACI kapıyı vurduğunda üçü de uyuyorlardı. İlkın Mehmet Torlak açtı gözlerini. Nerde olduğunu kavramaya çalışırken, dışarıdan Bacı'nın ince sesi geldi kulağına:

«Mehmet Efendi, Gonja Hanım, Beyefendi geldi, sizi istiyor.»

O zaman Mehmet nerede olduklarını anladı fırladı kalktı, karısını dürttü:

«Kalkın!» dedi, «Kalkın, deyzeoğlum gelmiş.»

Sonra sesini yükseltti.

«Şinci varıyoruz Sultan Bacı.»

Gonca Ana, esneyip gerinerek doğruldu.

Mehmet Torlak, karyolada yatan Yonca Kızı'na

baktı, tozu alınmış ayna gibi ışıldamıştı Yonca. Gonca Ana'nın da teninin o kara sarısı gitmişti, nur gelmişti fakirin yüzüne.

«Durma kaldır, geydir kıza yeni urbalarını!» dedi, Mehmet.

Yonca Kız, ışıltılı kara pabuçları gene giydirmeydi ayağına. Güllü pabuç diyordu, da bir daha demiyordu.

«Gızım şöyle, gızım böyle,» diye dil döktüyse de Mehmet Torlak, Yonca'ya sözünü geçiremedi. Sultan Bacı kapıda sabırsızlandığından, çaresiz güllü pabuçları giydirdi ayağına.

Sultan Bacı, onları uzun koridorlardan geçirdi, merdivenlerden tırmandırdı, duvarları aynalı, resimli, tavanlarından kristal avizeler sarkan salonlardan aşırı. Yerler tüm muşamba, halı döşeliydi. Bir merdiven daha çıktılar. Bir koridor, bir salon daha geçtiler, camlı kapısı bulunan bir odanın önüne vardılar. Mehmet, kızını kucağından indirdi, elinden tuttu. Sultan Bacı, önce kendi önlüğünü, başlığını düzledi, sonra gurbetçilerin üstlerini, başlarını yokladı, onardı, kapıyı vurdu.

İçeri girdiler. Sultan Bacı onları kapının ağzına dizdi.

Yonca Kız'ın bir eli babasının avcunda, bir elinin parmağı ağzındaydı. Koskoca salonda parmak kadar kalıyordu Yonca Kız.

Salonun ortasına büyük bir halı serilmişti. Çepçevre koltuklar, divanlar sıralanmıştı kenarlara, köşelere de büyük Çin vazoları yerleştirilmişti. Duvarlarda çerçeveleri yaldızlı levhalar asılıydı.

Yonca Kız, ilkin anasının dizine yaslanmış duran küçük kızı gördü. Gözleri şıldır şıldır kendisine bakıyordu. Anası küçük kızının başını okşuyordu. Onun da çatık kaşlarla kendisine baktığını fark etti Yonca Kız. Onların yanındaki koltukta, mağazada gördüğü, her sözünü dinletir adam oturuyordu. Ayak ayak üstüne atmıştı. Saçları yağlı gibi ışıldayan adam, kâğıt gibi beyaz gömleğini, boynundaki kırmızı çaputu soyunmuştu. Şimdi sırtında dizlerini örten, yakası parlak bir urba vardı. Boynuna gene ışıltılı bir çaputu kocaman düğüm etmişti. Elinde tuttuğu sap yanı bükük, gövdesi parlak, kara bir şeyi arada sırada ağzına götürüyor, sonra havaya halka halka duman üflüyordu. Bu herif, Zelha Ana'nın anlattığı zebani miydi, neydi? Ağzının içi ateş mi doluydu ki, durmadan duman çıkarıyordu. Yonca Kız, gözlerini İbrahim Bey'den bir türlü ayıramıyordu. Fosur fosur çıkan dumanlara korkuyla bakıyordu.

Birden sağ yanından Yonca Kız'ın kulağına tatlı bir ses geldi:

«Gel kızım Yonca, öp Ayşe Deyze'nin elini!»

Sesin geldiği yana başını çevirince divan üzerinde oturan yaşlı kadını gördü. Gözlüklerinin camı

gerisinden tatlı tatlı bakıyordu Ayşe Teyze, öpsün deye elini uzatmıştı.

Babası da:

«Hadi git kızım, öp elini Ayşe Deyze'nin!» deyince Yonca Kız tıptış tıptış Ayşe Teyze'nin önüne vardı, bayramlarda komşu teyzelerinin elini öptüğü gibi, törenli biçimde öptü alnına koydu.

«Berhudar ol Yonca kızım! gel deyzen de seni öpsün!» dedi Ayşe Teyze. Yonca Kız'ı çekip kucığına aldı, öpüp kokladı.

«Amanin pek de temiz olmuş benim güzel kızım Miskler gibi tüm sabun kokmuş,» dedi.

Şehvar, büyük annesinin Yonca Kız'ı sevip okşamasını kıskanmış gibi anasının kucığına tırmandı. Anası da, onu koklayıp öptü. Hanımefendi'nin kaşları daha bir çatılmıştı.

Ayşe Teyze, Yonca Kız'ı kucğından indirdi:

«Hadi git, Bey'in, Hanım'ın da elini öp kızım!» dedi.

Yonca Kız, Bey'e baktı, ağzından tavana doğru hâlâ dumanlar çıktığını görünce, koşarak babasının yanına kaçtı, bacaklarına sarıldı.

«Ayıp kızım, Bey'in eli öpülmeden olur mu? Ne var utanacak?» dedi babası. Ama, kızını bacaklarından koparamadı.

Bunun üzerine törenin bozulmasına gönlü elvermeyen Sultan Bacı işe karıştı. Yonca Kız'ı kollarından tuttu, Bey'in önüne götürdü.

İbrahim Bey, piposunu sol eline aldı, öpsün diye sağ elini uzattı.

Yonca Kız, öpüp alnına korken, elin bir hoş koktuğunu duydu. İbrahim Bey kızı kıskanmasın, diye Yonca Kız'ı öpmedi. Sadece eliyle saçlarını karıştırdı. Sonra Mehmet Torlak'a:

«Yonca Kız'a yeni pabuç almadılar mı?» diye sordu.

Mehmet Torlak sıkıldı:

«Aldılar, Bey'im, aldılar ya, gızım bunları pek seviyor. Güllü pabuç deyor da bir daha demiyor. Hevesini alsın, çıkartırız.»

Sultan Bacı, Beyefendi'den sonra Yonca Kız'ı Hanımefendi'nin önüne götürmek istedi. Hanımefendi'nin etek öptürmeye bayıldığını bilirdi. Bununla eski saray sultanlarının torunu olduğunu herkesin anlamasını isterdi. Bu sebepten Sultan Bacı:

«Simdi de Hanımefendi'nin eteğini öpeceksin Yonca Kız. Hanımısı Abdülhamit Efendimiz Hazretlerinin to runudur,» dedi.

Yonca Kız, birşey anlamamış gibi bakıyordu. Ayakları gerilmişti, kendinden isteneni yapmamaya kararlı görünüyordu. Sultan Bacı, iki koltuğundan tutarak sürüdü Yonca Kız'ı. Ama Yonca Kız, Hanımefendinin önüne varınca dikildi kaldı. Parmağı ağzındaydı gene. Başını kaldırıp bakmıyordu, Şehvar'la göz göze gelmeye çekiniyordu.

Sultan Bacı, Yonca Kız'a etek öpmeyi göstermek gerektiğini düşündü. Yapacağı hareketi dikkatle izlemesini söyledi, Hanım'ın önünde önce eteklerini tutup ayaklarını büktü, sonra saygıyla eğilip Hanım'ın entarisini öptü.

«Hadi bakali, sen de böyle yap, Yonca Kız!» dedi. Yonca Kız kıpırdamadı.

Sultan Bacı, Yonca'nın bir anlatışta kavrayamadığını sandı, bir kez daha tekrarladı eteklemeyi.

«Anladın değil mi, Yonca? Hadi şimdi sen de etekle Hanımısını!»

Yonca Kız'da gene bir hareket görülmeyince, Kız'a etek öpmeyi geniş bir zamanda öğretmek gerektiğine hükmetti, Hanım'ın eteğini tutup Yonca Kız'ın ağzına değdirerek işi tatlıya bağladı.

Hanımefendi:

«Aşağıda neye talim etirmedin?» diye Sultan Bacı'ya çıkıştı. «Ona da, anasına da eteklemeyi öğreteceksin! Her kimin yanına gelirlerse eteklemeyi iş bilecekler.» Sonra kırmızı pabuçlara iğrenmiş gibi bakarak:

«Şu köylü pabuçlarını da çıkar, at kızın ayağından, bir daha görmeyeyim!» dedi.

İbrahim Bey, piposunu üst üste, sinirli sinirli birkaç kez çekti. Gözü durmadan seğiriyordu. Birden bu evde her şeye kendisinin karıştığını gösterir bir sertlikle:

«Böyle maskaralıklar istemem!» diye bağırdı. «Hanım'ın dairesinde ne yaparsanız yapın, herkesin içinde bu maskaralıkların tekrarlanmasına iznim yoktur!»

Hiç kimse ses edip karşı çıkmadı. İbrahim Bey, bir an kendisine karşı gelinmeyişin keyfini sindirmek için sustu, sonra gurbetçiler hakkındaki kararını bildirdi:

«Mehmet Efendi, karşıdaki apartmanımızın kapıcısı olarak hizmet görecektir. Gonca Hanım mutfak işlerine yardım edecek, Yonca Kız da Şehvar'a arkadaş olacak. Aşağıda, validenin kendilerine uygun gördüğü yerde yatıp kalkacaklar, anlaşıldı mı?» dedi, piposunu birkaç kez daha emdikten sonra Sultan Bacı'ya:

«Haydi, götür karınlarını doyur, yoldan geldiler, yorgundurlar, bu gece dinlensinler, yarın işe başlarlar» dedi.

GURBETÇİLERİN, İbrahim Bey'in konağındaki yaşayışları işte böyle başladı.

Sabahları Mehmet Torlak kapıcı üniformasını giyip karşıdaki beş katlı, on dairesi apartmanın kapısındaki yerini alıyordu. Aslında işinin bir zorluğu yoktu. İçeri giren yabancılardan şüpheli gördüklerini sorguya çekmek, bunları izlemek, dışarı çıkarırken birşey götürmelerine engel olmak. Zil çaldı mı

başının ucundaki telefonu açmak, «Buyurun Efendim!» demek; daireden verilecek siparişleri «Başüstüne Efendim!» diye kabul etmek, noksansız yapmaktı. Asansöre binmeye korktuğu için, her gün bir çok kez merdivenleri çıkıp iniyor, bakkala, manava, eczaneye, postaneye gidiyordu. Kendisini bir yere gönderenler işi bitirdiğinde gümüş tabaklardan çikolata ikram ediyorlar, meyva sunuyorlar, üstelik avuç dolusu bahşiş veriyorlardı. Fakat Mehmet Torlak'ın yüzü gülmüyordu, içini bir dert kemiriyordu. Teyzeoğlunun kapısına kul olmak onuruna dokunuyordu. Gonca Ana ağzını açıp şikâyetle bulunmuyordu; bulunmuyordu ama, onun da durumundan memnun olmadığı, gizli gizli burununu çekip ağladığı, gözlerinin kırmızılığından belli oluyordu.

Gonca Ana'nın payına mutfakta bulaşık yıkamak düşmüştü. Ama bu konağın bulaşıkları bitip tükenir cinsten değildi. Çoğu geceler konakta ziyafet verildiğinden, mutfakta tavana dek yığılmış tabaklar, seller dolusu çatal kaşık, bardaklar, sürahiler yıkamakla başedilmiyordu. Bütün gün bulaşık küvetinin önünde dikiliyor, eli sıcak sodalı sulardan çıkmıyordu. Buruşuk buruşuk, beyaz beyaz olmuş, tüm şişmişti elleri. Ayaklarının sızısı da hiç kesilmiyordu. Sofrada öğle, akşam yemeklerinde Sultan Bacı'nın önüne sürdüğü onca güzel yemekleri, sarı sarı böreklere, kaymaklı baklavalara el sürmüyordu.

Kızının durumu daha çok dertlendiriyordu fakiri. Haftalardan beri aşçının, çamaşırcı kadının, Sultan Bacı'nın kucaklarından indirmedikleri, onca sevip besledikleri Yonca Kız bir türlü serpilemiyordu. Bir türlü yanakları elmalar gibi kızaramıyordu. Çünkü kızının her yaptığını kabahat sayıyordu Hanımefendi. Saçını örse kabahat, dağıtsa kabahatti. Misafirlerin yanına çıksa kabahat, çıkmasa kabahatti. Süslü hanımlar, Yonca Kız'ı sevseler kabahat, örülü saçlarını övseler kabahatti. Şehvar'la oynasa kabahat, oynamasa kabahatti.

Aslında Şehvar, kızına anasından daha dertti. Sabahları oyuna çağırdıklarında Yonca Kız onun yanına zorla götürölüyordu. Oyun odasında Şehvar'a arkadaşlık etmek, Yonca Kız için işkenceydi. Şehvar hiçbir şeyden hoşnut kalmıyor, ısırgan otu gibi her an dalıyordu Yonca Kız'ı. Oyuncakların hatırı olmasa, Yonca Kız, Şehvar'la oynamaya hiç razı olmayacaktı ya.

Odaya girdiklerinde Şehvar bütün oyuncaklarını ortaya seriyordu. Ama Yonca Kız'a birini elletmiyordu. Onu bir kenarda oturtuyor, nispet verir gibi her oyuncağın marifetini gösteriyordu. Oysa Yonca Kız kıskanmadan, birşey söylemeden onu seyrediyordu. Karnına basılınca başını sallayıp bağırان ayılar, zıplayıp giden kurbağalar, çan çalan itfaiye arabaları, rayların üzerinde dolanan, bacasından ateş sçan, tü-

nellerden geçen trenler yoktu gözünde, ama yatırıldığı zaman ağlayıp gözlerini yuman bebeğe bayılıyor-
du. Onun hatırına geliyordu buraya. şehvar helya
gittiğinde kucağına alıp sevmeye cesaret edemiyor,
sadece eliyle okşuyordu. şehvar, Yonca Kız'ın bakış-
larından bebeği beğendiğini anlıyor, onunla daha
uzun zaman oynuyor. Yonca Kız'ı imrendirmeye çalı-
şıyordu.

şehvar'ın uykuya yattığı sıra, Yonca Kız'ı Ayşe
Teyze, odasına alıyordu. Ayşe Teyze'nin yanında ge-
irdiği saatlar Yonca Kız'ın en güzel saatlarıydı. Yaş-
lı kadın, ona romatizmalı ayaklarını ovdururken, ma-
sal anlatır gibi eski günleri, Melek ninesinin gzelli-
đini, hamaratlığını, dedesine nasıl kaçtığını anlatıyor-
du. Bazan da gelininden, oğlundan, malını mülkünü,
her şeyini bağışladığı oğlunun kendisine bir klahcık
şeker bile getirmeyişinden yanıp yakılıyordu. Gelini
padişah torunuydu ama, ingen karısından daha soy-
suzdu. Bir fukara sevindirmesini bilmez, kibirinden,
onurundan geçilmez bir kadındı. Her şeyere, herke-
se hasetlik ederdi. Kıskanlığından yüreği çatlayacak-
tı birgün. Ayşe bazı gün Yonca Kız'ı dizine yatırır ma-
sal anlatırdı. Masalları Zelha Ana'nın masallarına
benzemezdi. Ayşe Teyze'nin masallarında hep gelini-
ne benzeyen cadı karılar vardı. Kazan kaynatan, o-
cukları çalan, onlara eziyetten başka eğlencesi olma-
yan, en sonunda da kendi kaydattığı kazana düşüp
geberen cadı karılar.

HİÇ BEKLENMEDİK bir olay yüzünden, gurbetçiler İbrahim Bey'in konağından ayrıldılar.

O gün de her zamanki gibi Yonca Kız'la Şehvar oyuncak odasına kapanmışlardı. Şehvar bir ara sıkışmış, dışarı çıkmıştı. Yonca Kız ilk kez kendini tutamamış, uyuyan bebeği kucağına almıştı. Onu okşuyor, seviyor, analar gibi göğsünü sıyırarak ona meme vermeye çalışıyordu. Yatırınca mavi gözlerini yuman bebeğe kendini öylesine kaptırmıştı ki, Şehvar'ın odaya döndüğünü duymamıştı bile. Şehvar içeri girip de, bebeği Yonca Kız'ın kucağında görünce öyle bir kızılca kıyamet kopardı, öyle bağırıp çağırdı ki, evdekiler tüm başlarına toplandılar. Şehvar'ın annesi, büyükannesi, Sultan Bacı, soluk soluğa içeri doluklarında, Şehvar hırsından ayaklarıyla oyuncakları çiğniyordu. Uyuyan bebeğin başını gövdesinden ayırmış, yere atmıştı Hanımefendi hiçbir şey sormadan, olan bitenleri Yonca Kız'dan bildi. Gözlerinden ateş saçılarak Yonca'yı yakaladı, içeri götürdü, ceza olarak Yonca Kız'ın örgülü saçlarını kökünden kesti. Pabuçlarının güllerini yoldu, başını ahretlik gibi bağlattı. Bundan böyle bu köylü piçinin kızıyla oynamaya getirilmesini yasak etti.

Yonca Kız keloğlanlara benzetilmiş başıyla ağlaya ağlaya gelip:

«Ana, gidelim burdan Kaledeki evimize gidelim ana!» diye eteklerine sarıldığı zaman, Gonca Ana hayatında ilk kez içinin kabardığını hissetti:

«Kim etti sana bu kötülüğü yavrum!» dedi. Yonca Kız'ı bağına basıp ağladı. Sonra koşarak odasına girdi, kapandı. Bir daha mutfağa dönmedi.

Akşam geldiğinde kocası onları kucak kucağa ağlar buldu. Kızının kırılmış başını görünce Mehmet her şeyi anladı, Hanımefendi'nin Yonca Kız'ı kıskandığını daha ilk gün fark etmişti.

«Götür burdan bizi buba!» diye sızıldayan kızını kucağına aldı.

«Onca kızım, Yonca kızım. Güzelliğinin düşmanı bolca kızım. Yarından tezi yok götüreceğim sizi burdan,» dedi.

Gece, gönüllerini almak için Ayşe Teyze odalarına geldi. Gelininin, şımarık büyütülmüş padişah torunu olduğunu, sinirinden ne yaptığını bilemediğini, kusruna bakmamalarını söyledi.

«Birinci gelinimin tırnağına benzemez bu,» diye dert yandı. «Öteki soylu değildi emme, daha insandı yavrum. Zamansız toprağa düştü, uğursuz bir hastalık yüzünden. İki öksüz bıraktı geride. Bunun şerrine İbrahim'im onları yatılı mekteplere verdi, neetsin?»

Mehmet'in gitmeye kararlı olduğunu anlayınca son derece üzüldü:

«Pek alıştıydım size,» dedi, «Ne etsem, neylesem de caydırsam sizi. Yonca Kız'ımın güzel yüzüne hasret mi bırakacağınız beni? Ne güzel avunuyordum odamda her zaman onunla.»

Mehmet ısrar etti:

«Burdan gitmekle temelli ayağımızı kesecek değiliz a Ayşe Deyze. İbrahim Bey dünya ahret deyze-oğlumdur. Sen Ayşe Deyze'mizsin; helbet arada Yonca Kız'ı getiririm elini öpmeye.»

Ayşe Teyze ev tutması için para verecek oldu, Mehmet Torlak almadı.

«Sayenizde koynum para doldu Ayşe Deyze. İlâzım olduğunda isterim.»

Ertesi gün Mehmet erkenden çıktı, hemşerilerinin oturduğu semte gitti. Kahvede bulduğu bir hemşerisine başlarına gelenleri anlattı.

Hemşerisi Urfat:

«Bi'gaşık aşım, kaygısız, başım, demişler. Hısmın değil, kardaşın olsa yapaman. Kul kapısı el kapısı, üç kuruş az kazan emme, işin, aşın gendinin olsun. Sen de pavlikede işçisin deyeceksin. Emme ora başka, ora devlet malı. Devlet kapısı, rahmet kapısı. Bak, rahatsızlığım sebebine istirahatlı olduğum şu günler yevmiyemi şakır şakır veriyorlar.»

Urfat, çalıştığı fabrikada Mehmet'e de, karısına da iş bulacağını söyledi. Oturdıkları aileevinde boş bir oda olduğunu da haber verdi.

Birlikte gidip odayı gördüler. Aileevine bakan kapıcı Hayri Efendi'yle pazarlık ettiler. İki aylık verip odayı tuttular.

Çarşıya varıp gerekli eşyaları da tedarik edince,

Chan

Mehmet rahat bir soluk aldı. Artık kapısını örtünce bir karışanı, görüşeni bulunmayacaktı.

Mehmet ev tuttuğunu, Gonca Anayı, Yonca Kız'ı almaya geldiğini söylediğinde, Sultan Bacı dizlerini döverek ağlamaya başladı. Aşçısı, yamağı, çamaşırcısı hep başlarına toplanmışlardı. Kapı yoldaşlığı sadakâtıyla burunlarını çekip ağlaştılar, eşyaları toplamalarına yardım ettiler. Hepsi de kendince önemli saydığı bir armağan bulup Gonca Ana'ya Yonca Kız'a Mehmet'e verdiler. Sarmaşıp helâllaştılar. Onlar sandıkları, sepeti, bohçayı, kapıya taşıyasıya, Mehmet, Gonca Ana'yı, kızını alıp yukarı çıktı Ayşe Teyze'nin odasına vardılar elini öpüp helâllik dilediler. Yaşlı kadın, Mehmetgilin evden bu kadar çabuk ayrılacaklarını ummamıştı, pek üzüldü:

«Vah, vah, vah» diyordu da bir daha demiyordu.

Duvardan kadife kılıf içinde asılı duran Kur'an'ı indirdi. İçini açtı, her yaprağın arası kâğıt para doluydu. Birkaç banknot seçti:

«Şunları almazsan hakkımı helâl etmem, Mehmet'im!» dedi. «Ben senin özbeöz deyyenim. Orada neyin üstünde yatıp, neyin üstünde oturtacaksın bu garipleri?»

Sonra Kur'an'a el bastırıp, rahmetli Melek'inin yerine koyduğu Yonca Kız'ı sık sık getireceklerine and verdirdi.

Mehmet, Hanımefendi'ye de helâllik dilemek istediysse de, kapısı kilitli olduğundan onu göremediler.

Ayşe Teyze aşağı kapıya kadar indi. Hizmetçiler sandığı, bohçayı, Sultan Bacı'nın çevirdiği karoçaya yerleştirirken Ayşe Teyze, Yonca Kız'ı tekrar tekrar öptü.

MEHMET TORLAK BEKLENMEDİK BİR YOLCULUĞA ÇIKIYOR

AİLEEVİNE taşındıktan sonra, Urfat hemşerinin yardımıyla ancak Gonca Ana'ya dokuma fabrikasında bir iş bulunabildi. Gonca Ana, tezgâhtaki ustalığı sayesinde işinde pek çabuk ilerledi, gündeliği arttı.

Mehmet Torlak, önce Teyzeoğlu'nun kendisine vermek istediği hizmetleri kabul etmedi. Uzun zaman iyi bir iş bulurum umuduyla gezdi, dolaştı. Fakat bulunduğu ufak tefek bazı işlerin dışında şansı yaver gitmedi. En sonunda arada bir elini öpmeye gittikleri Ayşe Teyze'nin de ısrarına dayanamadı, Teyzeoğlu'nun fabrikasında kapıcılık görevini almaya razı oldu.

Çok geçmeden yaşayışları kendilerine göre bir

düzene girdi. Karı koca sabahları çalışmaya giderlerken Yonca Kız'ı Urfat'ın karısına emanet ediyorlardı. Elif gelinin biri iki yaşında, öbürü altı aylık iki kızı olduğundan fabrikaya gidemiyordu. Elif gelin, Yonca Kız'ın can yoldaşlığından pek memnundu. Çamaşır yuğduğu, sökük diktiği, aş pişirdiği sıra Yonca Kız, Ayşe'yle, Aysel'i oyalıyordu. Yonca Kız, kundaktaki Aysel'e pirinç suyunu kaşık kaşık içirmesini, ninniler söyleyip uyutmasını beceriyordu. Ayşe de 'Yonca Abla' diyor, bir daha demiyordu, dibinden ayrılmıyordu. Yonca Kız, küçük bakraçla çeşmeden su taşıyor, tenekeyi, kazanı, küpü dolduruyordu.

Yonca Kız'ın yararı yalnız Elif geline değildi. Aileevindeki komşuların hizmetinde de yetişiyordu. Onlara bakkaldan öteberi alıp geliyor, kapının önüne çuvalı serip oturttukları çocuklarına da gözkulak oluyordu.

Gündüzleri aileevinde kalan çocuklar ya kendi akranı idiler ya da kendinden küçüktüler. Daha büyücek olanlar okula gitmiyorlarsa, bir dükkânda çıraklık ediyorlardı. Yonca Kız, az zamanda aileevindeki Ayşe'lerin, Fatma'ların, Hatçe'lerin, Hasan'ların, Ali'lerin, Osman'ların, Yonca Ablası oldu. İşi sıkışan, başı daralan kapıyı açıp yavrusunu dışarı çıkarıyor:

«Yonca ablası, Hatçeyi de alın aranızda, oh kızım!» diye salıveriyordu. Hiç birinin gözü arkada kalmıyordu. Yonca Kız kavgasız döğüşsüz oyalıyordu onları.

Eğer Aysel kucağındaysa, çocukları çevresine topluyor, Zelha Ana'nın dev masallarını, Ayşe Teyze'nin cadı karı masallarını anlatıyordu. Bu masallarda cadı karılar, eziyet ettikleri kızların örgülü saçlarını dibinden kesiyorlardı. Akşamları paydos saatlarında, Yonca Kız aileevinin önüne çıkıyor, anasıyla babasının yolunu gözlüyordu. Mehmet Torlak, her akşam köşe başındaki tütüncüden on kuruşluk karamela almayı unutmuyordu. Şekerlerden üçünü kucağına atılarak kendisini karşılayan kızına veriyordu. Karı-koca kızlarının elinden tutarak aileevinin avlusundan geçerken komşuların hatırlarını soruyorlar, çocukların başlarını okşuyorlardı. Komşu kadınların, Yonca Kız'dan hoşnutluk getirmeleri, aklını öve öve bitirememeleri, Mehmet Torlak'a da, Gonca Ana'ya da tüm yorgunluklarını unutturuyordu. Mehmet Torlak'la Gonca Ana, Urfat'ın yolunu gözleyen Elif gelinin hatırlarını sorup, Ayşe kızına iki şeker verdikten sonra, odalarına giriyorlardı. Gonca Ana, mantosunu çıkarır çıkarmaz mutfığa dalıyor, akşam yemeğinin hazırlığına koyuluyordu. Baba-kız, minderin üzerine oturuyorlar, Yonca Kız cıvı cıvı, gündüzün yapıp ettiklerini babasına anlatıyordu. Kocasıyla kızının muhabbetlerini içeriden izleyen Gonca Ana, arada sırada:

«Efferim benim akıllı gızım!» diye ünlüyordu.

Mehmet Torlak, bir süre kızını sevip okşadıktan, öpüp kokladıktan sonra:

«Getirgel şu sazı hele,» diyordu, Yonca Kız'a.

Mehmet'in, memleketine dönen bir işçiden aldığı saz, yaşayışlarına bambaşka bir çeşni katıyordu. Mehmet Torlak şakrak oyun havaları çalarak kızını oynatmaya başladı mı, aileevinin küçük kızları eve doluyor, Yonca ablalarıyla birlikte el şaplatarak oyuna katılıyorlardı. Yanık memleket türküleri okumaya başladığı sıra, yavaştan yavaştan bütün aileevi, tek yürek olup türküye duruyordu:

**«Gide gide yoruldum,
Bir güzele vuruldum»**

Kale türkülerini daha bir yanık okuyordu, Mehmet:

**«Çıkrık benim, tel benim,
Kâhyam mıdır el benim..»**

O zaman Yonca Kız, mutfaktan Gonca Ana'sının burnunu çekerek hıkladığını duyuyordu.

Tatil günleri Mehmet Torlak, Gonca Ana'yla Yonca Kız'ı her hafta bir yere gezmeye götürüyordu. Gittikleri yerler içinde en çok Kültürpark'ı, bir de Kızılçullu deresini seviyordu Yonca Kız. Kültürpark'ın fısıktık yiyen maymunlarını, yanar-döner uzun kuyruklu tavuslarını, cırlı cırlı öten cennet kuşlarını, çatal boynuzlu geyiklerini, homurdana homurdana avuçlarını yalayan ayılarını seyretmekten usanmıyordu. Maymunların türlü şaklabanlıklarla kafesin demirlerinde

birbirlerini kovalayışlarını kahkahalar atarak izliyordu. İçinde onlara karşı en küçük bir korku duymuyordu. Maymunlara avcundan fıstık yedirmeye, ayıların ağızına gevrek vermeye bayılıyordu.

Kızılıllu deresindeki kır gezilerine komşularla birlik gidiyorlardı. Dere kenarındaki ağaçların altına kilimler açılıyor, şilteler yayılıyordu. Çocuklar için ağaçlara salıncaklar kuruluyordu. Kadınlar taştan ocaklarda ateş yakarak fasulye, yumurta haşlıyorlar, kahveler çaylar pişiriyorlardı. Erkekler tef darbuka alıyorlar, el ıpıyorlar, oyun bilenleri ortaya çıkıp, bahriye iftetellisi, harmandallı, avaramu oynuyorlardı.

Yonca Kız seyrettiğı bu oyunları kolayca kapıyordu. Çocuklarla kendi aralarında eğılenirken ortaya çıkıp, aynı oyunları oynuyordu. Derken bkler de onların çevresini alıyor, el çırparak Yonca Kız'ı oynatmaya katılıyorlardı. Yonca Kız, herkesin kendisini seyretmesinden zevk duyuyor, yanaklarına ateş basıyor, hareketlerine daha bir canlılık geliyordu.

YAZ GEÇTİ,

Gz geçti..

Yağmurlar başlamadan bir süre önce aileevinde bir haber duyuldu:

«Boğaziçi'nin st yanında millet malı arsalar keş-

fedilmiş, herkes bir evlik toprak çeviriyor, gecekondurdu kuruyormuş..»

Bu haber üzerine o gece aileevinde hiç kimse gözünü kırpmadı. Komşular bir araya toplanıp gecekondurdu kurma hakkında bildiklerini ortaya döktüler. Gecekondu için gerekli malzemenin, eski direklerin, sandık kapaklarının, su geçirmez muşambaların nerelerden tedarik edileceğini bir gecekondunun yedi-sekizyüz liraya nasıl mal edileceğini, bir gece içinde çatının nasıl örtüleceğini, çatı örtülesiye bekçilerin, candarmaların nasıl oyalanacağını tüm öğretiler birbirlerine. Gecekondu kuracak parası olanlar, ertesi gün işbaşı yapmazdan önce, arsaların oraya varıp, kendilerine birer gecekonduluk yer çevirmeye sözleştiler.

Mehmet Torlak da gecekondurdu kurma sevdasına kaptırdı kendisini.. Koynunda bir gecekonduya yetecek parası yoksa da Allah kerimdi. Bir yerden bulup buluşturur, denkleştirdi üst yanını. Olmazsa Ayşe Teyze'den ödünç para isteyecekti. Ayşe Teyze'nin Kur'an yaprağı arasında onca parası vardı.

O gece erkekler akşamdan hazırladıkları kazıklar, kazmalarla sabah namazından çok önce yola çıktılar. Şafak atarken millet malı arsaların bulunduğu yere ulaştılar. Birçokları daha erken davranmış, kazma sallayarak, kazık çakarak evinin yerini belli ediyordu. Mehmet Torlak'la arkadaşları çalışanlara selâm

verip uğurlu, kademli olmasını dilediler. Sahipsiz olan yerleri sorup öğrendiler.

Mehmet Torlak, arsasını, bir yanı dere olan yerden çevirdi; her yan tabak gibi görünüyordu burdan, Kale'deki evleri de öyle uçurum kenarındaydı. Gonca Ana burayı pek beğenecekti herhal. Kendisini Kale'de belleye bilirdi gayrı.

Mehmet Torlak, o gün fabrika kapısında nöbet tutarken hep kuracağı gecekonduyu düşündü. Öğle paydosunda kantine giderek, daha önce gecekondu kondurmuş işçilerden akıl danışmak istedi. Sorup soruşturup, en tecrübeli gecekonducuyu buldu. Hasan adındaki bu işçi, şimdiye dek yedi gecekondu yapmış, satmıştı.

Gecekonducunun Mehmet'e ilk sorduğu soru kaç parasının olduğuydu.

«425 pangunodum var!» dedi, Mehmet.

Gecekonducu Hasan, sigarasının külünü silkeledi:

«Bir o kadar daha para biriktirmeden işe bulaşma. Tekmilleyemezsin, gecekondu yıkarlar ve de paran, emeğin ziyana gider,» dedi. Çayından höpürtülü bir yudum aldı:

«Haftalığın ne kadar senin?»

Mehmet:

«40 pangunat ya,» dedi, «kesilince 34 lira 60 kuruş geçiyor elime. Emme bizim kaşık düşmanı da o kadar getiriyo.. Birimizin kazancını artırırız herhal.»

Gecekonducu, bıyığını yiyerek düşündü, hesapladı:

«Bahara işin kolaylanır, senin,» dedi, «Kıştan azar azar malzemeyi alır atarsın bir kenara. Çiviye, kapı kilitlerini, mutlaka al bir kere. İnşaat mevsiminde karaborsaya düşer tekmil bu mallar. Çakacak bir tek çivi bulamazsın!»

Gecekonducu, karaborsacılarından, vurgunculardan sözü dolandırıp fabrikanın patronuna getirdi. İbrahim Bey'in, Mehmet Torlak'ın teyzeoğlu olduğunu bilmediğinden, patron hakkında ileri geri konuşmaktan çekinmedi. Mehmet Torlak, gecekonducunun ağzından teyzeoğlunun karaborsacılığını, dalaverelerini duydukça şaşırıp kalıyordu. Öyle hükümet konağı gibi evde oturan, herkesden itibar gören adam, nasıl ediyordu böyle kötü işleri. Hiç merhameti yok muydu fakir fukaraya?

Gecekonducu:

«Onda merhamet olsa, anasının malına el uzatmaz, yetim hakkı yemezdi. Teyzesinin mirası üzerine oturmazdı. Dedesi, teyzesini reddetmişmiş de, malından zırnak vermeyeceksiniz o kıza, demişmiş de. Hepsi yalan, hepsi düzenbazlık. Neylersin, karşısına çıkıp hak dileyecek biri olmayınca..»

Mehmet Torlak, duyduklarına inanamadı.

«Ne biliyon sen bunları hemşerim,» dedi.

Gecekonducu:

«Rahmetli bubam, dedesinin sağlığında İbrahim Bey'lerin arabacısıymış, o anlatırdı,» dedi.

Mehmet Torlak'ın kafası altüst olmuştu. O gün akşama dek hep teyzeoğlunun kötü işlerini düşün-
dü. Gecekondu işi aklından bütün bütüne silinmişti. Melek anasının miras hakkını gerçekten yemiş miydi teyzeoğlu? Yemişse acep geri alınabilir miydi? Aradan onca zaman geçmişti, zordu. Zaman geçme-
se de fukara kısmı, onca zengin, hatırlı adamla baş edebilir miydi? Tapucusu da, abukatı da, hakimi de Bey'in yanını tutarlardı. Başvurduğu abukat da böyle söylemişti.

O hafta sonu, Mehmet Torlak, Ayşe Teyze'yi ziyarette gittiklerinde gecekondu konusunu açtı. Bir ev kondururlarsa kira ödemekten kurtulacaklar, solukları daha da ferahlayacaktı. Hem Yonca Kız büyümeden aileevinin gizliliğe aykırı düzeninden uzaklaşmaları iyi olacaktı.

«Anam sağ olsaydı, biz de böyle sürünmezdik herhal,» dedi, Mehmet: «Bizim de malımız, neyimiz olurdu, dededen miras yerdik. Allah gaderimizi böyle yazmış, needelim, kimden davacı olalım.»

Bir süre sustu, bir türlü cesaret edip söyleyemiyordu. En sonu:

«Acep deyzeoğlum, bana beşyüz lire verme mi? Melek anam hatırına? Sadaka diye değil, ödünç olarak Aylığımdan keser her ay nasıl olsa.»

Ayşe Teyze suçlu gibi ezildi:

«Aaaa, helbet verir Mehmed'im. Oğlum vermezse ben veririm,» dedi.

Oysa ertesi günü fabrikada İbrahim Bey Mehmet'i çağırttı. Her zamanki asık suratlı, heybetli adamdan çok farklı biri gibi karşıladı onu. Hal hatır sordu karısının, kızının durumundan sual etti. İşe sarılmasını, çalışmasını övdü, sonra sözü para konusuna getirdi:

«Paraya ihtiyacın vardı da, niye daha önce gelip bana söylemedin, Mehmet Efendi?» dedi. «Ben senin teyzeoğlun değil miyim? Sen bana Melek teyzemden yadigâr değil misin? Her başın sıkılında gelmezsen, hatırım kalır.»

Koynundan şişkin bir cüzdan çıkarıp açtı. Beş tane yüzlük banknot saydı, Mehmet'e verdi.

«Yetmezse gene gel iste. Nasıl öderim diye düşünme! Sen yabancım değilsin, hısımımsın! Başınızı sokacak iyi bir ev yapmanızdan memnun olurum ben. Sana bir hafta izin, git işini gör!» dedi.

Mehmet Torlak, hayır dua ederek paraları aldı, teyzeoğlunun katından çıktı. Sevincinden oynayası geliyordu. Şu gecekonducu da amma fesat adamın biriydi. Teyzeoğlu hiç de kötü adam değildi. Kötü adam ne kelime! Cennetlik, cennetlik!

Mehmet, akşamleyin aile evine uçar gibi gitti. Yolda buluştuğu karısına hemencecik müjdeyi verdi. Ev yapacaklarını öğrenince Gonca Ana'nın da etek-

leri uçuştı. Mehmet, tütüncüden her zamandan fazla şeker aldı. Bunları aile evinin çocuklarına dağıttı. Kendi yüreği mutluluk doluydu, herkesi de kendi gibi mutlu görmek istiyordu.

Kızı kucağında eve girince:

«Onca kızım, Yonca kızım. Uğuru, kademi bolca kızım. Gayri bizim de bi gecekondumuz olcek. Bu küf kokan, gün görmez odadan kurtulcen. Derenin yamacı üzerinden İzmir'imizi seyredecen.. Geniş yazılarda oynıcan çocuklarla. Sana güççük bi kuzu alcen, zeytin ağaçları altında kuzunu otarcen. Saçların uzucek, eskisi gibi örcek anan onları.»

Ne var ki, Mehmet'in bu düşleri gerçekleşemedi. Üç günde her malzemeyi hazır edip komşu erkeklerle evini kondurmaya gittikleri gece, kendi yerine sahip çıkanlarla tutuştukları kavgada kim vurduya gitti. Böğründen yediği bir bıçakla yıkıldı. Jandarması, hekimi, savcısı gelesiye kan kaybından göçtü Mehmet. Cesedi morga kaldırıldı. Ölüm sebebini belirten rapor hazırlanasiya, Mehmet mermer masanın üzerinde yattı. Sonra kimsesiz gariplerin gömüldüğü gibi kara, beylik arabasıyla mezarlığa götürüldü, gömüldü. Komşular, durmadan ağlayan, bayılan Gonca Ana'yı alıp her kapıya başvurduysa da, Mehmet'in ölüsünü bulup göstermediler fakire. Bütün ailevi Mehmet'in ölümüne yas tuttu. Gonca Ana dizlerini döverek:

«Görüşmemiz mahşere mi kaldı Mehmet'im!»

diye haykırdıkça, komşular avutacak söz bulamıyor, onlar da ağlıyor, Mehmet'e kıyanlara lânet yağdırıyorlardı. Komşulardan biri Yonca Kız'ı ölü evinin acısından korumak için evine almıştı. Yonca Kız, ölümün ne olduğunu bilmediğinden ağlamıyordu. Kocaman gözlerle sessiz sessiz bakınıyordu. Gonca Ana'sının:

«Bizi kimlere bıraktın da gittin Mehmed'im!» diye dövünmesine bakarak, babasının gine bir gurbet yolculuğuna çıktığına hükmediyordu. Fakat anası, babasının ardından hiç böyle avaz avaz ağlamazdı. Bu kez neye bunca çırpınıyordu ki.. Bir fırsatını buldu, komşu kadına sordu:

«Babam nereye gitti Huriye teyze?»

Genç kadın Yonca Kız'ın başını, gözleri yaşarak okşadı:

«Cennete gitti Yonca Kız'ım,» dedi.

Büsbütün şaşırdı Yonca Kız. Cennetin iyi bir yer olduğunu söylerdi herkes, Kızılçullu'nun oralara cennet gibi yer demezler miydi? Madem öyle, neye herkes babası cennete gitti, diye ağlayıp dizlerini dövüyordu? Yoksa oraya giden...

Yonca Kız:

«Geri gelmez mi bir daha yoğsam?» dedi.

«Gelmez yavrum!» dedi Huriye teyze. «Orası o kadar güzel bir yer ki zaar, hiç kimse bırakıp geri dönmez.»

Yonca Kız o zaman babasının ardından ağladı.

YONCA KIZ'IN KOCANİNESİ

AYŞE TEYZE, Mehmet'in ölüm haberini bir hafta sonra oğlundan öğrendi. Mehmet'in gençliğine doymadan ölmesine çok yandı. Bütün gün odasına kapandı, ağladı. Parmak kadar Yonca Kız'ın yetim kalması yüreğine dokunuyordu. Geyirip geyirip ne yapmaları gerektiğini düşünüyordu. Melek kardeşinin yetimini, Mehmet'in ersiz kalan genç karısını aile evlerinde sürünmeye bırakmamalıydılar. Geliniyle şımırık torunu nedeniyle onları tekrar yanlarına alamayacaklarını hesaplıyordu. Gelininin o fukaralara yapmadığını komayacağını biliyordu. En iyisi Bursa'daki kız kardeşi Hatçe'ye mektup yazıp durumu anlatmak, ondan Yonca Kız'a sahip çıkmasını istemektir.

Kız kardeşi Hatçe Hanım varlıklıydı. Hiç çocuğu olmamıştı; kocası öleli beri onca malın ortasında bir kuru kafa yaşayıp gidiyordu. Eli ayağı tuttuğu süre hayvanlarla, kuşlarla avunurdu insan, ama bunun bir de yaşlılık günleri vardı. Yaşlılık maskaralık, demişler. İnsanın son nefesinde ağzına bir damla su akıtacak candan bir yakını olmalıydı.

Ayşe Teyze, bu düşüncelerini kız kardeşine, Sultan Bacı'ya yazdırdığı mektupta bildirdi. Gonca Ana'yla birlikte Yonca Kız'ı yanına almasını diledi ondan. Mektubun cevabı gelesiye aileevindeki öksüzze her gün Sultan Bacı'yla yiyecek yolladı.

Aileevindeki yaşayış eski düzenini almıştı. Gonca Ana fabrikadaki işine devam ediyordu. Kıt kanaat geçiniyorlardı. Anası fabrikadayken Yonca Kız gine küçüklere ablalık ediyordu. Gene Elif gelinin Aysel kızı kucağından düşmüyordu. Gene fırsatını bulup komşuların öte berisini alıyor, gene bakraçla su taşıyıp küpleri, tenekeleri dolduruyordu.

Sultan Bacı, öteberi getirmeye geldiği ilk gün, Yonca Kız, kendini tekrar konağa götürecekt, diye korkmuş, içeri kaçmak istemişti. Ama onun böyle kötü bir niyeti olmadığını anlayınca, Sultan Bacıyı evlerine götürmüş, komşunun mangalında eliyle kahve pişirmişti.

«Amanın sevsinler kahve pişiren o küçük elleri,» diye Sultan Bacı, Yonca Kız'ın ellerini öpüp okşamıştı.

Komşu çocukları da önce Bacı'nın kara suratından, ak gözlerinden korkmuşlardı. Ama az sonra sıcağın gülüşleri, sevip okşamalarıyla ona alışmışlar, can - ciğer dost olmuşlar, omuzlarına, kucağına tırmanmaya başlamışlardı. Sultan Bacı, çocukların civıl civıl çevresinde kaynaşmalarından o kadar memnun, öylesine mutluydu ki, saatların geçtiğini fark edemedi. Eve döndüğü zaman genç hanımından hiç duymadığı azarları işitti.

Ayşe Teyze, kızkardeşinden sabırsızlıkla mektup beklerken, Hatçe Hanım'ın kendisi çıktı geldi.

Hatçe Hanım, uzun boylu, dal gibi kuru bir kadındı. Sert görünüşlüydü, paylar gibi konuşuyordu ama, temiz bir yüreği vardı. Hayvanlara, bir de çocuklara karşı her zaman tatlı dille seslenirdi. Hayvanları sevmeyen, insanları sevmesini bilmez, derdi. Mektuptan, öksüz kalmış küçük bir hısım kızı olduğunu öğrendiği andan beri, sokağa atılmış bir kediye duyduğu merhamet, yüreğini doldurmuştu. Görmeden sevmişti Yonca Kız'ı. Acımayla sevme duyguları birbirine karışmıştı. Köşkün, havlu fabrikasının işlerini düzene koyar koymaz, şoförüne arabayı hazırlatmış, yola çıkmıştı. İzmir'e varınca da bir yorgunluk kahvesi içer içmez Yonca Kız'ı görmek istemişti. Ablası, Hatçe Hanım'ın bu ilgisine pek sevinmiş:

«Yonca Kız'ı görünce bir daha yanından ayırmak istemeyeceksin!» demişti.

Hatçe Hanım, aileevine Sultan Bacı'yla birlikte gitti. Sultan Bacı'ya arabada kalmasını, kendisinin tek başına varıp Yonca Kız'la konuşacağını söyledi. Sultan Bacı kendini göstermeden avluda, kapının önünde oturan Yonca Kız'ı Hatçe Hanım'a gösterdi.

Kapıda kocaman kara bir arabanın durduğunu, içinden yaşlı bir hanımın çıktığını, sert sert konuştuğunu duyan kadınlar, huysuz ev sahiplerinin geldiğini sanarak evlerine kaçıştılar. Şimdi gene muslukları bozduklarından, kapıları kırdıklarından tutturarak, başlarını ağrıtacaktı aksi kadın.

Yonca Kız da ilkin öyle sandı. Kapıcı Hayri'nin yokluğunu da ev sahibinden nasıl gizleyeceğini düşünerek, telaşlandı. Demin, kapıcı Hayri giyinmiş, kuşanmış:

«Küçük şeytan,» diye kendisini ünlemişti. «Beni bi arayan olursa, Eshot'a para yatırmaya gitti dersin, emi?»

Yonca Kız, onun giyinip kuşandığına bakarak, para yatırmaya gitmediğini anlamıştı:

«Maça gidiyom, desen değil, Beşiktaş maçı yarına. Senin başka bir dalgan var, Hayri ağam!» demişti.

Kapıcı Hayri, Yonca Kız'ın saçını başını karıştırmış:

«Dee, iş çıkarma! Beşiktaş'ı, dalgayı nidecek-

sin. Bir hava almayalım mı yani?» dedikten sonra yürümeye davranmış:

«Beni bi'arayan olursa, elektrik hesabını ödemeye gitti, dersin, anladın mı?» diye eklemişti.

«Anladım!» diye karşılık vermişti Yonca Kız.

«Bu eyiliğin için akşama bir Amerikan sakızını hak ettin gayri!» deyip gitmişti, Hayri.

Oysa gelen ev sahibi kadın değildi. Tanımadığı bir başkasıydı. Kadın kendisine doğru geliyordu. Yanına varınca kadının:

«Nasılsın Yonca kızım?» diye uzanıp yanağını okşamasına şaşıtı kaldı, Yonca Kız. Bu kadın nerden öğrenmişti adını sanını?

Toparlanıp kalktı Yonca.

«Eyyim teyze ya, kim olduğunu bilemedim, kusura kalma!» dedi.

Yonca Kız'ın başka kızlar gibi ürküp kaçmaması Hatçe Hanım'ın pek hoşuna gitti.

«Ben senin özbeöz teyzenim yavrum. Annenle birlikte sizi götürmeye geldim!» dedi.

Yonca Kız, öz teyzenim, diyen kadının kendine sıcak bakışlarla baktığını gördü. Hiçbir çekingenlik duymadan evlerinin kapısını açtı:

«Öyleyse buyur gir içeriye teyze, bir gayfe pişireyim de iç!» dedi. «Gonca Ana'm nerdeyse gelir.»

Komşular pencerelerin perdesi ardından gözetliyordı.

Hatice Hanım içeriye girdi, bu küçük yavrunun konuk ağırlayışını pek merak etmişti.

Yonca Kız, minderin örtüsünü çekti, düzledi, buyur etti, oturttu. Sonra sordu:

«Gayfeyi nasın içersin deyze?»

Hatice Hanım, Yonca Kız'la evcilik oynuyorlarmış gibi yapma bir ciddilikle:

«Sade içerim, yavrum!» dedi. 'Becerebilecek misin acep' diyecekti, demedi.

Yonca Kız, kahve tepsisini indirirken onun bu sorusunu sezmiş gibi:

«Evimize konuk geldiğinde gayfeyi hep ben bişiririm, deyze!» dedi.

Hatice Hanım ummadığı birşey işitmiş gibi:

«Bak sen... Allahın birliğine emanet! Gonca Ana'na yardımın dokunuyor demek?»

Yonca Kız, fincanı, tabağı hazırladı. Cezveye kahveyi, suyu koydu, mangala sürdürdü:

«Kızı olur da anasına yardımı dokunmaz mı?» dedi Yonca. «Gale'de iken masuru ben sarardım, burada anam pavlikede iken ortalığı hep ben süpürürüm. Bulaşıkları ben yıkarım. Çamaşırlara da yardım edecem emme, gücüm yetmiyo çamaşırları sıkma-ya. Anca suyunu taşıyom.»

Hatice Hanım kalkıp oturdu:

«Ay bayılacağım çocuk! Gel şöyle yanıma otur da, seni azıcık okşuyayım!»

Yonca Kız geldi. Ayşe Teyze gibi bu teyzeye de kanı pek kaynamıştı. Hatice Hanım'ın kendisini kucağına almasına direnmedi.

Hatice Hanım, Yonca Kız'ın yanaklarını öptü, saçlarının yabani keçiler gibi kokması, sevip okşamak isteğini kamçılıyordu, ne tatlı bir yavruydu bu Meleğin öksüzü!

Hatice Hanım, Ayşe Teyze'den Melek ninesinden söz açtı, eski günlerden konuştuktan sonra:

«Benim kızım olur musun?» dedi.

Yonca Kız:

«Olurum olmasına ya... Gonca Anam, kızım üze-rime başka ana bulmuş, diye kahırlanır,» dedi.

Hatçe Hanım, Yonca'nın zekâsını da beğendi. Yanağını kokladı:

«Yok canım,» dedi. «Ben, senin büyükannen olurum. O zaman kahırlanmaz.»

Yonca Kız ellerini çırpıtı:

«Eyi,» dedi. «Ama ben, sana büyükanne demeyeyim. Kocanine diyeyim, iznin varsa.»

Hatice Hanım, Yonca Kız'ın küçücük ağzına baktı:

«Neye imiş o?» diye sordu.

Yonca Kız, elini utangaç ağzına götürdü:

«Bizim burdaki çocukların çoğunun kocaninesi var da,» dedi. «Kocanine'ler, torunlarını çok severler,

şımartırlar, bir dediklerini iki etmezler. 'Bana masal söyler misin kocanine, bana şeker alır mısın kocanine?' diye torunları boynuna sarıldılar mı, canlarını verirler.»

Yonca Kız mahzun başını eğdi:

«Onlara bakar imrenirdim her zaman. Ah, keşke benim de bi kocaninem olsa da, azıcık nazlansam, beni şımartsa, derdim!»

Hatice Hanım, Yonca Kız'ın yüzünü avuçladı:

«Seni gidi maskara!» dedi. «Ben sana şeker alacağım, masal söyleyeceğim, şımartacağım, diye mi seveceksin beni?»

Yonca Kız başı önünde gözlerini yukarı kaldırıp baktı:

«Yook,» dedi. «Bana hiç birşey almasan da, şımartmasan da severim seni. Boynuna sarılıp tek sana, 'Kocaninem!' diyeyim.»

Bu sözlerden pek duygulanan Hatice Hanım'ın gözleri yaşardı:

«Hadi öyleyse! Sarıl da, 'Kocanineciğim!' de bana!»

Hatice Hanım, hayatı boyunca yoksulluğunu çektiği bir sevgiye ulaşmış gibi, Yonca Kız'ı coşkunlukla kucakladı. Sevincinden gözlerinden yaşlar akıyordu:

«Yavrum, Yonca Kız'ım, Kocaninen sana kurban olsun!» dedi.

Kahvenin taşığını duymadan sarmaşmış, öylece sallanıyorlardı.

YONCA KIZ'IN YENİ DOSTLARI

GONCA ANA, Hatice Hanım'ın Bursa'ya gitme teklifine önce gitmem! diye direndiyse de, Ayşe Teyze'nin, Sultan Bacı'nın ısrarları, komşuların:

«Kızım başına konan devletkuşunu boş yere kaçıрма!»

«Dul kadın yalnız başına edemezsin!»

«Kız büyüyünce derdi de, masarifi de büyür!» demeleri üzerine yumuşadı, gitmeye razı oldu.

Bir kez daha eşyalarını, kapacaklarını komşulara dağıttılar. Bir kez daha uzun bir yolculuğa çıktılar.

Yonca Kız arabada Kocanine'sinin dizinden, ormanları, kırları seyretti. Kocanine'sinin kara arabası

yel gibi gidiyordu. Önlerindeki her araca yetişip geçiyorlardı. Yolda diğer arabaları geçtiklerinde Yonca Kız sevinip el çırpıyordu.

Sındırgı ormanında öğle yemeğini yediler. Tah-ta oluktan akan buz gibi sudan içtiler. Hep birlikte çamlıkların altında dolaşıp kır çiçekleri topladılar. Dağın çam ve kekik kokan serin havasını ciğerlerine doldurdular.

Sonra tekrar arabaya binip yola koyuldular. Yol, dağın yamacından döne döne iniyordu. Çamlıkların arasından taa uzaklarda şirin kasabalar, köyler bir görünüp bir kayboluyordu.

Yol boyunca bazen Yonca Kız'ın görüp sorduk-larını Kocanine'si açıklıyordu, bazen de Kocanine, Yonca Kız'a geçmiş günlere ait sorular soruyordu.

Hatice Hanım, aldığı karşılıklardan Yonca Kız'ın, saçlarını uyuyan bebek uğruna kaybettiğini öğrendi. Bir sürpriz yapmaya karar verdi. Balıkesir'den Bursa'ya telefon ederek hizmetçi Zeynep Kız'a bu konuda gerekli talimatı verdi.

Uludağ'ın eteğine yaslanmış Yeşil Bursa'ya vardıklarında camilerin minarelerinde ikindi ezanı oku-nuyordu. Yonca Kız bu şehirde neden bu kadar çok minare olduğuna pek şaşıtı.

Araba, Çekirge'de, demir parmaklıklarla çevrili,

Yonca Kız'ın hiç görmediği ağaçlar ve çiçeklerle bezenmiş büyük bir avlunun önünde durdu. Büyük demir kapıları bir uşak açtı, araba içeri girdi. Ötesinden berisinden suların toz olup saçıldığı yeşil çimenlerin arasından geçtiler.

Yonca Kız, büyük havuzu, güllerle sarmaşıkların sarıldığı kameriyeleri, çiçek tarhlarının arasına konmuş kanepeleri, süslü direkler üzerindeki fenerleriyle burasını Kültürpark'ın bir parçası sandı.

Araba büyük köşkün önünde durdu.

«İşte geldik!» dedi Hatice Hanım.

Şoför saygıyla kapıyı açtı, Hatice Hanım; 'bismillah!' diyerek Yonca Kız'ı arabadan indirdi. Mermer merdivenlerden çıktıkları sırada Sultan Bacı gibi giyinmiş bir hizmetçi kız koşarak kendilerini karşıladı:

«Hoş geldiniz Hanımefendi,» dedi. Bavullara, çantalara sarıldı.

«Hoş bulduk Zeynep kızım!» dedi Hatice Hanım. «Bu, torunum Yonca Kız, bu da Gonca Ana'sı,» diye birlikte gelenleri tanıttıktan sonra:

«Torunumu nasıl buldun?» diye sordu.

Zeynep Kız:

«Allah bağışlasın, pek cici çocuk, Hanımefendi'ciğim!» dedi.

Hatice Hanım bir gözünü kırıp:

«Dediklerimi yaptın mı? Yonca Kız'ımın, Gonca Ana'nın odalarını hazırladın mı?» diye sordu.

Zeynep Kız, anlamlı anlamlı gülerek:

«Her şey hazır, Hanımefendi'ciğim!» dedi. «Merak buyurmayın, emirleriniz yerine getirildi.»

Yonca Kız, merdivenin sahanlığına çıkınca parmaklıklara tutundu, köşkün parkına baktı:

«Kocanineciğim,» dedi. «Burası Kültürpark mı?»

«Değil kızım,» dedi, Hatice Hanım. «Evimizin bahçesi.»

Yonca Kız, bir evin bu kadar büyük bahçesi olabileceğini ilk kez görüyordu. Keşki burası Kültürpark olsaydı.

Bahçenin şurasına burasına konmuş kanepeleri göstererek:

«Bu sıralara kim oturur Kocanineciğim?» dedi, Yonca Kız.

Hatice Hanım, Yonca Kız'ın her şeyle ilgilenmesinden zevk duyuyordu:

«Ben otururum, konuklar gelirlerse onlar otururlar. Şimdiden sonra siz de oturacaksınız.»

«Kapıdaki adam neye orda duruyor Kocanineciğim?»

«İçeri birisi habersiz girip çiçekleri yolmasın diye!»

«Kimse izinsiz giremez mi buraya?»

«Giremez! Burası bizim dedik a. Kapıcıya da-

nişmadan kimse giremez içeriye!» dedi Hatice Hanım. «Şimdi sormayı bırak da yürü. Evimizi, kendi odanı gör! Merak etmiyor musun?»

Yonca Kız, bu kocaman bahçenin Kültürpark olmadığına, herkesin gelip gezemediğine üzülererek, Kocanine'sinin elinden tuttu, içeri girdiler.

Hatice Hanım'ın köşkü de, Ayşe Teyze'lerin konağı gibi halılarla, aynalarla, süslü koltuklarla döşeli, dayalıydı. Duvarlarda çerçevesi yaldızlı resimlerden başka, içinde sarı kumaşlar bulunan kafesler asılıydı. Hatice Hanım yanlarından geçerken kuşlara dudağını büzerek sesleniyor, kuşlar uzun uzun öterek karşılık veriyorlardı.

Hatice Hanım, Yonca Kız'ın hazırladığı sürpriz karşısında ne yapacağını merak ettiğinden, köşkün salonlarını, odalarını gezdirmeden onları dosdoğru üst kata çıkardı. Bir hole açılan, üç odadan birinde kendi kalıyordu. Öteki odalardan birini Gonca Ana'ya, öbürünü de Yonca Kız'a hazırlatmıştı.

Hatice Hanım, Zeynep Kız'a:

«Aç bakalım Yonca kızımın odasını, bakalım begenecek mi?»

Yonca Kız'ın yatak odası, küçük bir çocuğa göre idi. Ufaktı. Pencerenin önüne küçük, pembe boyalı bir çocuk karyolası konmuştu. Karyolanın alınlığı, çayırda oynayan kuzu, tavşan resimleriyle süs-

lüydü. Karyolanın yanında aynalı bir dolap vardı. Bir başka kapıdan balkona çıkılıyordu. Balkon evin arka bahçesine bakıyordu.

Yonca Kız, tavşan, kuzu resimleriyle süslü karyolayı görünce ellerini çırpıtı:

«Bu cici yatakta ben mi yatacağım Kocanine'ciğim?» dedi.

Hatice Hanım:

«Elbette sen yatacaksın, Yonca Kızım! Onu İzmir'e gelmeden kendi eilmle çarşıdan seçtim,» dedi.

Yonca Kız koştu, karyolanın alınlığındaki tavşan, kuzu resimlerini okşadı. Yonca Kız'ın hayvan resimlerini okşaması Hatice Hanımı pek sevindirdi. Avludaki hayvanları görünce Yonca Kız sevincinden kimbilir nasıl çıldıracaktı.

Gonca Ana, kapının ağzında dikilmiş, kızının karyolayı okşamasını seyrediyordu. Yine Mehmet'i düşünmüştü aklına. Sağ olsa da, bugünleri görseydi. Ne zaman sevinse Mehmet'ini hatırlıyor, gözleri yaşıyordu.

Hatice Hanım, karyolanın başında dikilmiş, Yonca Kız'a bir oyun kuran çocuk gibi muzip gözlerle bakıyordu.

«Hele ayakkabılarını çıkar, yorganı aç da karyolanı bir dene bakalım. Rahat mı, değil mi?» dedi.

Yonca Kız, ayaklarından pabuçlarını telâşla çı-

karıp kapının yanına doğru fırlattı. Yatağa girmek üzere yorganı açtı.

«Aaa, aaa!..» diye duraladı birden. Yorganın altından kocaman bir bebek çıkmıştı ortaya. Yorganın üzerinden fark edilmesin diye, bebek iki şilte arasına yatırılmıştı. Kolları tombul tombuldu bebeğin. İpek gibi sarı saçları vardı. Gözleri kapalıydı. Mışıl mışıl uyumaktan yanakları kızarmış gibiydi.

Hatice Hanım, Yonca Kız'ın, ne yapacağını bilemez bir halde, küçük avuçları ağzında, durakaldığını görünce:

«Yorgan altında uyumaktan şişmiş bebeğin. Yet-sin artık uyuduğu, kucağına al da, uyansın!» dedi.

Yonca Kız yanlış duydum sandı. Bu koca bebeğin kendisinin olacağına ihtimal veremiyordu:

«Essah mı... Bu... uyuyan bebek... Benim mi Kocanine'ciğim?» diye kekeledi.

Hatice Hanım, Yonca Kız'ın başını okşadı:

«Elbette senin,» dedi. «Geceleri odada sana arkadaşlık etsin, diye aldım onu.»

Yonca Kız, bebeği kucağına almadan, Kocanine'sinin boynuna atıldı, yüzünün her yanını öptü:

«Benim elmas Kocanine'ciğim. Benim kaymak Kocanine'ciğim!» diye, ne kadar tatlı, değerli bildiği şey varsa hepsini saydı, sıraladı. Sonra bebeğini al-

dı kucağına, kaldırdı. Bebeğin gözleri açılmıştı. İri kirpiklerin arasından menevişli mavi mavi bakıyordu. Elif teyzenin Aysel kız kadar vardı bebeği. Saçının rengi de Aysel'in saçının rengindeydi. Hatice Hanım, dünyalar verilmiş kadar mutlu duyuyordu kendini. Gonca Ana'nın gözleri büsbütün sulanmış, burnunu çekmeye başlamıştı.

«Ne koyacaksın bakalım bebeğinin adını?» diye sordu, Hatice Hanım.

Yonca Kız düşünmeden:

«Aysel koyacağım, Kocanine'ciğim.» dedi.

«Neye Ayşe değil de, Aysel?» diye sordu, Hatice Hanım.

«Uyuyan bebeğim, Elif teyzemin Aysel kızına pek benziyor da...»

Hatice Hanım:

«Benim hakikatli kızım!» diye Yonca Kız'ın yanğını okşadı. Sonra:

«Aysel bebeğin için de küçük bir karyola alalım, karyolan ikinize dar gelecek.»

Yonca Kız, bebeğinden hiç ayrılmak niyetinde olmadığını göstermek isteğiyle, sımsıkı sarıldı ona!

«Yok Kocanine'ciğim, dar gelmez. Biz Aysel'le her gece koyun koyuna yatacağız.» dedi.

Hatice Hanım, Yonca Kız'ı balkona götürdü, bal-

konun demirlerini küçük kızın düşmeyeceği yükseklikte yaptırmıştı.

Yonca Kız, bebeği kucağında sıkarak sırtlara kadar uzayan koruluğa baktı:

«Bu avlu kimin Kocanine?» diye sordu.

Hatice Hanım yeni bir muziplik tasarlar gibi gülümsedi:

«Beşir Bey'in,» dedi.

Yonca Kız burasının öndeki bahçeden birkaç misli büyük olduğunu hesapladı:

«Beşir Bey çok mu zengin, Kocanine?»

Hatice Hanım'ın dudağındaki muzip gülümseme genişledi:

«Gözün alabildiğine bu koru hep onun.» dedi.

«Beşir Bey'in kendisini görsen inanamazsın. O kıllı suratlı herifin bunca zengin olacağına. Bahçesinde türlü kuşlar, tavuklar, tavşanlar vardır.»

Yonca Kız gözlerini kısıp düşünceli düşünceli aşağıya baktı.

«O da sokmaz mı kimseyi avlusuna, çiçek çalarlar diye?»

Hatice Hanım başını salladı:

«Yook,» dedi. «Beşir Bey ziyaret edilmekten hoşlanır. Hele çocuklara pek bayılır.»

Yonca Kız heveslendi:

«Gidip görsek ya Beşir Bey'in tavşanlarını, kuşlarını.»

«Olur,» dedi Hatice Hanım. «Zeynep Kız kahvaltımızı, sütümüzü, hazırlayasıya gidip gezelim.» dedi. Zeynep Kız'a kahvaltı masasını bahçeye kurmasını tembihledi. Aşağıya inmeden Gonca Ana'ya odasını gösterdi. Soyunup üstünü değiştirebileceğini söyledi. Ama Gonca Ana, yalnız kalmaktan çekindi, birlikte bahçeye inmeyi tercih etti. Köşkün arka merdivenlerinden koruya indiler.

Yonca Kız'ın gözüne ilk çarpan, küçücük evi önünde zincire vurulmuş kara tüylü köpek oldu. Kulakları kocaman kocaman, sarkıktı. Durmadan kuyruk sallıyor, mızıldanıyordu.

Hatice Hanım dudaklarını cızzıklatarak seslendi köpeğe:

«Nasılsın Kara'm?» dedi. «Ahmet Ağa sana iyi baktı mı ben yokken?»

Köpek söyleneni anlarmış gibi garip sesler çıkarıyordu.

Kulübesinden koşup gelen, konuklara 'Hoşgeldin!' diyen bahçıvan Ahmet Ağa'ya:

«Kara'yı çöz!» dedi, Hatice Hanım. «Küместeki hayvanlar için de yem al, gel!»

Kara, salıverilince koşup geldi. Ön ayaklarını Hatice Hanım'ın göğsüne dayayıp, ellerini yalamaya başladı.

«De oldu, yetti öptüğün, yaladığın elimi. Hadi, konuklara da hoş geldin, de!»

Kara, söylenileni anladı, gidip Yonca Kız'ın önünde salta durdu. Önce havladı, sonra uzanıp yüzünü yaladı. Kara'nın ıslak, pütürlü dilinden içi gıcıklanan Yonca Kız kıkır kıkır gülüyordu. Koluyla sarılıp Kara'yı kendine çekti. Hayvan, başını Yonca Kız'ın omuzuna koydu.

«Karam, senden çok hoşlandım.» dedi, Hatice Hanım. «Gayri yanından ayrılmaz.»

Gerçekten de koruda dolaştıkları sürece, Kara hep Yonca Kız'a sürtündü, onun çevresinde dolandı.

Bahçıvan Ahmet Ağa, yemleri getirince koruya çıktılar. Hatice Hanım önce tavuk kümesini gösterdi Yonca Kız'a. Bahçıvan yem atarak tavukların tüneklerinden çıkmalarını, küçük konuğa kendilerini göstermelerini sağladı. Kümeste türlü renkte tepeli tavuklar, paçalı horozlar vardı. Horozların tüylerinin renkleri canlı, ibikleri kırmızıydı.

«Hadi sen de yem serp tavuklara da, sana taze yumurta yapsınlar.» dedi Hatice Hanım.

Yonca Kız, boş kalan eliyle tavuklara kutudan avuç avuç yem saçtı.

«Beşir Bey izin verirse, sabah, akşam tavukların yemlerini ben saçarım.» dedi.

Hatice Hanım'ın göz kenarları fazla kırışmıştı:

«Olur, birazdan Beşir Bey'den izni kendin istersin!» dedi.

Tavuklardan sonra adavuşanlarının kümeslerini gördüler.

Ayak seslerini duyan, beyaz, gri renkli tavşanlar, yuvalarından çıkıp geldiler. Yarık dudaklarını oynatarak iki ayakları üzerine dikildiler.

Bahçıvan marul yaprakları getirdi. Yonca Kız, tavşanlara yaprakları yedirirken kahkahalarla gülüyordu. Tavşanların kırmızı kırmızı gözleri olduğunu bilmezdi. Yonca Kız telden elini sokup yumuşacık tüylerini okşamak isteyince tavşanlar sıçrayıp kaçıştılar.

«İstersek, sevip okşamaya bi tavşan vermez mi bize Beşir Bey, he Kocanine?» dedi, Yonca Kız.

«Bilmem.» dedi Hatice Hanım gülerek. «Seni kırmaz, verir herhalde.»

Birden hatırına birşey gelmiş gibi, doğruldu Yonca Kız, yüzü ciddilemişti.

«Beşir Bey, bu tavşanları, tavukları keser de, yer mi, Kocanine?»

Hatice Hanım kendini tutamadı, kahkahayı attı:

«Hayır, Yonca kızım!» dedi. «Beşir Bey tavuklara, tavşanlara dokunmaya kıyamaz. Onun yediği şey fındık, fıstık.» dedi.

Yonca kızın yüzü aydınlandı.

«Tavukları, tavşanları kesmediğine pek sevindim.» dedi. «Kesseydi, ben o Beşir Bey amcayı hiç sevmeyecektim. Aileevindeki Hesna'nın babası her hafta ava gider, tavşan vurur gelirdi. Zavalıcıkları boğazlarından kan damlayarak avlunun direğine asar-

dı. Derisini yüzerdi. Hiç sevmezdim ben Hesna'nın babasını, tavşanları öldürüyor diye.»

Hatice Hanım eğildi Yonca Kız'ın yanaklarını öptü.

«Ah benim merhametli kızım, bir tanesin sen!» dedi.

Sonra Yonca Kız'ı tavusların tel kafesine götürdü. Tavusların kafesi o kadar büyüktü ki, içinde sahici ağaçlar vardı, tavuslar üzerlerine tünemişlerdi.

Yonca Kız:

«Kültürpark'ın kafesinden büyükmüş, Beşir Bey'in tavus kafesi.» dedi.

Bunca hayvanı olan Beşir Bey'in köşkü de büyük olmalıydı. Ama Yonca Kız korunun hiç bir yanında köşke benzer bir bina göremiyordu. Dayanamadı sordu:

«Beşir Bey'in köşkü nerede, Kocanine?»

Hatice Hanım muzip muzip gülümsedi:

«Geldik.» dedi. «Şu sedde çıkınca Beşir Bey'in köşkünü göreceğiz.»

Merdivenlerden sete çıktıkları zaman Yonca Kız çevresine bakındı, ama yine köşke benzer birşey göremedi. Yalnız, Kültürpark'taki gibi büyük demir kafesin içinde, oradan oraya koşan bir maymun ilişti gözüne. Sevinçle:

«Aaa!..» diye bağırdı. «Maymun!»

Hatice Hanım:

«İşte, koskoca parkın sahibi Beşir Bey denen köftehor, bu.» deyince, bu kez Yonca Kız kahkahayı attı:

«Beşir Bey, maymunmuş demek,» dedi.

Hatice Hanım, yukarıda kuyruğuyla demire tutunup sallanan maymuna seslendi:

«Beşir, Beşir! Gel bak, bu cici abla seninle tanışmak istiyor.»

Beşir hızla aşağı indi, geldi kafesin kenarına oturdu. Kaşlarının altından şıldır şıldır bakındı. Garip sesler çıkardı.

Hatice Hanım:

«Yonca Kızım,» dedi. «Bak sana hoş geldin! diyor Beşir. Bana ne getirdin? diye soruyor.»

Bahçivana işaret etti, o da Yonca Kız'a bir tabak içinde fındık, fıstık getirdi.

Yonca Kız, Beşir'e sordu:

«Fıstığı mı, fındığımı çok seversin Beşir?»

Beşir'in yerine Hatice Hanım:

«İkisini de sever, Yonca ablası,» dedi.

Yonca Kız maymunlara Kültürpark'tan alışkındı. Hiç çekinmeden birkaç fındık, fıstık alıp Beşir'e uzattı. Beşir, Yonca Kız'ın elini kara tüylü eliyle yakaladı, içeriye çekti. Öbür eliyle fıstıkları, fındıkları alıp ağzına doldurmaya başladı. Yanaklarını fındık, fıstıkla şişirince sıçradı, demirlere tırmandı, yukarıya çıktı, oturdu. Ağzındakilerini avuçlarına boşalttı. Teker teker kırıp yemeğe başladı.

Yonca Kız, Beşir'le bir süre oyalandıktan sonra Hatice Hanım:

«Hadi, Yonca kızım, Zeynep ablan kahvaltı masasını hazırlamıştır, gidip kahvaltımızı edelim.» dedi.

Yonca Kız, Hatice Hanım'ın kedileriyle de kahvaltı masasında tanıştı. Yonca Kız, Gonca Ana'sı, Kocanine'siyle masaya oturmuş tereyağ, reçel sürülmüş dilimini yiyor, sütünü içiyordu. Arada bir yanında ağzına bakıp yalanan Kara'ya ekmek parçaları atıyordu. Derken evden doğru miyavlamalar koptu. Hatice Hanım Zeynep Kıza işaret vermiş, kedileri bahçeye salmasını istemişti. Kara, kedilerin geldiğini duyunca, yerinden fırladı, art ayaklarıyla yeri eşeleyip havladı. Bu gösteriye kediler kabarıp tısladılar. İçlerinden karalı - beyazlı olan kedi pek tüylüydü, üstelik en yürekliydi. Kara'nın yanına kadar sokulup tırmıklamaya kalkıştı, ama Hatice Hanım:

«Hadi Kara'm, yerine git evlâdım! Ahmet ağa çorbanı versin senin!» diyerek ortalığı yatıştırdı.

Kara, kuyruğunu kısararak kulübesinin yanına gitti, oturdu. Ahmet Ağa'nın, çanağına çorba getirmesini bekledi.

Kediler masanın çevresine toplandılar.

«Şu karalı - beyazlısının adı Banbina'dır,» dedi, Hatice Hanım. «Pek edepsizdir. Bıraksam gözünü oyar Kara'nın.»

Sonra ötekilerin adlarını söyledi. Gri renklisinin adı Sincap'tı; fıstık, leblebi yediği için ona bu adı koymuştu. Birinin adı Toz - Toprak'tı; arabayla geçerken yolda bulmuştu onu Hatice Hanım. Topraklara bulanmış olduğundan bu adı takmıştı. Kapkara olanın adı Zifir, kınalıısının adı Sarman'dı. Seçerek almadığı, sokağa atılmış kedileri bulup eve getirdiği için cins kedi değillerdi ama, hepsi de sevilip, okşanmaya alışmış, temiz, insancıl hayvanlardı. Durmadan masa altından ayaklarına sürtünüp mırnavlıyorlardı.

Yonca Kız, her birine peynire sürülmüş ekmek veriyordu. Kediler peyniri yalıyorlarsa da ekmeği yemiyorlardı.

Hatice Hanım:

«Sofradayken kedilere yiyecek atılmaz, huysuz alışırlar sonra!» diye ilk dersini verdi.

Yonca Kız, 'Aileevinde kedilere, sofradayken yiyecek verirlerdi,' diyecekti, demedi.

«Peki Kocanine'ciğim, bir daha atmam!» dedi.

Yonca Kız'ın akşam erkenden uykusu geldi. Hatice Hanım onu uyuyan bebeğiyle birlikte yatağına kendi götürdü, yatırdı. Yonca Kız'ın, aileevindeyken kendisine: Kocanine'ler torunlarına masal söylerler, şımartırlar, dediğini unutmamıştı.

«Bir varmış, bir yokmuş!» diyerek masala başladı. Ama daha «Evvel zaman içinde, kalbur saman içinde» tekerlemesini bitirmeden, Yonca Kız uykuya daldı. Hatice Hanım, uyuyan bebeğiyle yanak yanağa yatan bu sevimli çocuğun yaşayışına yepyeni bir anlam kattığını anlıyor, yüreğinin sıcak duygularla tatlı tatlı çarptığını duyuyordu.

BEŞİR'İN PARKI ÇOCUK BAHÇESİ OLUYOR

YONCA KIZ'LA, Gonca Ana yeni yaşayışlarına çabuk alıştılar. Hatice Hanım, Gonca Ana'ya 'Gelinim' diyordu. Ortalık temizliğinden başka işe karıştırmıyordu onu.

Yonca Kız sabahları Kara'yı yanına alarak, arka bahçedeki kümesleri dolaşıp tavukların, tavşanların, tavusların yemlerini veriyor, Beşir'le yarenlik ediyor, onun her hareketine gülüyordu. Maymun da Yonca Kız'dan hoşlanıyordu. Kafesin içine elini sokup kendisini okşamasına, hele gerdanını, başını kaşımaya bayılıyordu. Yonca Kız'ı güldürmek için ne türlü şaklabanlıklar yapacağını bilemiyordu.

Bazan korulukta Kara'yla birlikte kelebek kova-

lıyordu Yonca Kız. O zaman eve yanakları al al dönüyordu. Kızının mutlu bir yaşam içinde gittikçe serildiğini, güçlendiğini gören Gonca Ana yatıp kalıyor, Hatice Hanım'a, Ayşe Teyze'ye dua ediyordu.

Hatice Hanım, Yonca Kız iyi yetişsin, diye eve türlü oyuncaklar, öğretici araçlar aldı. Odasını tüm oyuncaklarla doldurdu. Onu anaokuluna da yazdırdı. Hatice Hanım, sabahları Yonca Kız'ı ALTIN YUVA'ya, büyük kara arabasıyla yollamak istediye de, Yonca Kız evlerden çocukları toplayan okulun otobüsüyle gitmeyi daha eğlenceli buldu. Kocanine'sinden kendisini okulun arabasıyla yollamasını rica etti.

Okulda kendileriyle birlik oynayan genç öğretmen ablayı, sınıftaki kardeşleri çok seviyordu Yonca Kız. Akşamları eve geldiğinde, okulda yaptıklarını, ettiklerini Hatice Hanıma, Gonca Ana'sına anlatıyordu. Ortaya çıkıp öğretmenin bellettiği biçimde selâm veriyor, sonra öğrendiği şarkıları, şiirleri okuyordu.

Hatice Hanım her seferinde:

«Aferin benim akıllı kızım, sen ileride büyük adam olacaksın!» diyordu.

Yonca Kız bu adam olmaya bir türlü akıl erdiremiyordu. Ama Kocanine'sine de, neye kadın değil de, adam olacağını bir türlü soramıyordu.

Yonca Kız'ın eğitimiyle Hatice Hanım meşgul oluyordu. Terbiyeli bir hanımın sabahları kalktığı zaman nasıl yıkanacağını, dişlerini nasıl fırçalıyacağını-

nı, aşağıya indiği zaman büyüklerini nasıl selâmlayacağını, nasıl yürüyeceğini, koltuklara bacaklarını açmadan nasıl oturacağını, gelen konukları nasıl karşılayacağını, sofrada çatalı, kaşığı, bıçağı nasıl kullanacağını öğretiyordu. Okula giderken her sabah, öğretmenine çiçek götürmesine dikkat ediyor, çiçeği verirken söylemesi gereken sözleri prova ettiriyordu. Okul arkadaşlarıyla iyi geçinmesini, onlara elinden geldiği kadar yardımda bulunmasını öğütlüyordu.

Yonca Kız'ı okul arkadaşları pek seviyorlardı. Her oyunda onun en başarılı olmasına karşılık, hiç biri kıskanmıyordu Yonca Kız'ı. Aralarında anlaşmazlık çıkanlar gidip öğretmene şikâyet edeceklerine ona geliyorlar, kendilerini uzlaştırmasını istiyorlardı. Çoğu zaman Yonca Kız onları darıltmadan uzlaştırmının bir yolunu buluyordu. Yonca Kız'ın alçak gönüllülüğü de onlara kendisini sevdireliyordu. O da büyük bir konaktan gelmesine karşılık, bazı zengin arkadaşları gibi kibirli değildi. Öğle paydosunda çocuk parkına gidip salıncağa binelim! dediler mi, hemen aralarına katılıyordu. Yiyeceklerini, çerezlerini her zaman arkadaşlarıyla paylaşıyordu. Onların ikramlarını da reddetmiyordu.

Bir gün öğretmen sınıfta, «Maymun Kardeş» adlı bir hikâye okudu. Maymun Kardeş'in renkli resimlerini de gösterdi. Maymun Kardeş tıpkı Beşir'e benziyordu.

Yonca Kız hemen ayağa kalkıp:

«Öğretmenim,» dedi. «Bu Maymun Kardeş'in tıpkısı var bizim evimizde. Adı da Beşir. Öyle maskaralıklar yapıyor ki...» diye Beşir'in demirlerde yaptığı şaklabanlıkları, fıstıkları nasıl yanaklarına doldurduğunu tatlı tatlı anlattı. Çocuklar da tatlı tatlı güldüler.

«Gidip görsek ya öğretmenim,» dediler.

Yonca Kız: 'Hadi gidelim' diyecekti, ama diyemedi. Kapıcı Etem ağayı düşündü. Ya içeri bırakmaz saydı.

Öğretmen, Yonca Kız'ın duraksadığını gördü:

«Yonca kardeş evden izin alsın da öyle, bir gün gidip Beşir'i görürüz. Fındık, fıstık da götürürüz ona,» dedi.

Bununla beraber arkadaşlarından fazla meraklı olanlar Yonca Kız'ı akşam paydosundan sonra maymunu kendilerine göstermesi için zorladılar. Yonca Kız da 'Olmaz' diyemedi.

Köşkün önünde arabadan üç kız, iki oğlan arkadaşıyla birlikte indiler. Kapıcı Yonca Kız'ın beş hışarı çocukla geldiğini görünce başını kaşıdı.

«Ne o Yonca Kız, konuk mu getirdin?» dedi.

Yonca Kız kapıcının elini tuttu:

«Evet, Etem ağa,» dedi. «Akadaşlarım, Beşir'i tavusları, tavşanları merak ettiler de... Bahçemizde bunca hayvan olduğuna inanamadılar bir türlü.»

Etem ağa kırmızı yanaklarını şişiren bir gülüşle çocukların başlarını okşadı:

«Hoşgeldiniz çocuklar! »dedi. «Hayvanları görmeyi dilemekle iyi etmişsiniz ya, Hanımefendi'ye bi danışalım hele!»

Etem ağa kulübesine girdi. Yonca Kız'la arkadaşları telefonda konuşan kapıcının yüzüne merakla bakıyorlardı. Etem ağa başını sallayarak birşeyler söylüyordu. Arada, 'Baş üstüne, baş üstüne Hanımefendi!» dediği duyuluyordu. En sonunda telefonu kapadı, dışarı çıktı.

«Çocuklar, müjde, izin çıktı!» dedi. «Haydi bakalım girin içeriye, ama çiçeklere fidanlara dokunmak yok. Bahçıvan Ahmet ağa size hayvanları gösterecek.»

Çocuklar sevinç çığlıkları atarak içeri doldular.

Bahçıvan Ahmet Ağa, elinde yem kutularıyla kendilerini karşıladı. Yonca Kız, sıçrayıp sevinç sesleri çıkaran Kara'nın tasmaını zincirinden çözdü. Arkadaşlarına köpeği tanıttı. Hepsi de Kara'yı okşayıp sevdiler. Merak ettikleri tavukları, tavusları gördüler. Onlara avuç avuç yem serptiler. Tavşanlara marul yaprağı yedirdikten sonra Beşir'in yanına çıktılar. Cıvı cıvı şakıyıp gülüşerek maymunu fındık, fıstıkla beslediler.

Gülüşleri, cıvıdayışları konaktan duyuluyordu. Hatice Hanım'ın yüreği mutlulukla çarpıyordu. Yonca Kız ne iyi akıl etmişti de arkadaşlarını getirmişti. Çocukları sık sık buraya çağırmalıydı. Bundan böyle kuru, çocuk sesleriyle çınlamalıydı.

Hatice Hanım, Zeynep Kız'a bahçede çocuklar için kahvaltı hazırlattı. Kendisi de aşağıya indi, hayvanların yanından dönen çocukları karşıladı. Yonca Kız koşup Kocanine'sine sarıldı:

«Arkadaşlarıma bahçeyi gezdirmeme için verdiğiniz için çok teşekkür ederim Kocanineciğim!» dedi. «Hepsi bayıldılar Beşir'in maskaralığına.»

Hatice Hanım, Yonca Kız'ın başını okşadı:

«Bundan böyle her zaman getir gezdir arkadaşlarını yavrucuğum,» dedi.

Çocuklar el çırpıldılar.

«Öğretmenimiz de gelmek istiyor teyze,» dedi, çocuklardan biri.

«Öğretmeniniz de, öteki arkadaşlarınız da gel-sinler, başımla beraber,» dedi, Hatice Hanım.

Yonca Kız, bu ziyaretten sonra avludan yasağın kalkacağını sezinlemiş gibi içi içine sığmıyordu.

Hatice Hanım:

«Hadi geçin şöyle!» dedi. «Zeynep ablan size kahvaltı hazırlamış. Çiçeklere karşı iştahla yiyin!»

Yonca Kız arkadaşlarının masaya oturmasına yardım edip kendisi de bir sandalyeye yerleşirken:

«Zaten öyle açız ki Kocanineciğim. Öğleyin parkta salıncak sallandık, tahterevallı oynadık,» dedi.

«Öyleyse ekmeklerinize yağı, reçeli bolca süreyim,» dedi, Hatice Hanım.

O günden sonra Yonca Kız'ın öbür arkadaşları da hayvanları görmeye geldiler. Yonca Kız, bahçe-

yi gezdirdikten sonra bütün oyuncaklarını ortaya çıkarıyor, birlikte oynuyorlardı. Bir gün de öğretmen, hayvanları göstermeye topluca çocukları getirdi. Hayvanların ayaklarına, kanatlarına, başlarına dikkatlerini çekerek bilgilerini artırdı.

Çocukların ziyaretleri birbirini kovaladıkça Hatice Hanım'ın aklına arka avluyu çocuk bahçesi haline getirme fikri geldi. Yonca Kız'ın sık sık arkadaşlarıyla parka gidip salıncağa binmesinin tahterevalli oynamasının da bu kararda etkisi oldu kuşkusuz. Yonca Kız, orada oynarken bir yerini incitebilirdi. Burada göz önünde oynardı. Yalnız, Hatice Hanım bu düşüncesini hiç kimseye açmadı. Salıncakları, tahterevallileri kayma yerlerini gizlice sipariş etti. Nedenini açıklamadan arka avluya yeni bir kapı açtırdı. İşçilere oyun araçlarının yerlerini hazırlattı. Yerlere kum döşetti, kum havuzları yaptırdı. Hatice Hanım'ın bu gizli hazırlığı da okulların 23 Nisan şenlikleri için birbirleriyle gizli yarışmaya giriştiği günlere rastlamıştı. 23 Nisan bayramında okulların gösteri yarışması Bursa'da bir gelenektir. Her okul geçit törenine ne biçim bir gösteriyle katılacağını sır tutar gibi gizlerdi. Ama Yonca Kız, akşamları eve geldiğinde, hiç kimseye söylemeyeceğine and verdirdikten sonra okulda yaptıkları hazırlıkları Kocanine'sine duyuruyordu. ALTIN YUVA, geçit töreni için, «Bir Canlı Yuva Tablosu» hazırlıyordu. Yıldızla boyanmış kartonlardan büyük bir yuva yapılıyordu. Kızlara, oğlanlara

da tüylerden yapılmış elbiseler dikiliyordu. Yonca Kız için de kanatlı bir peri elbisesi, yaldızlı bir  sa sipariş edilmifiti. Ama Hatice Hanım, kendi hazırlıkları hakkında hiçbir şey  ıtlatmıyordu Yonca Kız'a. Sadece bir mektup yazarak 23 Nisan akşamı ALTIN YUVA çocuklarını köşkün bahçesinde bir partiye  a ıraca ını söyledi. Yonca Kız, bu habere pek sevindi. Ertesi gün bunu okulda bütün arkadaşlarına duyurdu. Hatice Hanım daha 21 Nisan gecesini Gonca Ana'nın romatizmalarını bahane ederek Yonca Kız'la Gonca Ana'yı köşkten uzaklaştırdı. Doktorun önerisine göre ılıcadan faydalanabilmek için Palas'ta birkaç gece kalmaları gerektiğini söyledi.

 ki gün süresince ustalar gelen araçları bahçeye yerleştirdiler.  ocuk bahçesini iyice düzenlediler. G r nmesin diye boydan boya bir branda beziyle gizlediler. 23 Nisan günü Yonca Kız'ı arabayla okuluna u urlarken, Hatice Hanım:

 Biz de Hükümet Kona ı önündeki geçidi seyre gideceğiz,  dedi.

Yonca Kız, Kocanine'sine, Gonca Ana'sına:

 Bizim okulun birinci olmasına dua edin,   retmenimiz çok çalıştı, didindi. Yazık olur, kupayı almazsak üzülür.  dedi.

Hatice Hanım, törene gitmeden köşke u rayıp  ocuk bahçesini gözden geçirdi. Araçların deneylerini yaptırdı.  ocuk bahçesinin her şeyi tamamdı. Sonra mutfa a uğradı, çocuklar için hazırlanan şerbet-

lere, pastalar, çerezlere baktı, hazırlıkta bir kusur görmedi. Bununla beraber hiçbir noksan istemem diye sert sert bağırdı. Gonca Ana'yı alarak hükümet alanına gitti. Tribünlerdeki yerlerini aldıktan az sonra geçit başladı. Her okulun öğrencileri, öğrenci velileri ve öğretmenleriyle gizli gizli hazırladıkları sıraları bir bir ortaya döküldü. Bazı okullar, yapma kır çiçekleri rüzgârla dalgalanırmış gibi alandan geçiyorlardı. Bazısı bir alay renkli kelebek, bir alay su perisi halinde akıyordu. Bazı okullar, Barbaros'la korkusuz leventlerini, bazıları bugünkü donanma amiraliyle kahraman denizcilerimizi canlandırmışlardı. Her okul, tribünlerin önünden geçerken alkışlanıyordu.

Derken, Yonca Kız'ın ALTIN YUVA'sı görüldü. Bir kamyon, kocaman altın yaldızlı bir yuva biçimine sokulmuştu. Sanki yuva, kurdelelerle kırmızı külâhlı cüceler tarafından çekiliyordu. Yuvanın dört bir yanından, renkli tüyleri göz kamaştıran kuşlar biçimine girmiş çocuklar, seyircilere avuç avuç çiçek serpiyorlardı. Bir bölümü orta yere toplanmıştı. Ağzı açık kuş yavruları biçiminde başlıkları olan bu çocuklar ellerini yukarıya kaldırmışlardı. Yukarıda, kanatlı bir peri kızı, bir elinde yaldızlı asa tutuyor, öbür eliyle onlara kitap, kalem oyuncak uzatıyordu.

Hatice Hanım peri kılığındaki Yonca Kız'ı tanıdı:

«Allahın birliğine emanet, tuh maaşallah!» dedi.

Gonca Ana'yı dürttü, «Bak Gonca Ana, bak Yonca Kız'ın peri olmuş,» diye gösterdi.

Gonca Ana da kızını görmüştü. Hiç bunca güzel olmamıştı Yonca Kız'ı.

«Allah nazardan saklaya!» diye dua ederken gene burnunu çekip ağladı. Ah Mehmet'i sağ olsaydı da, görseydi kızını.

Alan alkıştan yıkılıyordu. Daha önce geçen alaylardan hiç biri bu kadar alkışlanmamıştı. Hatice Hanım ellerini oğuşturdu:

«Sağlama kazandılar kupayı,» dedi.

KUPAYI kazanan ALTIN YUVA için Hatice Hanımın köşkündeki parti, âdeta ayrı bir armağan oldu. Çocuklar kazandıkları büyük kupaya, bakarak arka avluda hazırlanan masalarda bol bol pasta yediler, şerbet içtiler. Neye bahçenin boydan boya branda beziyle bölündüğü tek anlayamadıkları şeydi. Bazısı hayvanlar ziyafeti görüp de özenmesin, diye asmışlar, dedi. Bazısı ziyafet yeri salona benzesin diye böyle yapmışlar, dedi. Fakat çok geçmeden öğretmenleri tabağa vurup kendilerini susturduktan sonra meraklarını giderecek açıklamada bulundu.

Öğretmen:

«Çocuklarım,» dedi. «Bugün çok mutlu günümüzdeyiz. Geçit yarışmasını kazandık. Kupa, gelecek 23 Nisana kadar bizim okulumuzda duracak. Şimdi size başka bir müjdem var. Yonca kardeşinizin büyükannesi...»

Hatice Hanım sert sesiyle doğruladı:

«Kocanine'si!»

Öğretmen gülümsedi:

«Affedersiniz, evet Kocanine'si, sizler ve sizin gibi kardeşleriniz için şu branda bezinin arkasında bir çocuk bahçesi yaptırmış, bundan böyle boş zamanlarınızda buraya gelip oynayabileceksiniz. Çocuk bahçesinin kurdelesini kesiyorum. Hep beraber Kocanine şerefine üç defa sağol! diyeceğiz.»

Bahçede küçük avuçların çıkardığı alkışlar duyuldu. Hep bir ağızdan:

«Sağol. Sağol. Sağol!..» diye bağırdılar.

Yeni bir kılıkla çocuk bahçesinde görev alan Ahmet ve Etem ağalar branda bezini iki yana sıyırdılar. Yonca Koz, salıncakları, taterevallileri görünce koşarak geldi. Kocanine'sinin boynuna sarıldı:

«Kocanine'ciğim, bir tane Kocanine'ciğim!» dedi. «Ne iyi ettin de burayı çocuk bahçesi yaptın!»

«O akıllı sen verdin bana Yonca kızım. 'Bura Kültürpark mı?' diye sorduğun zaman kararımı vermiştim. Şimdi gel de kardeşlerinle birlikte salıncaklarda sallan, bakalım beğenecek misin?»

Çocuklar çoktan araçların yanında kümelenmişler, kuyruk olmuşlardı. Kimisi sallanıyor, kimisi kayıyor, kimisi tahterevallide bir inip bir çıkıyordu. Bir bölümü de kümesleri dolaşıyor, hayvanlara yiyecek atıyor, onlarla şakalaşıyorlardı. Durmadan çocuk kahkahaları koruda yankılanıyordu. Bu kahkaha bundan böyle burada hiç eksilmeyecekti...

ULUDAĞ'DA GEÇEN MUTLU GÜNLER

YONCA KIZ'IN ilkokula yazılma çağı geldiğinde, kimlik kâğıdının olmadığı anlaşıldı. Kale'de doğanlar kayda geçilirdi ama, gerekmedikçe kafakâğıdı çıkarılmazdı.

Yaz başında kimlik kâğıdı işlemlerine girişilmesi, Hatice Hanım'ın öteden beri düşündüğü şeyi uygulamasına fırsat verdi: Melek'in yetimini kendi kütüğüne geçirecek, mirasçısı edecekti.

Bu kadarını yalnız Ayşe Teyze'ye bildirdi. Gizli tutmasını tembihlemeyi de unutmadı. Oysa Ayşe Teyze, memnun olurlar, diye haberi ev halkına duyurdu. Sultan Bacı, aşçı kadın ve yamağı habere pek sevindiler. Gelgelelim gelini açtı ağzını, yumdu gözü-

nü: Hatice Hanım'a fiti veren, hep Ayşe Teyze'ydi. Kendi öz torununa düşmandı bu kadın. Düşman olmasa Şehvar'ı koskoca bir mirastan yoksun eder miydi? Ayşe Teyze'yi oğlu da suçlandırdı. İkisi birden kadıncağıza öyle saldırdılar ki, Ayşe Teyze bütün gün ağladı. Varını yoğunu verdiği oğlunun, gelininden yana olması çok ağrına gitmişti. Bu nedenle bir süre Bursa'daki kız kardeşinin yanına sığınmaya karar verdi. Sultan Bacı'yı da birlikte alarak konaktan ayrıldı. Oğlu, ağzını açıp 'gitme anne!' dememişti bile.

AYŞE TEYZE'NİN, Sultan Bacı'nın gelişi köşkte büyük şenliklere sebep oldu.

Hatice Hanım:

«Sana eziyet edeceklerini bildiğim için çeneni tutmanı istemiştim. Ama iyi olmuş söylediğin. Ölümünü gözleyen zalimlerin elinden, yoksa başka türlü seni çekip alamazdım. Temelli yanımda kalacak-sın bundan böyle! Doyamadılar mala bir türlü, gözleri kara toprak dolasicalar. Zati Melek'in öksüzünü Tanrı göndermeseydi de, onlara bırakası değildim mallarımı. Kızılay'a bağışlayacaktım hepsini.»

Ayşe Teyze de, Sultan Bacı da, Yonca Kızı çok büyümüş, güzelleşmiş buldular. Ayşe Teyze onu kucaklayıp öperken masaldaki Nar Hatçe Kız'a ben-zetti.

Yonca Kız:

«Nar Hatçe Kız da kimmiş, Ayşe Teyze?» diye sordu.

«Masaldaki Cadı Kadının düşman kesildiği kız, Nar Hatçe,» diye anlattı Ayşe Teyze. «Cadı Kadın her zaman süslenip Ay'ın karşısına çıkar, sorarmış: «Ay'ım, Ay'ım ay paresi, sen mi güzelsin, ben mi güzelim?» Ay karşılık verirmiş: «Sen de güzelsin, ben de güzelim, emme Nar Hatçe daha güzel!» O zaman Cadı Kadın, bulsa bi'kaşık suda boğacak olurmuş Nar Hatçe'yi. Benim gelinim de seninle bozmuş. Yonca kızım. Eyi bi habarın gelse ifrit kesiliyor.»

Küçük kıza bunları anlatmanın doğru olmadığını görerek sustu, Yonca Kız'ın başını okşadı:

«Tanrım, Nar Hatçe Kız'ın bahtını vermesin sana!» dedi.

ŞİMDİ köşkün yaşayışına daha başka bir canlılık gelmişti. Her odada insan vardı, geceleri her oda da ışık yanıyordu. Yonca Kız'ın o zamana dek yalnız bir Kocanine'si vardı. Nineler şimdi ikileşmişti. İki yaşlı kız kardeş, akşamları Yonca Kız'ı yatırmayı, ona masal söylemeyi sıraya koymuşlardı. Yonca Kız Ayşe Teyze'ye Nar Hatçe masalını bir kaç kez anlattır-mıştı. Nar Hatçe'yi çekemeyen Cadı Kadın, parmağına sihirli yüzük takıp onu ortadan kaldırmaya çalışıyorsa da, sonunda gene dirilip muradına eriyor-

du Nar Hatçe. Cadı kadınsa, kırk katırın kuyruğunda can veriyordu.

Hatice Hanım'ın anlattığı masalları daha çok seviyordu Yonca Kız. Onun masallarında her zaman bir dudağı yerde, bir dudağı gökte bir Arap vardı. Ama bu Arap ne çocukları yiyen deve benziyordu, ne de çocuklara eziyet eden cadı kadınlara. Onun Arabı, Sultan Bacı gibi iyi yürekliydi. Yüzüğü yaladın mı hemen çıkıp geliyor, çocukların olmayacak dileklerini, anında yerine getiriyordu.

Ayşe Teyze bundan önce Bursa'ya romatizmaları için birkaç kez gelmişti. Kız kardeşi, oğlundan ve gelininden hoşlanmadığından köşkte hep günü-birlik kalmıştı. İlk kez kız kardeşinin evinde oturuyordu. Bu yüzden Hatice Hanım, ilk kez Ayşe Teyze'yi Bursa'nın gezilip görülecek yerlerine götürmek fırsatını buldu. Bu gezilere Sultan Bacı'yla Yonca Kız da katılıyorlardı.

Bir gün camileri gezdiler: Ulu Cami'i, Yeşil Cami'i, Türbe'yi gördüler.

Bir gün Hatice Hanım, onları havlu fabrikasına götürdü. Fabrikayı müdür gezdirdi, pamuğun türlü makinelerden geçerek havlu haline gelişini gösterdi. Gürültüyle çalışan dokuma makineleri Yonca Kız'ı pek ilgilendirdi. Ustalar Yonca Kız'ı kucaklarına alarak ona araçların çalışmasını gösterdiler. Fabrikayı gezdikten sonra, müdür, konuklarına bahçedeki havuzun

başında ziyafet çekti. Ayşe Teyze'ye hamam takımları, Sultan Bacı'ya kırmızı havlular, Yonca Kız'a başlıklı bir bornoz armağan etti.

Bir başka gün Ulubat Gölü'ne gittiler. Gölde sandalla dolaştılar. Ağla balık tutan balıkçılardan taze balık satın aldılar. Küçük adadaki ağaçların altında güzel bir öğle yemeği yediler. Sultan bacı ilk kez aşçılık hünerini göstermek fırsatını buldu. Yemekten sonra şiltelere uzanıp açık havada güzel bir uyku çektiler.

Bir gün de Uludağ'a çıktılar. Ayşe Teyze otelin çevresini pek beğendi. Hatice Hanım:

«Madem beğendin, ağustosta gelir, bir ay kalırız burda. Yonca kızıma da iyi gelir dağ havası. Okula başlamadan kanlanması iyi olur,» dedi.

Otelde ağustos ayı için yer ayırttılar.

Yonca Kız'ı bir düşüncedir almıştı: Onca zaman evdeki hayvanların hasretliğine nasıl dayanacaktı?

«Arada bir Kara'yı, Beşir'i görmeye gideriz, değil mi Kocanine?» dedi.

Hatice Hanım gülümsedi, Yonca Kız'ın onlardan ayrılamadığını anlamıştı:

«Elbet gideriz,» dedi, ama içinden gene Yonca Kız'a bir sürpriz yapmaya karar verdi.

Temmuz içinde yazlığa çıkma hazırlıkları başladı. Her birisi için dağda giyecekleri elbiseler satın alındı. Hatice Hanım, Yonca Kız için, koşup düştüğü

zaman dizleri kanamasın diye pantolonlu dik yakalı kazağı uygun buldu. Dağda yapacakları piknikler için portatif masalar, sandalyeler, plastik sofr takımları, bardaklar d r ld , hazırlandı. Hatice Hanım Be ir için yaptırdığı yeni kafesi, Kara'nın kulübesini, eşyalarla birlikte Uludağ oteline yolladı.

Yonca Kız dağa çıkacakları günü sabırsızlıkla bekliyordu. Her saat önüne gelene dağa çıkacakları zamanı soruyordu. Son günün ak şamı Yonca Kız, dağda giyeceği elbiseleri yatağının ba ı ucuna koydu da, öyle yattı.

O sabah k  k erkenden ayaklandı. Herkes oradan oraya ko uşuyordu. Yonca Kız'ı uyandırmak, giydirmek Ayşe Teyze'ye d  t . Hatice Hanım erkenden aşağıya inmiş, Be ir'le Kara'yı Ahmet Ağayla dağ oteline yollamı tı.

Saat dokuzda k  k n büyük, kara arabası garajdan çıkarıldı. Dağa gidecek olanlar, yeni kıyafetleriyle merdivenin sahanlığında toplandılar. Yonca Kız'a, gelincik rengindeki dik yakalı kazağı, blucini pek ya amı tı. Ayşe Teyze Yonca Kız'ın saçlarını gene iki örgü yapmıştı.

Yonca Kız, Kocanine'siyle arabanın  n tarafına oturdu. Gonca Ana, Ayşe Teyze, Sultan Bacı arkaya yerle tiler. Evde kalan hizmetçiler merdivenlere sıralanmı lardı. Hatice Hanım onlara gerekli talimatı bir kez daha tekrarladı. Otomobil hareket etti.

Yonca Kız, avlu kapılarını açmış, selâma duran Ethem ağaya:

«Hoşça kal Etem ağa!» dedi, el salladı.

Ethem ağa, sağlıklı yanaklarını gerdirip bir kat daha kızartan bir gülüşle:

«Uğur ola Yonca Kız!» dedi.

Yonca Kız birşey hatırlamış gibi sıçradı:

«A... A... Beşir'e, Kara'ya Allahaismarladık demedim ben.»

Hatice Hanım:

«Artık yola çıktık,» dedi. «Yarından sonra geliriz, görürsün sevgililerini.»

Araba az sonra dolambaçlı dağ yoluna vurdu. Dağın yamaçları yemyeşildi. Rüzgârla sallanan çiçekler, sanki Yonca Kız'a, 'hoşgeldin' diyorlardı. Yonca Kız, dağ yoluna tırmanırken rastladıkları keçi çobanlarına el salladı. Çobanlar da karşılık verdiler.

Otele vardıklarında Yonca Kız, otel müdürünün, hizmetçilerin, garsonların temiz kıyafetleriyle kapıda dikildiklerini gördü. Arabadan inerlerken müdür yanlarına geldi. Hatice Hanım'ın önünde saygıyla eğildi:

«Otelimize şeref verdiniz Hanımefendi,» dedi.

«Umarım memnun kalacaksınız.»

Otel müdürü önlerine düştü, dairelerini gösterdi.

Gonca Ana'yla Sultan Bacı aynı odada kalacaklardı. Ayşe Teyze'yle Hatice Hanım'ın odaları yanya-

naydı, aynı balkona açılıyordu. İki odaya da biri küçük, biri büyük iki karyola konmuştu. Yonca Kız bazan Ayşe Teyze'yle, bazan Hatice Hanım'la yatacaktı.

Otel hademeleri, bavulları odaya bırakıp gittiler.

Hatice Hanım:

«Yonca kızım, ilk gece benimle kalacaksın!» dedi. «Gel de, odamızı düzenleyelim!»

Ama odada düzenlenecek bir durum yoktu. Herşey yerli yerindeydi, tertemizdi. Hatice Hanım balkon kapısını açtı:

«Akşamları burada, çamlara karşı oturup masal söyleyeceğiz,» dedi. «Gel bak, manzarası ne kadar güzel!»

Yonca Kız'ın koşarak balkona çıkmasıyla bağırması bir oldu:

«Beşir! Kara! siz de burada mısınız?»

Kara'nın kulübesiyle Beşir'in kafesi büyük balkonun iki yanına yerleştirilmişti. Kara salta durmuş, dilini çıkarmıştı. Beşir de kafesin parmaklıklarını tutmuş, sarsıyordu.

Yonca Kız, Kocanine'sine sarıldı:

«Kocanine'ciğim çok teşekkür ederim bu sürprizin için,» dedi, yanaklarını öptü. Yonca Kız'ın öpücükleri, sevinci Hatice Hanım'ın yüreğine sonsuz mutluluk duyguları doldurdu.

Yonca Kız, Kocanine'sinin kollarından sıyrıldı, koşarak Beşir'e gitti:

«Merhaba Beşir!» dedi, elini uzattı. Beşir tuttu, sıktı elini. Yonca Kız ona pantolonunun cebindeki fıstıklardan verdi. Sonra Kara'nın yanına vardı. Salta duran hayvanın ön ayaklarından birini tutup sallayarak tokalaştı, başını okşadı:

«Burada seninle her gün kelebek kovalayacağız Kara'm!» dedi.

Yonca Kız, dağdaki yaşayışından çok memnundu.

Sabahları Sultan Bacı'yla süt almaya gidiyorlardı. Hatice Hanım'ın tembihlediği bir çoban çocuk her sabah keçilerini otelin yanındaki çam koruluğuna getiriyordu. Yonca Kız, Çoban Çocuk'un, memeleri torbanın içinde duran anaç keçilerden köpürte köpürte süt sağışını seyrediyor, ele avuca sığmayan, tüyleri kadife gibi yumuşak, kara, kahverengi oğlakları, kahkaha atarak kovalıyordu. En tehlikeli kayalıklara tırmanan bu korkusuz, çevik hayvanların, kuyruklarını oynatarak yukarıdan kendisine 'Meeee! diye' seslenmeleri pek hoşuna gidiyordu.

«Beni çağırıyorsunuz ama, Sultan Bacım bırakmaz beni oralara çıkayım. Siz gelin aşağıya da oynayalım! diyordu.

Sütü sağdıktan sonra Çoban Çocuk, ısıklık öttürerek, kayalara tırmanmış keçileri aşağıya çağırıyordu. Yonca Kız kendisi onca seslendiği halde gelmeyen oğlakların, çoban ısıklık öttürünce kulaklarını sallandırarak aşağıya inmelerine şaşıyordu.

«Neye ben çağırınca gelmiyorlar?» diye soruyordu Çoban Çocuğa.

Çoban Çocuk guluyordu:

«Ki müzüm verirse, onun sözünü dinlerler.» diyordu.

Ondan sonraki günler Yonca Kız, yanına üzüm alarak geldi. Üzümün hatırına hepsi de Yonca Kız'a alıştılar. Birine üzüm verirken öteki gelip başıyla Yonca Kız'ı itiyor, biraz da kendisine vermesini istiyordu.

Bazan Yonca Kız'la Sultan Bacı kayalığın oraya, Çoban Çocuktan önce varıyorlardı. O zaman kayalara oturup, önlerinde açılan muhteşem manzarayı seyrederek, Çoban Çocuğu bekliyorlardı. Çok geçmeden aşağıdan, keçilerin boyunlarındaki çan sesleri yankılanıyor, Çoban Çocuğun ısıkları duyuluyordu. Keçiler hoplaya zıplaya ortaya çıktıkları sırada, Çoban Çocuk da görünüyordu. Elini boru yaparak yukarıya doğru:

«Hayırlı sabahlar!» diye sesleniyor, onları selâmlıyordu.

Yonca Kız, her vadide kendilerini selâmlayan başka bir çoban çocuk varmış gibi ardıardına «Hayırlı sabahlar!» diye seslenilmesine bayılıyordu. Kendisi de elini boru yaparak:

«Hayırlı sabahlar çoban kardeş!» diye haykırıyordu. Az sonra kendi sesi de vadilerde yankılanarak çoğalıyordu:

«Hayırlı sabahlar çoban kardeş!»

Yanlarına ilkin hep kadife tüylü, kahverengi bir oğlak geliyordu. Gelir gelmez de ellerini koklayarak, kendisine üzüm verilmesini istiyordu. Sultan Bacı hayvanın sağrısını şamarlayarak:

«Hepsinden aşık goz bu.» dediği için onun adı Açıkgoz kaldı.

Açıkgoz üzümü yediği süre Yonca Kız'a kendisini okşatıyordu. Sonra zıplayıp kaçıyor, kayalığa tırmanıyordu. Derken ötekiler yetişiyordu. Anaç keçiler öyle teker teker üzüm yemeğe razı olmadıklarından, başlarıyla itip Yonca Kız'ı yere düşürüyorlar, ke-sekâğıdından yere saçılan üzümleri kapşıyorlardı.

Bir gün Çoban Çocuğu beklerlerken, aşağıdan başka türlü çan sesleri duydular. Az sonra patikadan eşekleriyle çingeneler geçtiler. Çingeneleri gören Sultan Bacı'nın gözleri korkuyla açıldı:

«Amanın buralarda şingeneler varmış da, habermiz yok, bir daha yalnız gelmeyelim buraya, küçük hanım!» dedi.

Yonca Kız, güneşten yanmış, çil basmış yüzüne düşen kâkülünü elinin tersiyle yüzünden çekti:

«Niye Sultan Bacı, çingeneler birşey mi yaparlar?»

Sultan Bacı otelden epey uzaklaşmış olmalarından pişmanlık duyuyor, paniğe kapılıp çocuğu ürkütme de istemiyordu:

«O gozü kor olasıcalar önlerine çıkan her şeyi çalarlar. Fırsat bulurlarsa, torbalarına koyup şojukları bile kaçıırırlar.» dedi. Küçükken ufak kız kardeşini çingenelerin nasıl kaçırdıklarını anlatacaktı, ama Yonca Kız'ı fazla korkutmaktan çekindi, sustu.

«Hadi bakalim Yonja kızıısı biz buradan gidelim.» diye toparlanıp kalktığı sırada, aşağıdan Çoban Çocuğun ıslığını duydular, keçilerin çanları neşeli neşeli yankılanmaya başladı. Az sonra Çoban Çocuk göründü:

«Hayırlı sabahlar!» diye bağırdı.

Dağlar, dereler hep, «Hayırlı sabahlar!» diye seslendiler.

Yonca Kız:

«Hayırlı sabahlar çoban kardeş!» diye karşılık verdi. Dağlar, dereler çoban kardeş'le dolup taşıtı.

Çoban Çocuk yanlarına geldiğinde Sultan Bacı şaşkınlıkla sordu:

«Çingeneler sana birşey yapmadılar mı şoban şojuk?»

Çoban Çocuk güldü:

«Dokunulmayan yılan bile ısırmaz.» dedi.

Sütlerini alıp otele döndükleri zaman Sultan Bacı, Hatice Hanım'a, gözlerini devire devire, dağda çingeneleri gördüklerini söyledi. Hatice Hanım'ın umursamadığını görünce:

«Benim ödüsü patladı, Hanımefendi.» dedi. «Ben şingenelerden şok karkarım. Küşükken kız kardeşim

Şirin'i kaçırdılar gozü kor olasıcalar. Bir daha da bulunmadı yavrujuk. Ben şok korkarım şingenelerden.»

Ayşe Teyze, Hatice Hanım gibi bu haberi ilgisiz karşılamadı:

«Süt alıcez, diye sakın otelin çevresinden uzaklaşmayın bir daha! Çingenelerden başka yaratıklar da bulunur. Allah göstermesin başınıza bir hal gelir sonra.» dedi.

Ama iki gün sonra bu korkuları hep unuttular. Dağın mavi gökyüzü, yeşil çayırları, uçarken öten arı kuşları arasında korkuya, kötülüğe yer yoktu. Yonca Kız'ın mutlu kahkahaları yüreklerinden her kuşkuyu yıkayıp temizledi.

Yonca Kız'ın mutfak yanındaki ambarda, tekir kediyle yavrularını keşfetmesi, sayfiyecilere yeni bir eğlence oldu. Bir gün öğle yemeğine yakın saatlarda, sevinç çılgınlıkları atarak Yonca Kız'ın geldiğini gördüler. İki elinde iki yavru kediyle soluk soluğa içeri girdi. Yavruların anası Tekir miyavlayıp yalvararak ardından geliyordu.

«Bak Kocanine'ciğim, ne şirin yavrular.» dedi Yonca Kız.

Yavru kediler daha pek ufacıktılar. Hiç insan yüzü görmedikleri için kulaklarını kısıp durmadan tısıyorlardı.

Hatice Hanım kedilere çok sevindi. Derhal sütler kondu tabaklara, hayvanlara içirildi. Sonra Gon-

ca Ana'nın odasında şilteler hazırlandı, hayvanlar oraya yatırıldı.

Fakat Tekir kalabalıktan yavrularını kıskanmıştı. Fırsatını bulunca onları tekrar eski yerine götürdü. Üç kez alıp odaya getirdiler, Tekir üç kez yavrularını ambara taşıdı.

Aşçı yamaklarından biri Yonca Kız'a:

«Ben çaresini bulacağım, bir daha Tekir, yavrularını buraya taşımayacak.» dedi. Aşçı yamağı ambarrın kapağından kahverengi iri eşekarılarının içeri girip çıktıklarını görmüştü. Mutlaka orada petekleri vardı.

Aşçı yamağı:

«Sen şu örtüyü başına ört, karşıdaki ağacın altına git, seyire bak!» dedi. Yonca Kız oğlanın dediğini yaptı. Uzaktan merakla bakmaya başladı.

Aşçı yamağı kocaman bir sopa almıştı. Sopyı arıların girdikleri aralıktan içeri sokmuştu. Petekleri bozulan arılar vızıldayarak uçuşmaya, daireler çizmeye başladıkları sıra Tekir fırladı, dışarıya çıktı. Eşekarıları Tekir'i görüp saldırdılar. Tekir iki ayağı üzerine kalkarak ön ayaklarıyla onları kovalamaya çalışıyor, bir yandan da: 'tıs tıs!' diye tıslayarak onları korkutmak istiyordu. Yonca Kız, aşçı yamağının, Tekir'in başına nasıl bir dert sardığını bilmediğinden, hayvanın hareketlerine kahkahalarla guluyordu. Arılar fena kızmışlardı. Yuvalarını Tekir'in bozduğunu sandıkları için öç alma hıncıyla ona saldırıyorlardı. Arılar-

İla başedemeyeceğini anlayan Tekir kaçmak zorunda kaldı. Arılar pike yaparak ardından gittiler. İki tanesi Tekir'in kuyruğunu soktu. Tekir fundalıkların arasına kendini dar attı, ısırılan yeri yalamaya başladı. İğnelerin zehiri vücutuna yayıldıkça ağzından salyalar akıyordu.

Aşçı yamağı gitti, Tekir'i yakaladı, mutfadıa gütüdü, ağzına yoğurt akıttı, kuyruğu üzerine amonyak tozu döktü. Sonra hayvanı Yonca Kız'ın kuaadına verdi. Eşekarılarını dağıtmak için mutfadıın büyük pompasıyla D.D.T. sıktı. Az sonra arılar görünmez oldular.

Aşçı yamağı:

«şimdi bak artık, Tekir, ambara gitmek isteyecek mi?» diye kediyi aldı, ambarın yanına bıraktı. Tekir bir sıçradı, beş adım geriye çekildi. Hayvancağız, uzaktan yavrularına, 'mırnav' diye sesleniyor, fakat ambarın yanına sokulmaya cesaret edemiyordu.

Aşçı yamağı ambardan Tekir'in yavrularını çıkardı. Yonca Kız'ın kuaadına verdi:

«Yavruları istediğin yere gütür artık, küçük hanım. Bir daha anaları onları buraya taşıyamaz» dedi.

Gerçekten de Tekir bir daha odada kendisine ayrılan yerden yavrularını alıp gütürmedi.

HATİCE Hanım'gilin dağdaki yaşayışlarını ilk gölgeleyen olay, Sultan Bacı'nın hastalanması oldu. Has-

talığına ilkin önem vermedi Sultan Bacı, üşütmüş olacağını sandı:

«Yonca kıyla koşmaja oynar, terliyken su içer misin deli karı?» diye kendini azarladı.

Oysa, gelen doktor hastalığı tehlikeli buldu. Sultan Bacı'nın hastaneye kaldırılması, odaların dezenfekte edilmesi, hatta hepsinin aşılmasının zorunlu olduğunu söyledi.

Çaresiz Sultan Bacı hastaneye kaldırıldı, odalar dezenfekte edildi, hepsi aşı oldular. İki gün aşının sarsıntısını çektiler. Üçüncü gün Hatice Hanım kız kardeşiyle hastaneye gidip, Sultan Bacı'yı ziyaret etmek istedi. Yonca Kız ısrar ettiği için onu da birlikte götürdüler. Fakat doktorlar hastanın yanına girmelerine izin vermediler. Hasta ağırdı. Ne zaman ziyaret edebileceklerini hastane telefonla kendilerine bildirecekti. Getirdikleri çiçekleri, kolonyaları hastabakıcıya bırakıp döndüler.

Ulu Cami'in yanından geçerlerken, Ayşe Teyze, Sultan Bacı'nın iyileşmesi için iki rekât namaz kılıp dua etmek istedi. Hatice Hanım arabadan inmedi. Ayşe Teyze kendisiyle birlikte dua etmek isteyen Yonca Kız'la Camiin arka cemaat yerinde diz çöktü. Namazını oturarak kıldı. Ellerini açıp dua etti. Sonra Yonca Kız'a da dua ettirdi. O söylüyor, Yonca Kız tekrarlıyordu:

«Ey bu Ulu Cami'den daha Ulu Tanrım. Küçük

Yonca kulun ellerini açmış, sana yalvarıyor. Hiç kimseye kötülüğü olmayan Sultan Bacı'ma acı. Tez günde şifasını ver! Onu bize bağışla!»

Ayşe Teyze, dua bitmiş gibi ellerini yüzüne sürdüğü halde Yonca Kız devam etti:

«Bir Sultan Bacı'm mı fazla şu dünyada Ulu Tanrım? Ben onsuz ne yaparım? Dağda çoban kardeşten sütü kiminle gider de alırım?» dedi.

DAĞDAKİ ÇOCUK HIRSIZI

SULTAN BACI kefeni yırttı, ama kolay kolay hastaneden çıkamadı. Taburcu edildiği zamansa doktorlar, tekrar Uludağ'a dönmesini doğru bulmadılar. Ağustos'un yarısı yaz, yarısı kıştı. Üşütebilirdi. Bu nedenle onu almaya giden Hatice Hanım'la Ayşe Teyze, Sultan Bacı'yı köşke götürüp bıraktılar, bakımına özen gösterilmesini tembihlediler.

Sultan Bacı'yı sabırsızlıkla bekleyen Yonca Kız, Ayşe Teyze'yle Kocanine'sinin yalnız döndüklerini görünce pek üzüldü. Sultan Bacı'yla tekrar çoban kardeşin keçilerini görmeye gidecekler diye kendini hazırlamıştı. Kaç gündür o haşarı Açıkgoz'ü sevip okşamamıştı. Kaç gündür dağlar kendisine dört yandan 'Hayırlı Sabahlar!' dilememişlerdi.

Yonca Kız, Kara'yla dolaşmaya çıktığında, kayalığa gidip çoban kardeşi çağırmaya, keçilerini sevip okşamaya karar verdi. Gonca Ana'sına gidip üzüm istedi.

«Netçemişin üzümü?» diye sordu Gonca Ana. Ne yapacağını söylerse anası engel olur diye: «Acıktım, yiyeceğim!» dedi.

Gonca Ana:

«Acıktınsa, ekmeğe yağ çalayım da vereyim.» dedi.

Yonca Kız:

«Yok ana, benim canım üzüm istiyο,» diye dayattı.

Üzümü alınca, Kara'nın zincirinden tutarak, dışarı fırladı, çayırlarda koşmaya başladı. Kara, Yonca Kız'ın bir sağından, bir solundan sıçırıyordu.

Kayalığa doğru indiler. Yonca Kız her zamanki yere varınca elini boru yapıp:

«Çoban kardeş!» diye ünledi. Dağlar çoban kardeşi sayıklarmış gibi Yonca Kız'ın haykırışını yankıladılar:

«Çoban kardeş!»

Yonca Kız tekrar bağırdı:

«Çoban kardeş! Açıkgöz'ü getirsene azcık seveyim!»

Dağların '... getirsene azcık seveyim!' dedikle-

rini duydu Yonca Kız. Ama çoban kardeş karşılık vermedi. Ne çan sesleri, ne ısılık duyulmuyordu. Aşağıdan esen rüzgâr, kekik kokuları getiriyor, çamları hışırdatıyordu.

Yonca Kız, usanasıya çağrısını tekrarladı. Sonra kulaklarını açmış, uzakları dinleyen Kara'ya döndü:

«Gelmeyecekler Kara, hadi dönelim!» dedi.

Kara havlayarak fundalıklara doğru koşmaya başladı. Yonca Kız, onun kuş kokusu aldığını sanarak sert bir sesle:

«Buraya gel Kara!» diye çıkıştı, «Hele kuşlara birşey yap, görürsün, sana şeker verir miyim!»

Ama Kara, fundalıklara dalmış, durmadan havlıyordu. Yonca Kız da fundalıklara daldı:

«Buraya gel diyorum sana! Niye havlıyorsun böyle? Hay Allah, üstüm başım da yırtılacak.»

Fundalıkların ardında Kara durmuş karşısında düşman varmış gibi dişlerini göstererek havlıyordu.

«Ne var orada, Kara? Kime kızılıyorsun öyle?» diye sokulunca, Yonca Kız birden korkuyla elini ağzına götürdü:

«Hıhhh!» diyebilirdi. Kara suratlı, yırtık pırtık elbiseli birini görmüştü. Adam, bir yeri ağrıyormuş gibi yüzünü buruşturmuş, eliyle ayağını oğuşturuyordu.

Yonca Kız kendini toparladı:

«Burada ne yapıyorsunuz? Ayağınız mı ağrıyor?» diye sordu.

Yırtık pırtık adam:

«Candırmalar kovalarla beni şeker kızım. Kaçarken ayacığımı sakatladım, yürüyemez oldum.» dedi.

Kara, tehlike sezmiş gibi saldırıp adamın yırtık elbiselerini çekiştiriyordu.

«Şu köpeciği sustursana hanım kızım, ısıracak bir yerimi.»

Yonca Kız, jandarmaların ancak suçu olan bir adamı kovalayacaklarını düşünerek kuşkuyla bakarken, Kara'ya:

«Çekil bakayım Kara!» dedi. «Adamcağızı rahat bırak! Baksana ayağı sakatlanmış.» Zincirinden tuttu, çekti, sonra adama sordu:

«Niye kovalıyorlar candarmalar seni, amca?»

Adam omuzlarını kıstı:

«Bilmem be kızanım,» dedi, «candarmaların geldiğini gördüm mü, kaçardım, onlar da beni kovalarlar işte.»

Yırtık pırtık adam kalkmaya davrandı, kalkmadı:

«Tut elceğizimden be kızanım, kalkayım da, yavaş yavaş gideyim burdan, candırmalar gelmeden.»

Yonca Kız, Kara'nın zincirini bırakıp, adama elini uzattı. Yırtık pırtık urbalı adam Yonca Kız'ın elini sımsıkı yakaladı; kendine çekti.

«A... A... Ne yapıyorsunuz? Kolum acıyor.» dedi, Yonca Kız. Adamın kötü bir niyeti olduğunu sezince, «Kocanine'ciğim!» diye bağırdı. Ama adam bir bezle ağzını sımsıkı kapadı. Bağıramıyordu artık Yonca Kız, soluk bile zor alıyordu. Az sonra kendinden geçti.

Kara, durumu kavramış, Yonca Kız'ı adamın elinden kurtarmaya çalışıyor, havlıyor, saldırıyordu. Adam ayağındaki postallarla Kara'ya bir tekme savurdu. Hayvanın canı fena halde yandığından acı acı sesler çıkararak geriledi. Bir ayağını yere basamıyordu. Adam tez elden Yonca Kız'ın elbiselerini soydu. Torbasından çıkardığı yırtık bir entariyi giydirdi sırtına. Başını da kötü bir yazmayla bağladı. Yonca Kız'ın elbiselerini lime lime yırttı. Yırtık kombinezonunu torbadan çıkardığı bir ciğerin kanıyla buladı. Sonra Yonca Kız'ı bir çula sardı, omzuna vurdu, patikadan aşağı inmeye başladı. Giderken Yonca Kız'ın yırtık elbiselerini yerlere atıyor, çalılara taktırıp bırakıyordu.

Kara, bir süre adamın ardından bakıp mızıldandıktan sonra, o da topallayarak arkalarından gitti.

OTELDEKİLER ancak uzun bir zaman sonra Yonca Kız'ın ortalıktan kaybolduğunun farkına vardılar. Önce telâşlanmadılar, ama otelin hiçbir yerinde Yon-

ca Kız'ı bulamayınca dışarıya döküldüler. Ayşe Teyze romatizmalı ayağıyla dolaşamadığından Gonca Ana'nın yanında kalmıştı. Gonca Ana durmadan döğünüyordu:

«Amanin, gızımın başına bir hal mı geldi ki, An-şa Deyze?» diyordu.

Ayşe Teyze onu avutmaya çalışıyor:

«Yok canım, yok. Kara'yla kelebek kovalarlarkana ormanda acık uzağa gitmiştir, şinci bulur da getirirler,» diyordu.

Otelin hademeleri, müşterileri hep ormana dağılmışlardı:

«Yonca Kız! Yon...ca... Kız!» diye ünledikleri, ormanı çınlattıkları duyuluyordu. Hatice Hanım son derece telâştaydı. Onbeş gün önce, Sultan Bacı'nın, gözlerini döndüre döndüre, rastladıkları çingenelerden söz edişini şimdi dehşetle hatırlıyordu. Acaba çingeneler mi götürmüştü Yonca Kız'ı? Yoksa keçileri sevmek için Çobanın yanına mı gitmişti?

Bu ihtimal hatırına gelince, Hatice Hanım iki otel hademesiyle kayalığın başına kadar indi. Hademelerden birini kayanın üzerine çıkartarak bağırttı:

«Yonca Kız! Çoban Çocuk!»

Dağlar, dereler hademeyi yankıladı:

«Yonca Kız! Çoban Çocuk!»

Hatice Hanım, hademelerden birini aşağı dere-

deki keçi ağılına yolladı. Hademenin dönmesini beklerken ötekini:

«Yonca Kız, Yonca... Kızı!» diye bağırtıyordu.

Hatice Hanım'ın yüreği korkuyla çarpıyordu. Kızın başına bir hal geldiğine artık inanmaya başlıyordu. Bu ihtimalle eli ayağı kesiliyordu. Keşke dağa çıkmaz olsalardı.

Aşağıdan hademenin geldiğini görünce, Hatice Hanım yanındakine sordurdu:

«Çoban Çocuk, görmüş mü Yonca Kız'ı?»

Dağlar, dereler soruyu tekrarladılar.

«Çoban Çocuk, görmüş mü Yonca Kız'ı?»

Hademe aşağıdan karşılık verdi:

«Çoktandır görmemiş..»

Neydeyse düşüp bayılacaktı Hatice Hanım, son umudu da boşa çıkmıştı.

«Artık vakit geçirmeden polise haber verelim!» dedi.

Gelen jandarmalar da aramaya katıldılar. Geco meşaleler yakarak ormanda sabaha kadar dolaştılar. Orman 'Yonca Kız!' diye inliyor, Gonca Ana, Ayşe Bacı, Hatice Hanım, 'Yonca Kız!' diye döğünüyorlardı.

Otel müşterileri bütün gece uyumadılar. Herkes olayı bir türlü yorumluyordu. Kimisi, fabrikatör Hatice Hanım'dan fidye koparmak için kızı gangsterlerin kaçırdıklarını ileri sürüyordu. Yarın, öbür gün Hatice Hanım'ın bir mektup alacağını, gangsterlerin, 'şu kadar parayı falanca yere bırakırsan Yonca Kız'ı

geri alırsın' diye yazacaklarını söylüyordu. Kimisi, buna ihtimal vermiyor, kızı dağdaki vahşî hayvanların parçalayıp, götürmüş olabileceğini daha akla yakın buluyordu. Her biri bir türlü söylüyordu.

Güneş yükseldikten sonra jandarmalar, fundalıkların arasında buldukları kanlı çaputlarla döndüler. Hatice Hanım, Yonca Kız'ın elbise parçalarını, dantelli kombinezonunun kanlı kalıntılarını tanıyınca feryadı bastı:

«Canavarlara kurban mı gittin ufacık yavrum?»

Bu feryatla başlayan Yonca Kız'ın yası dağdan aşağı yayılarak bütün Bursa'yı kapladı. Gazeteler, korkunç faciayı birinci sayfalarında verdiler. Yonca Kız'ın, olay yerinin, kederli Gonca Ana'sının, Kocanine'sinin resimlerini yayınladılar.

Canavarlar, Kara'yı da Yonca Kız'la birlikte götürmüşlerdi. O karışıklıkta kapısını açık bulan Beşir de ortadan kaybolmuştu.

Hatice Hanımgil, son derece perişan durumda otelden ayrıldılar. Hatice Hanım, Yonca Kız'ın kanlı elbiselerinin bulunduğu yere bir mezar yaptırmaya karar verdi. Köşkte, Ulu Cami'de mevlûtlar okuttu. Fakir çocuklara şekerler, helvalar dağıttı. Sultan Bacı, iki gözü iki çeşme:

«Hastalıktan kurtulacak ne vardı deli karı, bu acı günleri görmek için mi ölmedin koca Arap?» diye başını yumrukluyordu.

YONCA KIZ ASIYE OLUYOR

HATİCE HANIM'ın köşkü Yonca Kız'ın ölümüne yas tutarken, Yonca Kız bambaşka insanların arasında bambaşka bir yaşayış içinde bulunuyordu. Yonca Kız'ı kaçıran adam, onu bir çingene çergesine götürmüştü. Çerge halkı hemen kara, kıl çadırlarını sökmüşler, eşyaları hayvanlara yüklemişler, göçmüşlerdi.

Yonca Kız, üstü örtülü bir arabanın içinde, günlerce gittiklerini hatırlıyordu. Ama dışarısını göremiyordu. Eli - kolu, ağzı bağlı, arabanın içinde yatıyordu. Arada sırada kara suratlı adam yanına geliyor, bağırırsa öldüreceğini söyleyerek ağzını çözüyor, zorla süt içiriyordu.

Sonra yıkık bir değirmene indiklerini iki kara çadır kurulduğunu gördü. Çergede iki kadın, iki erkek, iki de çocuk vardı.

Kara suratlı adam, Yonca Kız'ın kollarındaki bağları çözdü, ağzındaki bezi açtı. Bir eline bir şilte aldı, öbürüyle Yonca Kız'ı kolundan çekerek yıkık değirmene götürdü:

«Sen burada oturacaksın! Dışarı çıkayım deme-yesin, kafacığını patlatırım sonra senin.» dedi.

İçerisi yarı karanlıktı. Camsız pencerenin önünde, üzerinde kara kömürler bulunan garip bir ocak, tavana asılı, karoçanın meşin körüğü gibi bir körük, ocağın yanında yere çakılmış, bir tarafı sivri, bir yanını küt bir demir gördü. Demirin üzerinde çekiçler vardı.

Adam dışarı çıkıp, tekrar geldiğinde kara bir köpekle bir maymun getirdi. Yonca Kız bunların Kara'yla Beşir olduklarını hemen tanıdı. Yalnız kalmayacağına sevindi. Kara, yorgun, hasta görünüyordu. Gelip Yonca Kız'ın yanına yattı. Korkulu gözlerle adama baktı. Adam Kara'yı tekmeyle itti.

«Yatın, zıbarın,» dedi. Maymunu zincirinden direğe bağladı.

Adam dışarı çıkınca Yonca Kız, Kara'yı kucağına aldı, okşadı, ayağındaki pis bezi çıkardı. Sırtındaki eski entarinin eteğinden bir parça yırtarak, Kara'nın ayağını sardı. Sonra gidip Beşir'i okşadı, sev-

di. Ayak sesleri duyunca koştı, yerine oturdu. İçeri giren adam bu kez kara kuru bir ekmek attı önlerine. Bir ibrikle bir toprak çanak koydu yanlarına. Maymuna bir avuç leblebi verdi. Sonra bir tek kelimle söylemeden dışarı çıktı.

Yonca Kız, sevdiği hayvanlarla böyle bir yerde bulunmalarını aklına sığdıramıyor, korkulu bir düş gördüğünü sanıyor, uyanınca tekrar kendini Uludağ'da, sevdiği insanlar arasında bulacağını umuyordu.

Kara ekmeği, Kara'yla birlikte yediler. Çanağ hayvanlar için su koydu Yonca Kız. Emziği kırık ibriği ağzına dayayarak kendisi de su içti. Sonra şiltesini Beşir'e doğru çekti. Üçü birden kucak kucağa şiltenin üzerine yattılar, uyudular. Rüyasında Yonca Kız, hep Uludağ'da dolaştı, keçileri kovaladı. Derken birden karşısına o kara suratlı adam çıktı, 'Buraya gel!' diye öyle bir bağırdı ki, Yonca Kız gözlerini korkuyla açtı. Kara suratlı adam karşısındaydı, elinde bir kırbaç tutuyordu. Adam ayağıyla dürttü Yonca Kız'ı:

«Toparlan bakalım!» dedi, «dersini belleyeceksin!»

Yonca Kız korkuyla doğruldu, Kara, kuyruğunu kısıp topallayarak bir kenara çekildi.

Adam kırbacı şaklatarak Yonca Kız'ın bacaklarına yapıştırdı. Yonca Kız bacaklarının biber gibi yandığını duydu, ama korkusundan 'of' bile diyemedi.

Adam:

«Bundan böyle senin adın Asiye, anladın mı?» dedi.

Yonca Kız korkuyla başını eğdi:

«Anladım,» dedi, «benim adım Yonca değil, Asiye..»

Adam kırbacı yine bacaklarında şaklattı. Acısından Yonca Kız'ın gözünden yaş geldi. Ama ağlamaya korkuyordu.

«Yonca'yı, kendiri ne karıştırırsın be kızan?» diye bağırdı adam. «Senin adın Asiye, o kadar...»

Yonca Kız bu kez kısaca:

«Benim adım Asiye,» dedi.

Adam ağzı kulaklarına vararak, güldü:

«Aferin be kızan, sen çabuk yola geceksin!» dedi.

Çingene, o gün kırbaç zoruyla Yonca Kız'a yeni adını, babasının, anasının kim olduğunu, elinden ne işler geldiğini belletti. Yonca Kız, kara suratlı adamın neye ille de adını sanını değiştirmek istediğini, o tekerlemeleri neden kendisine bellettiğini anlayamıyordu. Ama kırbaç şakladıkça adamın istediği karşılıkları şaşırmadan veriyordu.

Çingene Hasan, kızın, öğrettiklerini kolayca bellemesi üzerine karısı Cevriye'yi çağırdı:

«Cevriye mori, gel göresin, nasıl bülbül gibi söyler bu kız, her bellettiğimi.»

Cevriye'yle iki çingene çocuk koşarak geldiler, yere çömelip oturdular.

Çingene Hasan eseriyle öğünen biri gibi kasıldı, kırbacını şaklattı:

«De bakalım kızanım, nedir senin adın?»

«Benim adım Asiye,» dedi Yonca Kız.

Kırbaç yine şakladı:

«Anan kimdir be kızanım?»

«Cevriye'dir.»

«Ya baban kimdir?»

«Çingene Hasan'dır.»

Kırbaç şakladı:

«Ne işler gelir elinden be kızanım?»

«Sepet örерim, göbek atarım, fal bakarım.»

Çingene Hasan, üstten bir bakışla baktı karısına:

«Nasıl be Cevriye, beğendin mi?»

«Şehir kızanları, sözü kolay kırkarlar be Hasan,» dedi. «Bakalım göbek atmasını, fal söylemesini de kolay kıvrıracak mı?»

ÇİNGENE HASAN'la karısı Cevriye, Yonca Kız'ı Çingene Asiye kılığına sokmak için haftalarca birbirleriyle yarışırcasına çalıştılar. Güneş, rüzgâr, toz, kir, pas da onlara yardım etti. Bir süre sonra Yonca Kız, yüzü güneşten kavrulmuş, derisi çarıklaşmış, saçları yıkanmamaktan keçeleşmiş, entarisi yamalı, saç

çiçekli çingene Asiye olmuş çıkmıştı. Kırbaç zoruyla onlar gibi yayvan konuşmasını, söğüt dalından sepet örmesini, göbek atmasını, bakla saçıp fal söylemesini tüm öğrenmişti. Kılık kıyafeti ve her haliyle çerge halkından bir farkı kalmamıştı. Bu nedenle Çingene Hasan, artık onun aralarına katılmasına izin veriyordu. Vücudunun güçlenmesi için bir süre ona, yüzü gözü kömüre bulanasiya, terden sırsıklam olasıya körükde çektirdi. Sonra bu işi Beşir'e devretti. Beşir'i körük çekmeye alıştırmak için Çingene Hasan'ın başvurduğu kanlı çare günlerce uyku-larına girdi Yonca Kız'ın, Çingene Hasan küçük bir iğlağa, maymunun gözü önünde üç gün dayakla, kırbaçla körük çekmesini belletmeye uğraşmıştı. Dördüncü gün kırbaç dayağından sonra hayvanı yatırıp Beşir'in gözü önünde boğazlamış, sonra JGel buraya!' diye maymunu körüğün başına sürüklemişti. «Asıl kö-rüğe!» diye gürleyince zavallı Beşir korkusundan titreyerek körüğe yapışmış, çekmeye başlamıştı. Duru-dinlenmeden tüyleri terden ıslanasıya körüğü çek-mişti.

Yonca Kız, Çingene Hasan'ın davul zurnayla eşe-ğe dans öğretmesine de şaşmıştı. Çingene Hasan hayvanlara her istediğini yaptırıyordu, ama eziyet ederek yaptırıyordu. Eşegi, dansa alıştırmak için Çin-gene Hasan ilkin büyük bir ocak yapmıştı. Üzeri-ne kalın bir demir saç koymuştu. Altına ateş yak-mış, eşegi saçın üzerine çıkırmıştı. Sonra Çinge-

ne Hasan'la kardeşi davulu, zurnayı almışlar, bir oyun havası vurmaya başlamışlardı. Demir saç kızıncı, ayakları yanan hayvan, birini kaldırıp ötekini indirmek zorunu duyuyordu. Çingene Hasan tokmağı eşeğin ayak kaldırılışlarına rastlatıyordu. Ateş üzerindeki oyun günlerce sürdü. Günün birinde Yonca Kız hayretle gördü ki, Çingene Hasan'la kardeşi oyun havası vurmaya başladıklarında eşek kızgın saçın üzerindeymiş gibi oyuna duruyordu.

Yonca Kız, Kara, Beşir, Çingene Hasan'ın çerge-siyle, kışı değirmende geçirdiler. Çingene Hasan, Kara'yla, Beşir'e de türlü oyunlar belletti. Kara, iki ayak üzerinde yürümesini, sini taşımasını, yerde sürüne-rek yürümesini, tabanca sesi duyunca, cıyak cıyak bağırarak, sırt üstü düşüp ölmesini öğrendi. Beşir perende atmasını, tabanca patlatmasını, jandarmalar gibi tüfek taşımasını, Kara'yı karşısına dikip kurşuna dizmesini belledi.

Yonca Kız, çingenelerin yaşayışına alışmış görünüyordu. Fakat geceleri şiltede yattıkları zaman, Gonca Ana'sını, Kocanine'sini, Ayşe Teyze'yi, Sultan Bacı'yı hatırlıyor, Bursa'da geçirdiği günleri düşünüyordu. O yaşam şimdi yabancı birine aitmiş gibi geliyordu. Gitgide bu uzak hayaller küçük kafasından siliniyordu.

BAHARLA birlikte çerge halkı göçe başladı.

Kışın, örsün başında hazırladıkları maşaları, sa-

cayakları; ördükleri selevleri uğradıkları köylerde, kasabalarda satıyorlardı. Cevriye anasıyla kadınlara fal da bakıyorlardı. Yonca Kız'ın fal bakışı daha çok ilgi çekiyordu. Falın tekerlemeleri arasına farkında olmadan sıkıştırdığı gelecek özelemleri hoşlarına gidiyordu.

Yazın Çingene kadınlar şoparlarını alıp pamuk tarlalarında çalışmaya gittiler. Çingene Hasan'la kardeşi, Yonca Kız'ı, oynayan eşiği, maymunu, Kara'yı alarak panayır panayır dolaşmaya başladılar. Kasaba panayırlarında Çingene Hasan bir çadır kuruyordu. Yonca Kız'ın sırtına pullu elbiseler giydiriyor, çadırın önünde çığırtkanlık, içerde kantoculuk yaptırıyordu. Yirmibeş kuruşu veren içeri giriyor, dans eden eşiği, köpeği kurşuna dizen maymunu seyrediyorlardı.

Yonca Kız bu yaşayıştan usanmıştı, ama ne yapabileceğini, bu adamların elinden nasıl kurtulabileceğini düşünemiyordu. Bir gün, komşu çadırdaki oyuncu kızlardan birinin kaçması, Yonca Kız'a ne yapması gerektiğini gösterdi: Kaçacaktı. Kara'yı alıp kaçacaktı.

Nasıl kaçacaktı, nereye kaçacaktı? Bildiği yoktu. Yalnız kafasının içinde bu istek vardı: Kaçacaktı.

Günlerce fırsat kollayarak dolaştı. Panayırda kaldıkları süre bir fırsat çıkmadı önüne. Akşamları yorgun seriliyordu yatağa, yatar yatmaz da uyuyordu.

Yonca Kız'ın beklediği fırsat, panayırdan geç-

ken çıktı karşısına: Akşam karanlığında bir kır lokantası önünde durmuşlardı. Yonca Kız arabada, şiltelerin üzerinde Kara'yla, Beşir'le kucak kucağa yatıyordu. Ama uyumuyordu. Çingene Hasan perdeyi aralayıp baktı, sonra gene örttü. Yonca Kız, Çingene Hasan'ın kardeşine:

«Uyuyorlar,» dediğini duydu. İki kardeşin uzaklaşmaları üzerine Yonca Kız gürültü etmeden doğruldu, arabanın yırtık yerinden dışarıya baktı. Çingene Hasan'la kardeşinin, lokanta önündeki masaya yerleştiklerini gördü. Çingenelerin yüzleri arabaya dönüktü. Bu durumda arabadan inmeye kalksa mutlaka kendisini göreceklardı.

Fakat az sonra bir kamyon geldi, lokantayla arabanın arasına girerek durdu. Çingene Hasan'la kardeşi görünmez oldular. Onların yerine Yonca Kız kamyonun büyük çuvallarını görüyordu. Şoförle Çingene Hasan'ın şakalaştıkları duyuluyordu. Yonca Kız, anî bir kararla kalktı. Beşir'le Kara da uyanmışlardı. Yonca Kız, Beşir'i okşadı, fısıltıyla:

«Allaha'smarladık Beşir'ciğim, seni birlikte götüremeyeceğim için üzülüyorum,» dedi. Arabadan usulca kaydı aşağıya. Arabanın ucunda dikilen Kara'yı kucağına aldı, kamyona götürdü, bindirdi, sonra kendisi de kamyona tırmandı. Çuvalları örten branda bezinin altına sokuldular.

Çok geçmeden Yonca Kız, çayını içen şoförün, çingenelere: «Allahısmarladık.» dediğini duydu. Motor çalıştı.

«Hadi, hoşça kalın çingeneler. Bizim kasabanın panayırına da bekleriz.» dedi ve kamyon hareket etti.

DÖRT YAPRAKLI YONCA

YONCA KIZ'la köpeğinin bindikleri kamyon bütün gece yol aldı. Bir ara şoför uykunun fena bastırıldığını gördü. Bir kaza yapmamak için kamyonu ağacın altına çekip, şoför mahallindeki kanapeye uzandı. Az sonra Yonca Kız, şoförün horultuyla uykuya daldığını duydu. Bu fırsattan yararlanmalıydı. Kara'yı alarak branda bezinin altından sıyrıldı, aşağıya indi.

Karşı dağın ardı aydınlanmıştı, şafak söküyordu. Yonca Kız'la köpeği gürültü etmeden kamyonu uzaklaştılar. Kuşlar uyanmışlardı. Ağaçlarda serçeler cıvıldaşıyorlardı. Bir alakarga arada sırada kalın sesiyle gıklayarak serçelerin orkestrasına tempo tutuyordu.

Ortalık aydınlanıyordu. Karşıdaki dağın yamacında mavi tüllerin arasından yeşil, şirin bir kasaba görünüyordu. Yonca Kız kasabaya bakınca acıktığını duydu. Panayırda verilen bahşiş paralarından cebinde bir 25'lik saklamıştı. Bununla bir gevrek alabilirdi. Adımlarını sıklaştırdı.

Bir süre sonra kasaba yönünden, bir biri ardı sıra otobüsler, kamyonlar sökün etti. Yonca Kız arabalara görünmemeye çalışarak Kara'yla ağaçların arkasına gizlendi. Arabalar geçtikten sonra yollarına devam ettiler. Güneş dağın ardından yükseldiği sırada kasabaya ulaştılar. Rastladığı bir çeşmede Yonca Kız yüzünü, gözünü yıkadı. İki su bir ekmek yerini tutar, diye kana kana su içti.

Yonca Kız kasabaya girerken rastladığı insanların birşey diyeceklerinden, kim olduğunu soracaklarından korkmuştu. Oysa, hiçbiri kendisine yabancı gibi bakmadı, birşey de sormadı. Başındaki kasketi ayağındaki pantolonu yüzünden onu oğlan sanıyorlardı. Yonca Kız'dan çok, uzun kulaklı, kara tüylü köpeklerle ilgileniyorlardı.

«Getir köpeğini, acık sevelim oğul!» diyorlardı. Rastladığı gevrekçiden bir gevrek aldı Yonca Kız. Kara'yla bölüşerek yediler.

Yonca Kız kasabanın kalabalık yerlerinden kaçıyor. Yan sokaklardan geçerek yukarı mahalleye çıktılar. Yukarı mahallede evler seyrek. Zeytin

ağaçları arasında kadınlı - erkekli bir sürü insan, her biri bir küçük çarkı döndürüp geri geri giderek, ip büküyorlardı.

Bu çalışma, Yonca Kız'ın pek hoşuna gitti. Yıkık duvarın üzerine oturarak, avluda urgan bükən genç adamı seyre başladı. Adam hem urgan büküyor, hem türkü söylüyordu:

«Yayaların ayranı, handin di...

Bugün kurban bayramı...»

Yonca Kız, ufak bir yavru olmasaydı, bir zamanlar babasıyla İzmir'e giderlerken, yol üzerinde rastladıkları düğün alayında, bu genç adamın kadifeler giyinmiş bir güzel gelini attan indirdiğini gayet iyi hatırlayacaktı. Oysa, urgancı Ali'yi hatırlamadığı gibi, az sonra mantosunu giymiş dışarıya çıkan Kezban gelini de tanımadı. Oysa o gün yüzüne bakmaya doyamamış, kucağına tırmanmaya can atmıştı.

Urgancı Ali, karısını sokak kıyafetiyle görünce işini bıraktı, Kezban'ın yanına gitti:

«Ne o, Kezban?» dedi, «Bakıyorum cumaları heç kaçırmıyon sen. Gene yatıra adak mı götürüyon?»

Kezban'ın, ıslak gözlerini indirdiğini görünce sırtını okşadı:

«Bu telâşen ne, Kezban? Benim bi şikâyetim va'mı? Tanrı dilerse verir, dilemezse vermez. Ne edelim? Zati kıt kanaat geçiniyoruz. Bu sıra çocuğumuz olmadığına şükret!»

Kezban karşılık vermedi. Kocasını kaç yıldır döl-süz koduğuna ciğeri yanıyordu. Gece gündüz yatıp kalkıyor, dua ediyor, yatırlara adak götürüyor, ama Tanrı döl vermiyordu işte.

Karı kocanın konuşmasını fırsat bilen Yonca Kız duvardan atlamış, yerden ipi almış, çevirmeye çalışıyordu.

Urgancı Ali, Yonca Kız'ı gördü:

«Len!» diye bağırdı. «Bırak ipi elinden, bozce-sin!» Sonra yerden bir taş alır gibi yaparak, Yonca Kız'ı ürküttü. Yonca Kız, iki sıçrayışta duvardan at-ladı. Kara'yla birlikte aşağıya doğru kaçarlarken, dö-nüp dönüp ardına bakıyordu.

YONCA KIZ, köpeğiyle öğleye kadar kasabanın içinde dolaştı. Artık kalabalıktan çekinmiyordu. Ka-labalıkta kendini daha rahat hissediyordu. Hiç kim-se dönüp bakmıyordu bile. Öğle üzeri kadınların gi-rip çıktığı, avlusu çepeçevre yonca ekili bir türbeye geldiler. Türbeye adak götürmeye giden kadınlar, ço-cuklarını avluda bırakıyorlardı. Bazı küçük kızlar, yoncaların üzerinde dolaşıyorlar, birşeyler arıyorlar-dı. Yonca Kız türbede ne olduğunu merak etti. İçeri girmek istediye de, kapıdaki adam bırakmadı. İçeri-de üzeri yeşil örtüyle örtülü uzun bir tümsek, tüm-seğin başında bir sarık olduğunu anca görebildi.

Yonca Kız, yoncalıkta dolaşan küçük çocukların yanına gitti. Kara'yla birlikte yoncaların üzerine oturdu. Kızlar onunla ilgilenmediler. Bir kız, yoncaları eliyle karıştıran arkadaşına:

«Dört yapraklı yonca olur mu kız, deli!» dedi.

Öteki aramasını kesmeden:

«Olurmuş,» diye karşılık verdi. «Dedem söyledi. Yıldı bi'dene sürermiş. Onu bulanın ne muradı varsa olurmuş.»

Arkadaşı:

«Senin de bir muradın mı var ki?» diye sordu.

«Var ya!» dedi. «Dört yapraklı yonca arayan kız. «Büyüdüğümde öğretmen okuluna gitmek istiyom.»

Yonca Kız da yüzükoyun uzanarak kendi adını taşıyan yaprakları ilgiyle gözden geçirmeye başladı. Hangisine baksa üç yapraklı idiler. Bütün geceyi uykusuz geçirdiğinden yaprakları karıştırırken başı eli üzerine düşmüş, uyuya kalmıştı. Gerçek dünyadan düşler âlemine geçivermişti.

Yonca Kız, düşünde Kara'yla çamlıklar arasında koşuyordu. Çiçeklerin üzerinde garip kuşlar, iri iri kelebekler uçuşuyordu. Çamların arasından dereye inerken yıkık bir değirmene rastladılar, içeriye girdiler. Yıkıntıların içerisi büyük ve karanlıktı. Camları kırık bir pencerenin önünde, direğe bağlı bir at duruyordu. Atın yemliğinde bir but et vardı. Daha ötedeki yemlikte ot doluydu. Onun yanbaşıda da

zincire vurulmuş, zayıf, derisi kemiklerine yapışmış bir kedi uyukluyordu. Kedi, Bambina'ya benziyordu. Kara, Bambina sanarak kediye havlıyordu, ama kedinin başını döndürecek gücü yoktu. Yonca Kız, kediye birşey yapmasın, diye Kara'yı kucağına aldı. Kedinin önündeki otları atın yemliğine, atın yemliğindeki budu da kedinin önüne taşıdı. İki hayvan da:

«Teşekkür ederiz Yonca Kız,» dediler, önlerine konanı keyifle yemeğe başladılar.

Yonca Kız, köpeği kucağında, değirmenin gıcırdayan merdivenlerinden yukarı çıktı. Ansızın sağ yanından tatlı bir ses duydu:

«Hoş geldin Yonca Kızım!» diyordu biri. Başını o yana döndürdü. Halının üzerinde diz çökmüş ak sakallı bir derviş gördü. Derviş:

«Tanrı senden razı olsun Yonca Kızım!» dedi. «Eti kediye, otu ata yedirmeseydin, ben buradan kurtulamayacaktım.»

Cübbesinin cebinden bir düdük çıkardı:

«Beni kurtardığın için, ben de sana bir iyilik edeceğim. Bu düdüğü al, başın sıkılınca öttürürsün!» dedi. Düdüğü Yonca Kız'a verir vermez de ortalıktan kayboldu.

Yonca Kız, gıcırdayan merdivenleri indi, yıkık değirmen dışarı çıktılar. Yüksek, çok yüksek bir ağacın altına oturdular. Ağacın üzerinde gözleri pırıl pırıl dönen bir kukumav kuşu vardı. Yonca Kız, ağaca

dayandı, düdüğün nasıl bir ses vereceğini merak ettiğinden ağzına götürdü, üfledi. Bir polis düdüğü sesi ormanın içinde yankılandı. Ağaçtaki kukumav korktu, koca kanatlarını çırparak uçtu. Birden önlerinde bir Arap görüldü. Arap o kadar kocamandı ki, Yonca Kız'la Kara, onun yanında parmak kadar kalıyorlardı. Köpek korkusundan tirtir titriyordu. Ama Arap'ın ağzından, tıpkı Sultan Bacı'nın sesi gibi ince, tatlı bir ses duyuldu:

«Emret sultanım!»

Yonca Kız, Arap'a gülerek baktı:

«Benim adım Sultan değil, Yonca. Sultan, bacımın adıdır.»

Arap'ın iri dudakları arasından, dişleri beyaz beyaz ışıldadı:

«Bu düdük senin elinde oldukça, bizim sultanımız sensin.»

Arap'ın bu sözleri üzerine Yonca Kız başında bir ağırlık duydu. Eliyle başındakini aldı baktı, beyaz, mavi ışıklar yansıtan taşlarla kaplı bir taçtı bu.

Arap, tacı aldı, gene Yonca Kız'ın başına koydu:

«Sen ne emredersen o olur sultanım!» dedi.

Yonca Kız buna pek sevindi, ellerini çırpıttı:

«Öyleyse bize yiyecek getir, karnımız aç!» dedi.

Sözünü bitirir bitirmez karşıdaki kayalığın ortası yarıldı, bir kapı görüldü. Dışarıya ellerinde yiyecek dolu siniler tutan kırmızı külâhlı cüceler çıktı-

lar. Çörekler, pastalar, çikolatalar, meyveler getirdiler. Kara'ya da yaldızlı çanak içinde çorba sundular, gittiler. Yonca Kız'la Kara karınlarını güzelce doyurdular.

Yonca Kız, Kara'ya sordu:

«Akşam oluyor, biz bu gece nerde yatacağız Kara?»

Kara, insan gibi konuştu:

«Düdüğünü öttür de, Arap'a sor, Yonca Abla.» dedi.

Yonca Kız boynuna astığı düdüğü ağzına alıp götürdü. Dev gibi Arap hemen karşısında kollarını kavuşturarak dikildi:

«Emret Sultanım!»

Yonca Kız:

«Güçlü Arap kardeş!» dedi. «Biz bu gece nerde yatacağız? Bize bir çadır kurabilir misin?»

«Çadır değil, istersen saray kurdururum sultanım!» dedi Arap.

Kara, kuyruğunu salladı, başını uzatıp Yonca Kız'ın kulağına fısıldadı:

«Yonca Abla, söyle de Arap bize Kocanine'nin köşkü gibi bir köşk kursun.»

Yonca Kız ellerini çırpıtı:

«Evet, güçlü Arap kardeş, bize Kocanine'min köşkü gibi bir köşk kurdur!» dedi.

O anda ağaçların altında, camlarından güneş

ışıkları yansıyan bir köşk kuruldu. Anında Yonca Kız, kendini büyük bir salonda, tahtın üzerinde buldu. Başında taç vardı, elinde yaldızlı asasını tutuyordu. Kırmızı külâhlı cüceler ortalıkta dolaşıp hizmet ediyorlardı. Ahmet ağayla Ethem ağa, başlarında miğferler, vücutlarında zırhlar, bellerinde kılıçlarla içeri girdiler, kol kavuşturup karşısında asker gibi dikildiler:

«Çingene Hasan da, maymun da kapıda emrini zi bekliyorlar sultanım,» dediler.

Yonca Kız:

«Buraya getirin!» dedi.

Ethem ve Ahmet ağalar, zincirlere vurulmuş çingeneyi, onun yanısıra maymunu getirdiler.

Yonca Kız kırmızı külâhlı cücelere:

«Beşir'e cici elbiseler giydirin!» diye emir verdi. Bir anda maymun parlak, ipek elbiselere donandı.

Yonca Kız çingeneyi huzuruna getirmelerini söyledi. Çingene Hasan zincirlerini şakırdatarak geldi, yere kapandı:

«Suçumu bağışla Sultanım,» diye yalvardı.

Yonca Kız asasını dik tutarak:

«Sen Beşir'e çok eziyet ediyormuşsun,» dedi.

«Tövbe ettim sultanım, bir daha yapmayacağım.»

Yonca Kız cücelerden bir kırbaç istedi. Üçü-beşi bir arada taşıyarak kırbacı getirdiler.

Yonca Kız, kırbacı maymuna verdi:

«Al şunu,» dedi. «Çingene Hasan seni çok döv-
dü, şimdi de sen onu kırbaçlayacaksın!»

Maymun, Çingene Hasan'ı kırbaçlarken o, ağla-
yıp yalvarıyordu.

Yonca Kız onun yakarmasına acımadı:

«Götürün!» dedi. «Koltuklarından ağaca asın!»

Ahmet ağayla Ethem ağa, Çingene Hasan'ı gö-
türüp koltuklarından ağaca astılar.

O sırada kapı açıldı. Üzerlerine parlak renkli el-
biseler giymiş Kocanine'si, Ayşe Teyze, Gonca Ana,
Sultan Bacı içeri girdiler.

Yonca Kız elindeki asayı bir yana fırlatıp:

«Kocanineciğim! Ayşe Teyzeciğim!» diye koştu,
Hatice Hanım'ın boynuna sarıldı.

«Yavrum, bir tanem!» diyordu Kocanine'si.

Yonca Kız gözlerini açınca, kendisini Kezban ge-
linin kucağında buldu. Kezban gelin, yatıra adak sun-
maya geldiğinde, küçük bir oğlanın yoncalıkta yat-
tığını görmüş, hasta olduğunu sanıp, kucağına al-
mıştı. Oğlanın avucunda bir yonca yaprağı vardı.

Yonca Kız önce korktu. Kollarından sıyrılıp kaç-
mak için bir hareket yaptı, fakat Kezban bırakma-
dı. Çocuğa sevgi dolu gözlerle baktı. Çocuğun yanık
yüzü kız gibi inceydi.

«Korkma oğlum,» dedi Kezban. «Yoncaların üze-
rinde uyumuş kalmışsın. Üür, hasta olursun, diye
kaldırdım seni.»

Kezban'ın tatlı bakışları, yumuşak, sıcak sesi, onu Yonca Kız'a ısındırmıştı:

«Ben oğlan değilim; kızım, teyze!» dedi.

Kezban, Yonca Kız'ı kucağından indirdi. Kara, kendisinin de orada bulunduğunu hatırlatmak için geldi, Yonca Kız'ın elini yaladı. Yonca Kız, Kara'yı koluyla sardı.

Kezban:

«Öyle mi?» dedi. «Annen sana neye erkek urbası giydirmiş, oğlu olmadığı için mi?»

Yonca Kız verecek karşılık bulamadı.

Kezban sordu:

«Adın ne senin?»

Yonca Kız bacaklarına kırbaçla vurulmuş gibi irkildi. Çingene Hasan'ın çatık kaşlarını görür gibi oldu:

«Benim adım mı? Asiye,» dedi.

Kezban, Yonca Kız'ın yanına çömeldi.

«Ne yanda oturuyunuz siz, hangi mahallede?» dedi.

Yonca Kız ne karşılık vereceğini bilemedi.

Kezban merakla kızın yüzüne bakıyordu. Karşılık vermediğini görünce:

«Annen, baban yok mu senin kızım?» diye sordu.

Yonca Kız, gene bacaklarında kırbaç acısını duydu.

«Vardı ama öldüler, evet ikisi de öldüler. Ba-

bamın adı Çingene Hasan, anamınki Cevriye'ydi.» dedi.

Kezban'ın yüreği merhametle doldu. İçinden, 'zavallı öksüz yavrucak' diye geçirdi. Kızın yüzüne dikkatle baktı. Yüzü yanık, üstü başı kir pas içindeydi ama, hiç de çingeneye benzemiyordu bu yavrucak.

«Burda nerde kalıyorsun? Hiç kimsen yok mu senin Asiye?»

Yonca Kız parmağını ağzına götürdü, omuzlarını kaldırdı, başıyla hayır işareti yaptı.

Kezban nerdeyse ağlayacaktı. Yavrucak bunun için yoncaların üzerine yatmıştı demek. Fukara, sokaklarda sürünüyordu besbelli. Alıp eve götürse, Ali ne derdi acaba? Ne diyecekti, her halde sevinirdi.

«Seni bizim eve götürsem gelir misin Asiye?»

Yonca Kız, gözlerini Kezban'ın sevgiyle, merhametle bakan gözlerine bir an dikti. Düşündü. Sonra: «Gelirim teyze!» dedi.

O sırada, avcunda tutmakta olduğu yonca yaprağına ilişti gözleri:

«Aaa... Dört yapraklı yonca!» diye sevinçle bağırdı. «Bak teyze, dört yapraklı yonca bulmuşum ben!»

Kezban da dört yapraklı yoncayı görmüştü. Gözlerine inanamıyordu. Bu öksüz kız, kendilerine mutlaka uğur getirecekti. Yüreği heyecanla çarptı. Yonca Kız'ı kucakladı:

YONCA KIZ

«Uğurlu, kademli kızım benim!» dedi.

Yonca Kız uzaklardan, derinlerden bir erkek sesi duyar gibi oldu. Bu ses ona; «Yonca kızım, Yonca kızım, uğuru, kademi bolca kızım!» diyordu.

O sırada Kezban elinden tutup çekti Yonca Kız'ı: «Hadi yürü, Asiye kızım!» dedi.

Kezban'la Yonca Kız, artları sıra dilini çıkarmış gelen Kara'yla yukarı mahalleye doğru gittiler.

ASIYE'NİN GİZLEDİĞİ SIR

KEZBAN, Yonca Kız'ı temizledi pakladı. Entarilerinden birini bozup ona bir entari uydurdu. Saçlarını taradı, ördü. Kızın çingeneliği sanki hamamlıktan akıp giden çirkefli sulara kalmıştı. Yonca Kız'ın temiz, sevimli, güleç yüzü ortaya çıkmıştı. Kara'yı da yıkamış, temizlemişlerdi.

Kezban, Yonca Kız'ı öyle sevmişti ki, kocası:

«Başımıza iş çıkarcan sen Kezban! Bırak da karakola haber edelim!» dediği halde razı olmamıştı.

«Kızı alıp götürürler. Karakollarda sürünür, ziyan olur yavrucuk,» diye kocasının önüne geçmişti. «İyi emme, ele güne ne deriz Kezban'ım?»

Kezban, Yonca Kız'dan ayrılmamak için her türlü yalana razıydı.

«Ne zamandır, bir öksüzü evlât edincem, diyordum zati. Asiye'yi evlât edindik, deriz.»

Kezban'ın tutkulu dayatması karşısında Ali fazla direnemedi. Karısının çocuk diye yanıp tutuşmasına, yatırlara adak taşımasına yüreği dayanmıyordu. Bu kızla avunurdu fakir.

«Sen bilin,» dedi. «Allah vere de başımıza bir iş çıkmasa.»

Oysa, Ali'nin korktuğu olmadı. Komşular Kezban'ı öksüz bir kızı evlât edindi, diye öve öve bitiremediler:

«Eferin Kezban, öyle bir hayır ettin ki, Tanrı da, peygamber de hoşnut kalmıştır senden. Cennetliksin sen gayri, heç şüphe yok.»

«Bir öksüzü adam etmek, on çocuk doğurup büyütmekten sevaptır.»

«Sen bu fakire bir verirsen, Tanrı sana yüz verir.» dediler.

Çok geçmeden Asiye Kız'la köpeği Kara, Urgancılar mahallesinde büyüklerin de, küçüklerin de sevgilisi oldular. Asiye Kız oyuna da, Kezban anasına, Ali babasına yardıma da vakit buluyordu. Asiye Kız'ın ısrarı üzerine Urgancı Ali, küçük bir çark yaptırdı, ona da ip bükmesini öğretti. Şimdi gündüzleri mutfak işlerini, ortalık temizliğini bitirince, Kezban'la

Asiye Kız da avluya çıkıp ip büküyorlardı. Hep bir arada geri geri giderek ip bükereklerken, urgancı Ali, oynak türküler söylüyordu:

**«Al eline çal sazı
Etme bana bu nazı.»**

Üçü birden neşeyle kendilerini türkünün tempo-
suna kaptırıyorlar, daha bir verimli iş çıkarıyorlardı.

Urgancı Ali, deste deste sicimleri, urganları tüccara götürdüğü zaman:

«Eferim Ali,» diyordu tüccar. «Sen işi iyiden iyiye ilerlettin! Kazancı iki katına yükseltmenin sırrı neyse, bize de öğret ki, öteki urgancıları da hızlandıralım.»

Urgancı Ali gülüyordu:

«Meraklanma,» diyordu, «bir punduna getirir de kooperatifi kurarsam, sen o zaman görürsün urgan-
cılarının hızlanmasını.»

Yonca Kız'ın geldiği günden beri Urgancı Ali'nin evinde yaşayış daha bir renklenmişti. Yonca Kız, akşamları köpeğiyle yeni anasına babasına gösteriler yapıyordu. Çingene Hasan'ın panayırlarda Kara'ya yaptırdığı oyunları tekrarlıyordu. Çoğu zaman komşular da bu gösterileri seyre geliyorlardı. Kezban Ana'yla birlikte diktikleri urbaları Kara'ya giydiriyorlardı. Kara iki ayağı üzerine kalkıp yürüyor, Yonca Kız'ın söylediği türküyeye ayak uydurarak oyunlar oy-

nuyordu. Sonra yerlerde sürünerek birşey çalmaya giden hırsız temsil ediyordu. Hırsızlık yaparken yakalanan Kara'yı, Yonca Kız gözlükler takıp, hâkim gibi yargılıyor, ölüm cezasına çarptırıyordu. Köpeğin gözünü bir bezle bağlıyorlar; Kara, salta durarak silâhın patlamasını bekliyordu. Yonca Kız mantar tabancasını patlatınca, Kara acıklı sesler çıkararak yıkılıyor, oyun bitiyordu. Komşu çocuklar sevinçten çıldırıyorlar, numarayı bir kez daha tekrarlatmak için tepiniyorlar, yalvarıyorlardı. Oyun tekrarlanıyor, sonra emaye sahan içinde Kara, iki ayağı üzerinde yürüyerek komşulara şeker ikram ediyordu. Böylece gösteri bitiyor, komşular evlerine dağılıyorlardı.

Kezban, Asiye Kız'ı bulduğu günden beri dünyalar onun olmuştu. Tek üzüntüsü, kızın geceleri uykusunda çırpınıp, sayıklamasıydı. Asiye bazan uyku arasında korkuyla sığıyor, oturuyor, gözleri kapalı olduğu halde:

«Benim adım Asiye,» diyordu. Babam Çingene Hasan. Anam Cevriye. Sepet örmesini, fal bakmasını, göbek atmasını bilirim.»

Bazan da:

«Kocanineciğim, Gonca Anacığım!» diye ağlıyordu.

Kezban'a göre, Asiye kız bir sır gizliyordu. Ama bu sırrı çözmeye kalkmak cesaretini gösteremiyordu. Bu sır çözülürse Asiye'yi kaybedeceğinden korkuyordu. Ne var ki, sırrın çözülmesi, alınlarına yazılmıştı.

Bir gün Ali, ip destelerini tüccara götürdüğünde panayır çayırında çadırların kurulduğunu gördü. Bediye hoparlörleri, yarın açılacak olan hayvan panayırının üç gün süreceğini, bu arada türlü cambazların, oyuncuların halkı eğlendireceklerini ilân ediyordu.

Urgancı Ali, Kezban karısını, küçük Asiye'yi sevindirmeye karar verdi. Panayır günü ikindi üstü:

«Bugün iyi iş çıkardınız madem, ben de sizi gezmeye götüreceğim,» dedi, ama nereye götüreceğini söylemedi. Asiye Kız el çırttı, bu habere. Kezban da çok sevindi. Kızına yeni diktirdiği basma entariyi, yeni ayakkabıları giydirmeye fırsat çıkmıştı. Az sonra çiçekler gibi temiz, saçlarında kırmızı kurdesiyle Yonca Kız, Kezban anasının, Ali babasının ellerinden tutarak, yokuştan aşağıya indi.

Yonca Kız, panayır çayırının gürültülerini işitip çadırları görünce korkuyla irkildi, yüreği atmaya başladı. Korkunç bir şeyle karşılaşacaklarmış gibi, gözleri açılmıştı, yürümek istemiyordu.

Urgancı Ali:

Ne korkuyon kızım?» dedi. «Cambazları, maymunları görecez şimdi. Salıncaklara bindirecem seni.»

Ama Yonca Kız yürümek için diretiyordu.

«Eve gidelim Kezban ana,» diyordu, «Ben maymunlardan, cambazlardan korkarım.»

Urgancı Ali, kızın korkusunu bir türlü anlayamıyordu. Yatıştırmak için onu kucağına aldı. Çığırtnan-

ların bağıştıkları eğlence çadırlarının yanına yaklařtıķça Yonca Kız, Urgancı Ali'nin boynuna daha sıkı sarılıyordu. Ali, kızın titrediğini hissediyordu. Asiye'yi yüreklendirmek için:

«De korkma yavrum, ben varkana sana kimse dokunmaz!» dediğı sırada, çadırların arasından Çingene Hasan, ansızın karşılarına çıktı. Yonca Kız, onun çatık kaşlarını görünce çığlığı bastı:

«Gidelim burdan Ali babacığım! Çocukları çalan adam geliyor işte. Beni kapıp kaçacak şimdi!» diye bağırdı.

Çingene Hasan da Yonca kızı tanı mıştı. Onun böyle bağıracağını ummadığı için bir an ne yapacağını şaşırdı. Sonra yüzgeri dönüp kaçmak istedi.

Bu hareket Urgancı Ali'nin gözünden kaçmadı. İşin içinde bir iş vardı. Kızın korkusu boşuna değildi demek. Urgancı Ali, Asiye Kız'ı karısının kucağına verdi.

«Çocuğa iyice göz kulak ol, elinden heç bırakma!» dedi, çingenenin ardından seyirtti. Bir yandan da:

«Tutun, kaçırman!» diye bağırıyordu.

Çingene Hasan, kalabalığın arasına karışıp izini kaybetmek istiyordu. Oradan geçen iki jandarma onu gördüler. Kendilerine iş düştüğünü anlayıp Urgancı Ali'yle birlikte Çingene Hasan'ın ardına düştüler. Arada bir:

«Dur herif, yakarız ha!» diye haykırıyorlardı.

Çok geçmeden halkın da yardımıyla Çingene Hasan yakalandı. Üstü başı tüm yırtılmıştı. Soluk soluğa:

«Benden ne istersiniz be candırma efendiler? Ne yapmışım ben?» diye yakıldı.

Jandarmalar da soluyorlardı. Biri:

«Bir şey yapmadın madem, neye kaçıyordun?» dedi.

Öteki:

«İfadeni karakolda verirsin, yörü hele!» dedi, Çingene Hasan'ı iteledi.

Urgancı Ali, Çingene Hasan'ın yakalanması üzerine, Kezban'la Asiye'yi aradı, buldu. Yonca Kız iki gözü iki çeşme, sorulmadığı halde:

«Benim adım Asiye, babamın adı Çingene Hasan, anamın adı Cevriye!» diyordu.

Kezban gelin, heyecandan sararmıştı, titriyordu:

«Alim, o kara herif, bu yavrucuğu kaçırmışmış. Yakalandı mı bari?» dedi.

Ali:

«Merak etme, cendermeler yakaladılar, karakola götürdüler,» karşılığını verdi. Yonca Kız'ı, Kezban'ın kucağından aldı, yatıştırmaya çalıştı, bir eliyle yanaklarının yaşını sildi:

«Korkma kızım, cendermeler o herifi yakaladılar. Karakola göttüler. Gari heç bi'kötülük edemez. Gi-

dem de, gözünne gör istersen, yüreğin rahatlasın!» dedi.

Kalabalığın arasından çıktılar, karakolun yolunu tuttular.

Karakolun önünü meraklılar doldurmuşlardı bile. Urgancı Ali, kalabalığı yararak içeri girdi.

Çingene Hasan polislere:

«Ayacıklarınızı öpeyim be polis efendiciklerim, bir suçum yoktur benim. Birden candırmalar üzerime gelince şaşırmıştım. Korktum da ondan kaçtım. Biz çingene kısmı candırmalardan çok korkarız.» diye yalvarıyordu.

Urgancı Ali, Yonca Kız'a:

«Bak, eline kelepçeyi vurmuşlar, de korkma, sus gari!» dedi, başını okşadı.

Yonca Kız, Çingene Hasan'ın bileklerindeki demiri görünce sakinleşti.

Komiser, Urgancı Ali'ye kim olduğunu sordu. Urgancı Ali kendisini tanıttı, karısının Asiye Kız'ı nasıl bulduğunu, kızın her gece uykusunda nasıl korkup çırpındığını anlattı. Çok uğraştıkları halde, bugüne dek, kızın kimin neşi olduğunu öğrenip hükümete haber veremediklerini söyledi:

«Bu gün panayırda bu adamla karşılaşınca her şey anlaşıldı beğim,» dedi. «Bu herif yavrucuğu bir yerden kaçırmış, uzun zaman yanında alıkoymuş, öyle anlaşıyor.»

Çingene Hasan, Urgancı Ali'nin iddiasını kabul etmedi, bu adamın kendisine iftira ettiğini söyledi. Konuşurken Yonca Kız'ı sert bakışlarla göz hapsinde tutuyordu.

Komiser, Yonca Kız'ı sorguya çekip işin aslını öğrenmek istedi. Çingene Hasan'ı göstererek:

«Bu adamı tanıyor musun kızım?» diye sordu.

Çingene Hasan'ın sert bakışlarından korkan, bacaklarında kırbacın acısını duyan Yonca Kız karşılık vermedi.

Komiser, kızın çingeneden korktuğunu anladı:

«Götürün şu herifi içerdeki odaya!» dedi.

Polisler, Çingene Hasan'ı götürdüler.

Komiser, Kezban gelinin de yardımıyla Yonca Kız'ı söyletmeyi başardı. Yonca Kız Uludağ'da Çingene Hasan'ın kendisini nasıl kaçırdığından başlayarak Kezban gelinin kucağında gözlerini açasıya dek, başından neler geçtiyse hepsini bir bir anlattı. Konuşurken narada sırada içini çekip gözlerinin yaşını yumruklarıyla kuruluyor, sonra gene devam ediyordu. Kezban gelin, Yonca Kız'ı gözlerinden yaş geleerek dinliyordu. Polisler de üzülmüşlerdi.

Kezban gelin, kızın geceleri neden sıçrayarak kalktığını, neden 'Benim adım Asiye, babamın adı Çingene Hasan,' diye söylendiğini şimdi öğrenmişti. Kocanine, Gonca Ana, Ayşe Teyze, Sultan Bacı dedikleri kimdi acaba?

Kezban birden:

«Senin Kocaninen nerde oturuyor kızım?» diye sordu.

Yonca Kız'ın yaşları kurumamış yüzünün aydınlandığı görüldü:

«Benim Kocaninem Bursa'da, Gonca Anam'la, Ayşe Teyzem'le, Sultan Bacım'la birlikte kocaman bir köşkte oturur.» dedi Yonca Kız.

Komiser tatlı bir sesle:

«Bize asıl adını söylemedin daha küçük kızım,» dedi. «Adın ne senin bakayım?»

Yonca Kız rahat gülümsedi, parmağını ağzına götürdü:

«Benim adım Yonca!» dedi.

YONCA KIZ PARKI'NDAKİ TÖREN

O GECE yapılan soruşturmada Çingene Hasan her şeyi itiraf etti. Komiser hiç umulmadık, önemli bir olayla karşılaşmıştı. Çingene Hasan, İzmir'de bir fabrika sahibiyle karısının kendisine para vermeleri üzerine Yonca Kız'ı kaçırdığını söylemişti.

Komiser bu karışık işin içinden çıkamayacağını anladı. Olayın aydınlatılması işini İzmir C. Savcılığı'na havale etmeyi daha uygun buldu. Böylece Çingene Hasan'ı, kardeşini, panayır gösterilerinde faydalandığı maymunu, eşeği ve başka hayvanları İzmir'e gönderdi.

Öte yandan, kızın anlattıklarını telefonla tahkik mümkün olmadığından, durumun aydınlatılması için

Yonca Kız'ı Urgancı Ali'yle karısı Kezban'ın sorumluluğunda, yanlarına bir de polis katarak, Bursa'ya yolladı.

Yonca Kız, Kocanine'sinin oturduğu yerin adını bilmiyordu. Ama (ALTIN YUVA) ana okulundaki öğretmenlerden sorup öğrenebileceklerini söylediğinden okulu arayıp buldular.

Yuvada kendilerini öğretmen karşıladı. Urgancı Ali'nin kucağındaki yanık yüzlü çocuğa dikkatle bakarak:

«Buyurun, bir arzunuz mu var?» dedi.

Yonca Kız, çok sevdiği öğretmenini görünce, Ali'nin kucağından indi, koşup öğretmene sarıldı:

«Beni tanımadınız mı öğretmenim? Ben Yonca'yım.» dedi.

Öğretmen bir çığlık bastı. Yonca Kız'ı kucağına aldı. Gözlerine inanamıyordu:

«Aman yarabbi! dedi, Aman yarabbi.. Rüya görmüyorum ya.. Yonca Kız'ım gerçekten sensin ha?»

Kıza sarıldı, öptü. Sevincinden gözleri yaşarmıştı.

Polis, öğretmen hanıma:

«Yonca Kız, bir Kocanine'si, bir Gonca Ana'sı, bir Ayşe Teyze'si olduğunu bize söyledi. Ama nerde oturduklarını bilemedi. Doğru mu Yonca Kız'ın söyledikleri, öğretmen hanım?»

Öğretmen, Yonca Kız'ı öperek:

«Elbette doğru,» dedi. «Hatice Hanımefendi büyük havlu fabrikasının sahibidir. Ayşe Teyze de İzmir’li bir fabrikatörün annesidir. Gonca Ana, onların yanında oturur, Yonca Kız’ın annesidir. Zavalılıklar bir yıldan beri Yonca Kız’ın yasını tutuyorlar. Yonca Kız’ı dağda canavarların parçaladığını sanıyorlardı. Yonca Kız’ın hatırasına, köşkün koruluğunda yaptırdığı çocuk bahçesini bu gün, Çocuk Esirgeme Kurumu’na armağan edecek. Törenle çocuk bahçesine **Yonca Park** adını koyacaklar. Ben de davetliyim törene..»

Kezban’la Ali birbirlerine bakıyorlardı. Yonca Kız’ın böyle zengin bir ailenin çocuğu çıkması onları büsbütün şaşırtmıştı.

Öğretmen hanım, polisten, Urgancı Ali’den Yonca Kız’ın başına gelenleri sorup öğrendikten sonra. pardösüsünü giydi, hep birlikte köşke gittiler. Öğretmen hanım, birdenbire Yonca Kız’ı görünce yaşlı kadınların bir yerlerine inebileceğini düşünerek, önden gidip onları hazırlamaya karar verdi. Yonca Kız’ı, Urgancı Ali’yi, Kezban’ı, polisi köşkün kapısında, Ethem Ağa’ya misafir bıraktı.

Ethem Ağa, Yonca Kız’ı tanıyınca ilkin şaşırdı. donakaldı; sonra sarılıp bağrına bastı. Gözleri yaşarmıştı. Yonca Kız’a durmadan sorular soruyordu. Sonra birden toparlandı:

«Koşup Hanımefendiler’e müjdeyi vereyim!» dedi.

Öğretmen hanım önledi:

«Olmaz Ethem Ağa, birden öğrenirlerse, Allah göstermesin, heyecandan bir yerlerine iner,» dedi. «Siz beni burada bekleyin! Hanımefendiler'i aşağı indirdiğim zaman Yonca Kız'ı salıverirsin.»

Öğretmen hanım tek başına içeri girdi. Avlunun törene gelen davetlilerle dolu olduğunu gördü.

Çocuk bahçesine ad konma töreni nedeniyle, Hatice Hanım'ın, Ayşe Teyze'nin, Gonca Ana'nın, Sultan Bacı'nın acıları tazelenmişti. Hepsinin de gözleri yaşlıydı. Öğretmenin gelişi üzerine büsbütün yürekleri kalktı. Öğretmeni Yonca Kız'ı kucaklar gibi kucakladılar. Hepsi de bu tören gününde duydukları acılardan, özlemlerinden yakındılar. Sultan Bacı, Yonca Kız için kıyamete dek yanacaklarını söyledi. Hatice Hanım, Yonca Park'da küçük çocuklar oynadıkça, Yonca Kız'ın ruhu şad olacağını, teselli bulacaklarını ileri sürdü, Gonca Ana'ysa burnunu çekti durdu.

Öğretmen hanım, kendilerini bu kadar kedere kaptırmalarının doğru olmadığını söyledi. Belki de Yonca Kız'ı canavarlar götürmemişlerdi de, çingeneler kaçırmışlardı. Dünyada olmayan şey yoktu. Günün birinde bakarsın, belki ortaya çıkardı. Nitekim, birkaç gün önce gazeteler İzmir çevresinde çingenelerin kacırdığı küçük bir kızın bulunduğunu yazmıştı.

«Biz Yonca Kız'ı canavarların parçaladığına inanmakla hata etmiş olabiliriz,» dedi öğretmen. «Bir kez

polise başvurmalı, her yerde kızın aranmasını istemeliydik.»

Hatice Hanım boş yere umuda kapılmak istemeyen biri gibi:

«Yonca kızımın ölümüne kendimizi alıştırmışken, umutlandırılıp bir kez daha yakma bizi öğretmen hanım!» dedi.

Ama, hepsi de kendilerini umuda kaptırmışlardı. Bulunan kızı merak ediyorlardı.

«Bu kızın resmini gazeteye basmışlar mı öğretmen hanım?» diye sordu Ayşe Teyze.

Öğretmen hanım, sakın bir sesle:

«Hayır, basmamışlar,» dedi. «Ama kız, çingene-lerin kendisini dağdan kaçırdıklarını söylemiş polise, gazete öyle yazıyor.»

Hatice Hanım heyecanlandı:

«Aman yarabbi, bizim Yonca'mız da dağda kaybolmuştu,» dedi. Bu kez dağda parçalanmıştı dememişti.

Gonca Ana durmadan burnunu çekiyordu. Sultan Bacı geyirip duruyordu, heyecanla:

«Adısını da yazmamışlar mı bulunan kıjın, ay bayılcem şimdi.» dedi.

Öğretmen hanım:

«Adını da yazmamışlar, ama bulunan kız Bursalı olduğunu söylemiş,» dedi.

Hepsinin gözlerinde Yonca Kız bulunmuş gibi,

sevinç parıltıları yansiyordu. Elleriyle dizlerini dövüyorlardı:

«Benim yüreği sıjak,» dedi Sultan Bacı. «İnşallah bizim Yonca'mızı o korolasıca çingeneler kaçırmıştır.»

Öğretmen onlara bir adım daha attırdı:

«Bugün bulunan kızı Bursa'ya getireceklermiş, kimin kızı olduğu anlaşılсын diye,» dedi.

Hatice Hanım ayağa fırladı:

«Nereye getireceklermiş kızı, Bayan öğretmen? Polis müdürlüğüne mi? Biz de gidelim oraya!»

Öğretmen, Hatice Hanım'ı yerine oturttu:

«Telâş etmeyin!» dedi. «Ben haberi duyunca polis müdürlüğüne telefon ettim. Geçen yıl dağda çocuğunuzun kaybolduğunu söyledim. Onlar da hatırladılar. Bulunan çocuğu gelir gelmez buraya getirecekler.»

Hatice Hanım, yerinde duramadı, başının örtüsünü istedi:

«Burada oturup nasıl bekleriz öğretmen hanım? Bir an önce meraktan kurtulmalıyım. Hemen gidelim oraya!»

Gonca Ana'nın getirdiği başörtüsünü örttü. Gonca Ana sapsarı kesilmişti.

Hatice Hanım kapıya doğru giderken:

«Aman Yarabbi, inşallah bulunan kız sevgili Yonca'mızdır. Eğer Yonca'mızı Tanrı bize bağışlar da,

bizi sevindirirse, ben de bütün fakirleri sevindireceğim!» diyordu.

Öğretmen artık Hatice Hanım'ı önlemeyi gerekli görmedi, onunla birlikte aşağıya indi. Gonca Ana, Ayşe Teyze, Sultan Bacı da başlarını örterek ardlarından gittiler.

Hatice Hanım, öğretmenle avlu kapısına doğru yürürken Yonca Kız, Kara'yla birlikte Ethem Ağa'nın bekçi kulübesinden dışarı çıktı. Kollarını açıp koşmaya başladı:

«Kocanineciğim, Kocanineciğim!»

Kara da dilini çıkarmış, Yonca Kız'ın sağından, solundan sıçrayarak geliyordu.

Hatice Hanım, saçları örülü, üzerinde temiz basma entarisiyle Yonca Kız'ı daha serpilmiş, daha büyümüş, kendisine doğru koşarak geldiğini gördüğünde heyecandan soluğu kesildi. Ayakları birbirine dolaşarak o da koşmaya başladı:

«Yavrum, Yonca Kızım!»

Gonca Ana da, Ayşe Teyze de, Sultan Bacı da Yonca Kız'ı görmüşlerdi. Sultan Bacı:

«Ay bana bir şeyler oluyo ayo...» dedi, merdivenlere çöktü.

Gonca Ana, merdivenleri deli gibi indi, ana kızın birbirlerine sarılmaları çok acıklı oldu. Gonca Ana öpüp öpüp bağrına basıyordu kızını. Titreyen dudaklarından:

«Şükür Tanrı'ya!» sözünden başka söz çıkmıyordu.

Davetliler merakla toplanmışlardı. İlk ne olduğunu anıyamamışlardı. Sonra Uludağ'la canavarların parçaladığı Yonca Kız'ın bulunduğunu sevinçle öğrendiler. Köşkün avlusunda iki tören bir arada kutlandı.

Vali, Yonca Park'ın levhasını Yonca Kız'a astırmalarını istedi. Yonca Kız'ı üç ayaklı merdivene çıkardılar, düşmesin diye merdiveni Ahmet Ağa tutuyor, çiviye, çekici de Ethem Ağa uzatıyordu.

Foto muhabirleri Yonca Kız'ın resimlerini çektiler, Kezban'ı, Urgancı Ali'yi, Yonca Kız'ı sorguya çekerek kaçırma olayının bütün ayrıntılarını öğrendiler.

Ertesi günü gazetelerin birinci sayfaları Yonca Kız'ın, Kezban'ın, Urgancı Ali'nin resimleriyle doluydu.

TÖREN gününden sonra köşkü eski canlı, neşeli yaşayışı geri geldi. Herkes mutluydu. Gündüzleri Yonca Park'ta çocuk kahkahaları hiç eksilmiyordu. Hatice Hanım, çingene Hasan'ın Yonca Kız'la birlikte Beşir'i de kaçırmış olduğunu öğrendiği gün harekete geçmiş, Beşir'i de buldurup getirtmişti. Yonca Kız, şimdi eski günlerde olduğu gibi, Ethem Ağa'nın, Ahmet Ağa'nın gözleri önünde çocuk parkında eğleniyor, tavşanlara, tavuslara yiyecek veriyordu. Akşamları Yonca Kız, Kara ve Beşir'le Çingene Hasan'ın

panayırlarda yaptırdığı oyunları tekrarlıyordu. Hepsi kahkahalarla gülüyorlardı. Yalnız Sultan Bacı bu oyunun ne kadar dayağa mal olduğunu hatırlamaktan kendini alamıyor, yumruğunu uzakta birine sallıyor:

«Gözü kör olasıca çingene, yavrucaklara bu oyunu belletmek için kimbilir ne eziyetler çektirmiştir,» diyordu.

Ayşe Teyze, olup biten korkunç olaya oğlunun adı karıştığını öğrenince buna bir türlü inanamıyor, bu hainliği ettirmişse, hiç şüphe yok zalim gelininin ettirdiğini söylüyordu.

Hatice Hanım, Kezban'la Ali'yi misafir etmişti. Onları nerelere oturtacağını bilemiyordu:

«Bize sonsuz sevinçler getirdiniz. Ben de sizi sevindirmek isterim. Dileyin benden dileyeceğinizi!» diyordu. Fakat tokgözlü Kezban'la Ali, hiçbir şey istemiyorlardı.

«Dertsiz, sıkıntısız kul olmaz. Sizin de bir derdiniz, bir sıkıntınız vardır elbet. Söyleyin çocuklar, çekinmeyin!» diye Hatice Hanım onları sıkıştırıyor, fakat karı koca:

«Allaha şükür heç bir derdimiz, sıkıntımız yoktur.» diyorlardı.

Hatice Hanım'ın iyilik yapma isteğini Sultan Bacı'yla Yonca Kız kolaylaştırdılar.

Yonca Kız, urgancı Ali'nin sık sık kooperatiften söz açtığını hatırladı. Kooperatifin ne olduğunu bilmiyordu ama, Ali'nin o şeyi çok istediğini biliyordu.

Bunun için Hatice Hanım'a bir gece odada yalnız kaldıkları zaman urgancı Ali'nin kooperatif almak istediğini söyledi.

Hatice Hanım, Urgancı'nın ev yaptıрма kooperatifine ortak olmak istediğini sanarak sevindi. Kahvaltıda bir kooperatif sözü açtı. Fabrika işçilerine ev yaptırmak üzere bir kooperatif kurmaya karar verdiklerini söyledi.

«Ali oğlum, seni de bu kooperatife ortak edeyim mi?» dedi.

Kooperatif sözünü duyunca Urgancı Ali'nin gözleri parladı:

«Bizim, babadan kalma küçük bir evimiz var Kocanine!» dedi. «Biz şinci Urgancı Kooperatifi kurmanın peşindeyiz. 50 arkadaş beşer bin lira kredi istedik, emme bangadan bir türlü izin çıkmıyor.» dedi.

Hatice Hanım üstelemedi, öğreneceğini öğrenmişti. Urgancı Ali'ye bir sürpriz yapacaktı. Banka aracılığıyla onlara gerekli krediyi açacaktı.

Sultan Bacı da Kezban gelinin çocuğu olmadığını öğrenmişti. Bunu Hatice Hanım'a duyurdu. Hatice Hanım derhal telefonu açarak hastanenin doğum mütehasısını çağırttı. Doktor, Kezban'ı uzun uzun muayene etti. Sonunda memnun bir yüzle, küçük bir ameliyat sonunda Kezban'ın çok sağlıklı bir anne olabileceğini müjdeledi.

Kezban'ı hastaneye yatırdılar.

Kezban'ın hastanede kaldığı bir hafta sürece her gün oraya taşındılar. Çiçekler, yiyecekler, kolonyalar götürdüler.

Urgancıgil, Kezban taburcu olduktan sonra da bir hafta köşkte misafir kaldılar, tatlı, neşeli günler geçirdiler. Kezban'la Ali akrabaları gibi olmuştu.

Onları yolcu ettikleri gün ağlaşarak ayrıldılar birbirlerinden. Hatice Hanım, sık sık mektup yazmalarını, başları sıkıldığı zaman mutlaka kendisini aramalarını tembihledi.

İKİ MELEK KIZ

ÇİNGENE HASAN'IN verdiği ifade üzerine İzmir Savcılığı'nın açtığı soruşturma, suçlarını kabul etmelerine karşılık, İbrahim Bey'le karısının suçlu olduklarını ortaya koydu. Gecekonducusu, Savcılığa Mehmet Torlak'ın da İbrahim Bey tarafından vurulduğunu delilleriyle bildirmiş, bunun üzerine karı - koca tutuklanmıştı.

Aşçı kadın, durumu telefonla Ayşe Teyze'ye duyurmuş, Ayşe Teyze de gelip evi, Şehvar'ı teslim almıştı. Mahkeme sonuna kadar İzmir'de kalma kararındaydı.

Hazırlık soruşturmasından sonra dava, Ağır Ceza Mahkemesi'nde açıldı. İbrahim Bey, karısı, Çinge-

ne Hasan, Yonca Kız'ın babası Mehmet Torlak'ı öldürmekten sanık iki serserinin yargılanması sırasında, tanıklık etmek üzere Yonca Kız da çağırıldı. Hatice Hanım, Gonca Ana, Sultan Bacı hep birlikte İzmir'e geldiler.

Hınca hınç dolu olan mahkeme salonunda Yonca Kız'ın başından geçenleri anlatması dinleyicilerin pek çoğunu ağlattı. Sanıklar, mahkeme salonundan çıkarılırken, herkes mal uğruna, para uğruna tırnak kadar masum yavrucuğa akıl almaz eziyetleri yaptıklarından dolayı yüzlerine tükürüyor, en ağır şekilde cezalandırılmalarını istiyorlardı.

Hatice Hanım, İzmir'e gelmişken Urgancı Aligil'i ziyaret etmelerini istedi.

Onlar için çarşıdan türlü armağanlar aldı.

Urgancı Ali'yi kooperatif binasının inşaatında buldular. Ali, Kocanine'nin gelişine pek sevindi, elini öptü:

«Sayende düşümüz gerçekleşiyor Hanımefendi» diyecekti, Hatice Hanım'ın elini kaldırdığını görünce düzeltti: «Kocanine,» dedi.

Kezban da Kocaninegil'in gelişine pek sevindi, yüzü heyecanından al al oldu. Onları nerelere oturacağını bilemedi.

Komşu çocuklar, Yonca Kız'ı görmeye geldiler. Başından geçenleri duydukları için, şimdi Yonca Kız onlara masal kahramanı gibi geliyor, ona hayranlıkla

bakıyorlardı. Ama Yonca Kız her zamanki alçakgönüllülüğüyle konuk kardeşlere şekerler, çerezler dağıttı.

Hatırları kalmasın diye, Hatice Hanım geceyi Urgancılar'da geçirmeye karar verdi. Kezban gelin, misafir odasına sakızlar gibi temiz yataklar yaydı. Onlar için güzel yemekler pişirdi. Akşam yemeğini yer sofrasında toplanıp, gülüşe söyleşe yediler. Hatice Hanım, Kezban geline hiç bu kadar lezzetli yemekler yiyemediğini söyledi. Kadınlığını, hanımlığını öve öve bitiremedi. Tanrı'nın yakın zamanda bir evlât verecek mutluluklarını artırmasını diledi. Kezban'ın utançından yanakları kızardı. Kocası:

«Bahara bir torunun daha olacak Kocanine!» diye, Kezban gelini göstererek müjdeyi verince, büsbütün allandı yanakları Kezban'ın.

Sevinçten Hatice Hanım'ın gözleri yaşardı. Kezban'ın yanaklarını öptü:

«Semirdiğini görmüş, birşeyler sezinlemiştim ya. Düş kırıklığına uğrarım, diye birşey sormamıştım. Gayri doğumunu Bursa'da, bizim yanımızda yaparsın. Yavruna Yonca Kız'ımla birlikte bakarız,» dedi.

Yonca Kız ellerini çırpıtı:

«Bakarız elbette Kocanineciğim,» dedi.

Bursa'ya dönüşlerinde İzmir'den Ayşe Teyze'yle Şehvar'ı da aldılar. Hatice Hanım'la Yonca Kız, Şehvar'a kötü huylarını çabuk unutturdular.

Yonca Kız'la Şehvar'ın aşağı yukarı yaşları da,

boyları da birbirine yakındı. Onlara aynı biçimde elbiseler giydireyorlardı. Biri bir gece Hatice Hanım'da yatarsa, öteki Ayşe Teyze'nin yanında kalıyordu.

Kara, Yonca Kız kadar Şehvar'ı da seviyordu. Parkta dolaşırken ikisinin arasında sevinçle koşuyordu.

Yonca Kız'la Şehvar o yıl okula başladılar. Temiz giyişleri, terbiyeli davranışları, derslerdeki başarılarıyla okulda dikkati çekiyorlardı. Onlara ikiz melek diyorlardı.

Okulda «23 Nisan şenliklerinde, geçide nasıl bir tabloyla katılalım?» yarışmasını ikiz melekler kazandılar. Günlerce öğretmenlerle velilere, bütün okul öğrencileri birarada çalışarak onların tasarladıkları canlı tabloyu meydana getirdiler.

Yonca Kız'la Şehvar bu kez okulun sırrını evdekilerden de gizlediler. Evdekiler yalnız Beşir'le Kara'nın da bu gösterilerde rol aldığını biliyorlardı.

Hatice Hanım, Ayşe Teyze, Gonca Ana, Sultan Bacı ancak tribünlerde geçidi seyrederken meraktan kurtuldular. Seyirciler tarafından çok alkışlanan İkiz Meleğin canlı tablosu şöyleydi:

Kocaman, bir dudağı yerde, bir dudağı gökte bir Arap, kollarını kavuşturmuştu. Bir mağaradan ellerinde meyve dolu siniler olduğu halde kırmızı kulâhlı cüceler çıkıyordu. Taht üzerinde ikisi de beyazlar giyinmiş ellerinde asa, başlarında taçları olan iki krali-

çe oturuyorlardı. Önlerinde zincirlere vurulmuş bir çingene, diz çökmüş duruyordu. Beşir, sırtına kürklü hırka giymişti, kırbaçla çingeneyi cezalandırıyor pozundaydı.

Yonca Kız', Şehvar'ı tanıyan Hatice Hanımgil ellerini şişiricesine alkışladılar.

Sultan Bacı:

«Ohh, eden bulur!» dedi. «Körolasıcılar, hapis cezası yediler. Ama kuşuk hanımlar daha iyi düşünümüşler, onları kırbaçla dövmeliydi.»

Hatice Hanım'ın yüreği övünme duygularıyla çarpıyordu:

«Şu haspalar tez büyüseler de sırtımdaki yükü alsalar artık,» dedi.

Sonra Ayşe Teyze'ye döndü:

«Kızlarımız tekstil mühendisi çıktıkları zaman Gonca Ana'yı memnun etmek için İzmir'deki fabrikanın bir eşini de Kale'de kurdursak ha, ne dersin Ayşe abla?» dedi.

Gonca Ana'nın yüreği mutlulukla doluydu. Sevinç gözyaşları döküyordu.

B İ T T İ

GRIÇKA İLE KURLAR

«Grička ile Kurtlar», bu yıl yayınlayacağımız tercüme çocuk romanları dizisinin birinci kitabı olacaktır.

Bu kitabı yazan **René Quillot**, Fransa'da «Dünya Çocukları» - «Gençlik» - «Fantasia»; Belçika'da «Henri Proumen»; Almanya'da «Gençlik için Kitap» ödüllerini kazanmıştır.

En son olarak ta 1964'de bütün eserleri için kendisine Uluslararası «**Hans Christian Andersen**» ödülünü verilmiştir.

«Grička ile Kurtlar» yazarın en güzel romanlarından bir tanesidir. Bu romanda hayvanların kendilerini seven kimselere, özellikle çocuklara, düşüncelerini anlatmak için konuşmaya ihtiyaçları olmadığını anlayacak; onlarla kurulacak dostluğun ne kadar saf ve temiz olduğunu nefes kesici olaylar dizisi içinde yakında takip edebileceksiniz...

GÜLENAY

Ayşegül Kitaplığı adapte çocuk romanları dizisinin ikinci kitabı **Gülenay** yakında çıkıyor.

E. Bilbaşar'ın yayınevimiz için **Eleanor H. Porter**'den dilimize uyguladığı iki ciltlik bu nefis romanda: **Gülenay** adında iyi kalpli, öksüz bir kızın çocukluk ve gençlik anıları anlatılmakta, karamsarlık nedir bilmeyen bir kızın en küskün insanları bile hayata nasıl bağlayabildiği, ilginç olaylar dizisinde dile getirilmektedir..

Hiçbir fedakârlıktan çekinmeyen yayınevimiz, **Ayşegül Kitaplığı**'nın bu güzel eserlerini birinci hamur kâğıda ve resimli olarak bastırmıştır, nefis bir kapak içinde ciltli olarak sunulmaktadır, emsallerinden de ucuzdur.

Gülenay'ı kitapçınızdan isteyiniz!

